

Že meritve za plinovod

Geodeti že na trasi Krško—Novo mesto—Trebnje—Lastniki zemljišč dobijo informacije v KS

NOVO MESTO — Te dni bodo geodeti na predvideni trasi za posavsko-dolenjski plinovod pričeli delati na terenu. Sedaj je že jasno, da bo trasa glavne vode potekala od Krškega do Novega mesta, tu pa se bo odcepila proti Trebnjemu in Mirni.

Na informativnem sestanku, ki ga je za predsednika tistih krajevskih skupnosti, preko katerih bo potekal plinovod, pripravil novomeški izvršni svet skupaj s predstavniki investitorja Petrol-DO zemeljski plin Ljubljana in projektantom IB Elektroprojekt Ljubljana, je bil poglobljeno predstavljen idejni projekt.

Po tem projektu naj bi trasa prišla iz krške občine v novomeško od Rake in preko Gmajne do Dobrave, kjer bi bil odcep za Opekarno v Dobruški vasi, nato pa bi potekala med avtocesto in Krko do Ruhe vasi, Dol. Kronovega in Družinske vasi, kjer bi bil odcep za Šmarješke Toplice. Pri Gor. Kronovem bi prečkala avtocesto in potekala med staro in načrtovano novo avtocesto do Otočca; tu bi bil odcep za turistične objekte na Otočcu in novo naselje Otočec, od tam pa bi tekla mimo Lešnice ob av-

tocesti do kmetijske šole Grm, nato do Mačkova in Ločne ter razdelilne postaje. Tu bi bil odcep za Krko, IMV in Bršljini. V Bršljini bi plinovod prišel preko Marofa. V Bršljini bi bil odcep za Trebnje, kamor bi plinovod tekkel tik ob cesti Novo mesto—Mirna peč. Možen je odcep tudi proti Straži, kar pa še ni dogovorjeno. V Novem mestu bi bil odcep za bolnišnico v Kandiji, ki bi ga bilo pozneje moč povezati z lemvejevim krakom ter drugim krakom v naselju Irča vas—Brod, kamor bi odcep prišel preko Krke iz Bršljina. Tako bi bilo dvoje novomeških zank sklenjenih.

Na informativnem posvetu so posebej poudarili, naj občani označ, ki jih bodo na terenu postavljali geodeti, ne odstranjujejo in s tem otežujejo delo, saj je merjenje le osnova za končni projekt. Prav tako se bodo na nekaterih krajih pojavili delavci Geodetskega zavoda in vzeli vzorce tal. Vse informacije bodo lahko dobili pri predstavnikih krajevskih skupnosti, ki so z načrtovanjem projektom in deli že seznanjeni. V prihodnji številki pa bomo podrobneje opisali, kaj pomeni plinovod za našo občino in kakšni bodo gradbeni posegi.

T. J.



VISOKO POLETJE — Vročinski val, ki je na srečo zajel tudi naše kraje, je tiste, ki si še niso ali si sploh ne bodo mogli privoščiti dopusta na morju, primoral, da si iščejo osvežitve v najbližjih rekah. Kar se tega tiče, so Belokranjci med največjimi srečnejši. Kolpa, še vedno dokaj čista, predvsem pa izredno topla, je te dni polna kopalcev. Posnetek je s kopaljšča pri Podzemlju, kjer je prejšnji teden imela Kolpa že 26°C.

Komunisti proti stihiji

O politično-varnostnih razmerah v črnomaljski občini

ČRNOCELJ — Zadnja seja občinskega komiteja ZKS Črnomelj je bila posvečena nalogam zveze komunistov na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozastite, beseda pa je tekla tudi o izvajanju usmeritev ekonomske politike v tej belokranjski občini.

V uvodni besedi je Lojze Šterk med drugim dejal, da se stanje na področju politično-varnostnih razmer v občini sicer slabša, kljub temu pa ni slabo in prepruščeno stihiji. »Vsekakor pa imamo v občini dobre temelje in sklepe za izboljšanje teh razmer,« je dejal Šterk. Tisto, kar to stanje poslabšuje, so gotovo rast agresivnosti, večja delovna apatija ter posamezni izbruhi kritiziranja, večja nezaposlenost, odliv višje kvalificiranih kadrov iz občine, tendence za ukinjanje tozdogov, počasnost pri razvoju drobne obrti. Politični sistem v občini po oceni sicer deluje usklajeno, kar se pozna tudi pri odzivnosti ljudi na razne akcije, opozorili pa so, da SZDL, sindikat in mladinska organizacija včasih delujejo še preveč forumsko in da ne uspejo dovolj mobilizirati ljudi. Dovzetnost občanov za razne dezinformacije je dokaj velika, zlasti v Črnomlju in v krajevni skupnosti Semeč. Najpogostejša vsebina teh dezinformacij pa so, kot je navedeno v oceni, kadrovska vprašanja, osebni dohodki vodilnih kadrov, namišljeni privilegiji itd. Z mednacio-

nalnimi odnosi in z odnosom do JLA v črnomaljski občini nimajo težav.

Seveda je v razpravi beseda tekla tudi o znanih »dogodkih« v Sloveniji. Mladinski sekretar je dejal, da v občini niso nikjer zbirali podpisov v podporo Janši oziroma odboru za človekove pravice in da so se kulturnega mitinga v Ljubljani udeležili le posamezniki, ki pa med mladimi v občini ne uživajo zaupanja in nimajo vpliva in da tudi med počitnicami na tem področju ne bo organiziranega delovanja. Predsednik borbovske organizacije pa je opozoril, da so ljudje razburjeni, ker se pri nas vsaka stvar spolitizira. »Za to pa so krivi časopisi, radio in televizija. Zakaj je treba desetkrat na dan omenjati Janšo? Zakone je treba spoštovati, mi pa se obnašamo, kot da je vse brezpravno. V Beli krajini lahko na prste ene roke preštejemo, kdo je proti naši ureditvi, kdo je za Janšo in proti armadi. Ljudi na našem vrhu zaradi malenkosti izčrpujemo do onemoglosti.«

Lenart Šetinc, izvršni sekretar CK ZKS, pa je opozoril, da aktualnih problemov v naši družbi ne manjka, zato je še toliko bolj pomembna aktivnost ZK. »Najpomembnejše je ekonomsko stanje, to je tista točka, na kateri ZK pače ali preživi,« je med drugim dejal Šetinc. Več o tem v prihodnji številki.

A. B.

Delo prevzemajo roboti

S seminarja o stregi in montaži — Avtomatizacija prerašča v robotizacijo — Varno delo!

NOVO MESTO — Pred časom je organizirala ljubljanska fakulteta za strojništvo pod pokroviteljstvom združenih Isker dolenske regije v novomeškem Domu JLA sedmi seminar Avtomatizacija streg in montaže. V 22 referatih, med katerimi so 4 strokovne prispevke napisali avtorji iz dolenske regije, so udeleženci predstavili razvojne smeri v avtomatizaciji streg in montaže. Kot so ugotovljali, prerašča avtomatizacija v robotizacijo, in ker slednja vse bolj zaposluje strokovnjake, so ji namenili na seminarju tudi okroglo mizo.

Seminarja so se udeležili poleg strokovnjakov iz vse Slovenije še gostje iz Vojvodine, Avstrije in Svice. Udeleženci so obžalovali slabo založenost domače trgovske mreže s sestavnimi deli, za avtomatske strežne in montažne naprave. Ob tem so znova ugotovili, da je uvoz teh elementov počasen zaradi carinskih in drugih omejevalnih predpi-

sov. Kaj so slovenski in med njimi kajpak dolenski konstruktorji kljub zadregam napravili sebi in trgu, je v seminarjskih dneh pokazala priložnostna razstava v Domu JLA. Udeleženci pa so si za popestritev ogledali tudi žužemberško in semiško Iskro.

O uveljavljenosti seminarja ne gre dvomiti, kar potrjuje tudi med drugim otvoritvena nagovora dekana ljubljanske strojne fakultete in predstavnika republiške gospodarske zbornice. Razen teh dveh so ob otvoritvi pozdravili udeležence med drugimi še Franci Šali, predsednik novomeške občinske skupščine, in predstavnik novomeške vojašnice in pokrovitelja. V dneh seminarja so na priložnostnem kulturnem večeru nastopili Sentjernejski oktet, ritmična skupina iz novomeške srednje ekonomske šole, semiški folkloristi in Irena Vide.

L. M.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 133 z dne 11. julija 1988

država	valuta	tečaj	za devize, efektivno, črke, kreditna pisma in poštne nakaznice		
			nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	1929,17	1932,07	1934,97
Avstrija	šiling	100	18861,74	18890,08	18918,42
Kanada	dolar	1	2021,65	2024,69	2027,73
Danska	krona	100	35022,61	35075,22	35127,83
Finska	marka	100	55923,33	56007,34	56091,35
Francija	frank	100	39446,91	39506,17	39565,43
ZR Nemčija	marka	100	132928,00	133127,69	133327,38
Grčija	drahma	100	1660,25	1662,74	1665,23
Irski	funt	1	3571,69	3577,06	3582,43
Italija	lira	100	179,21	179,48	179,75
Japonska	jen	100	1835,17	1837,93	1840,69
Kuvajt	kv. dimar	1	8670,96	8683,99	8697,02
Nizozemska	gulden	100	118176,77	118354,30	118531,83
Norveška	krona	100	36744,81	36800,01	36855,21
Portugalska	escudo	100	1622,28	1624,72	1627,16
Švedska	krona	100	38746,11	38804,32	38862,53
Švica	frank	100	15920,77	15976,41	16000,05
V. Britanija	funt	1	4151,19	4157,43	4163,67
ZDA	dolar	1	2443,54	2447,21	2450,88
	ECU	1	2768,24	2772,40	2776,56
Belgija	frank/F	100	6308,85	6318,33	6327,81
Belgija	frank/C	100	6354,72	6364,27	6373,82
Španija	pezeta	100	2010,03	2013,05	2016,07

Naša anketa

Zdravje le za bogate?

Res je, da smo zadnja leta vajeni skokovitih podražitev, vendar je močno povišana participacija, ki naj bi letos rešila naše zdravstvo, da ne bi zabredlo v še hujše težave, nekaj drugega kot samo podražitev. Posega namreč tudi v idejno predstavo o urejeni socialistični družbi, v kateri naj bi bilo zdravje ljudi splošno in vsem enako dostopna dobrina. Za današnje razmere, ko so ekonomski pritiski na zasebnikov žep že tako tako močni, pomeni visoka participacija pri obisku zdravnika, zobozdravnika, zdravljenju v bolnišnici in na recepte za zdravila že stopničko, ki prebivalstvo deli na tiste, ki so jim te ugodnosti še dostopne, in na tiste, ki bodo morali za zdravje žrtvovati sorazmerno zelo veliko. Ker je slišati že tudi glasove o participiranju v šolstvu, se res lahko sprašujemo, kaj se dogaja z našo samoupravno socialistično družbo enakopravnih državljanov. Upamo lahko le, da so taki prijemi res samo začasni in da bomo kmalu našli boljše rešitve.



TEREZIJA ČIHAL, delavka v DSSS Inles, Ribnica: »Vsakdo si ne bo mogel privoščiti zdravnika in bolnice, posebno ne ob koncu meseca. Večanje zdravstvene participacije lahko poveča družbene razlike, saj so osebni dohodki precej različni. V družbi zelo poudarjamo skrb za človeka, dajatve, kot je ta, pa večamo. Tako besede in dejanja ne gredo skupaj. Vprašanje je, koliko težav bo odpravila povečana participacija.«

JOŽE LUZAR, upokojenec iz Kočevja: »Participacija je prevelika. Najhujše bo za upokojence z nizkimi pokojninami. Težko bo za velike družine z majhnimi dohodki. Kdor je hudo bolan, bo plačeval zdravnika, dokler bo mogel, kaj pa potem? Za te ljudi bo kritično. Tisti, ki mora pogosto hoditi k zdravniku, bo moral verjetno stiskati celo pri hrani. Vemo, da imajo v zdravstvu izgube, najbrž pa večja participacija ne bo kaj veliko izboljšala stanja.«



IDA KRIZANEC, uslužbenka iz Dobove: »Preventive, ki jo zadnje čase povsod spodbujajo, bo posledje precej manj. Obiske pri zdravniku bodo ljudje odlagali, dokler ne bo nujno, včasih tudi prepozno. Ponovno se bodo poskušali zdraviti s čaji in raznimi domačimi zdravili. Zlasti se bodo težko odločili za zobozdravnika. Tudi bolnišnice se bodo izogibali, dokler bo šlo. Družine se bodo morale na račun zdravja marsičemu odpovedati.«



ANTONIJA MRZLJAK, tajnica občinske zdravstvene skupnosti Črnomelj: »Če ljudje že morajo prispevati za zdravljenje, bi bilo po moje prav, da bi prispevali vsi, oproščeni naj bi bili samo otroci, šolska mladina, študentje ter socialni primeri. Višja participacija bo prizadela zlasti starejše ljudi z nizkimi pokojninami, ki potrebujejo največ zdravil. Težko bo za tiste, ki se bodo morali zdraviti v bolnišnici, in za tiste z nizkimi osebnimi dohodki.«



ANICA DESNICA, medicinska sestra iz Metlike: »Bolniki bodo zaradi visoke participacije močno prizadeti. Za pregled pri zdravniku in nekaj receptov je treba odšteti že blizu 20 tisočakov, kaj šele, če mora pacient k specialistu ali v bolnico. Sedaj bo prišel k zdravniku le tisti, ki je zares bolan. Tudi zdravi ljudje ne bodo imeli več na zalogi. Zahtevajo pa, naj bi participacijo plačevali vsi, oproščeni naj bi bili samo otroci in šolska mladina.«



IVAN PEZDIR, upokojenec iz Novega mesta: »Moram reči, da mi je po eni strani kar malo žal, da zadnjih štirideset let niti za minuto nisem potreboval zdravniške pomoči. Zdravili smo se po domače, sedaj, ko prihajajo leta in z njimi boleznimi, pa bom moral temeljito premisliti, ali bo za govedino ali za zdravila. Za zdravje bi človek dal vse, zato bo moralo biti tudi za participacijo. Težko bo za tiste, ki imajo najtanjše kuverte. Bo zbolel tudi socializem.«



EDI GERMŠEK, referent za družbeni standard v rudniku Senovo: »Zdravje je pač največje bogastvo, ki ga človek premore, zato mislim, da zanj ni nobena cena previsoka. Vsak bo pač dal vse, samo da bi bil zdrav. Seveda pa bi bilo prav, če že postaja naše zdravstvo vse dražje, da bi se izboljšale tudi storitve. Če plačuješ, pač pričakuješ, da boš za več denarja dobil tudi kaj boljšega.«



JANKO KUSELJ, delavec v Stillesu, Sevnica: »Pri nas pač vlada začaran krog podražitev. Če bi bili bolj urejena družba, do tega ne bi prišlo. Tudi za zdravstvo nisem povsem prepričan, ali je podražitev res potrebna. Kot slišim, se tudi zdravnikom upira, da morajo imeti toliko opravka z gotovinskimi plačili. Od vsega tega pa nimajo oni prav nič koristi. Njihova ura je še vedno slabše plačana kot od kakšnega zidarja, ki pride popoldne kaj »fušat«.



EDO ŽGANJAR, delavec v Trimu, Trebnje: »Ker sem astmatik, sem odvisen od zdravlil in me zadnje podražitve precej prizadenejo. Skoraj tri stotine milijonov mesečno stanejo zdravila, plače imam pa približno 40 milijonov. Toda ne morem reči, da je to veliko, ker ne vem, kaj bi bilo, če zdravil sploh ne bi bilo. Vesel sem, da jih dobim. Nekaj časa ni bilo iz Anglije Becotide spraya, pa sem moral hoditi po injekcije, kar je bilo zamudno in boleče.«



Okrepčevalnica »Rozalija«

KRŠKO — Krško gostinstvo je bogatejšje za lep, nadvse okusno opremljen lokal v obnovljenem mestnem jedru Krškega, v kareju na Dalmatinovi. Mercatorjeva temeljna organizacija Sremič je namreč odprla okrepčevalnico »Rozalija«. Ime je dobil lokal po cerkvi sv. Rozalije nad stari mestnim jedrom, kjer izvira tudi voda, ki je speljana vse do manjšega vodometna na terasi oz. vrtu ličnega lokala.

Navkljub kriznim časom, ko seveda tudi hotelu Sremič manjka denarja za nove naložbe (ta v okrepčevalnico je vložila 230 milijonov dinarjev!), so v Sremiču ob razumevanju in pomoči krškega občinskega izvršnega sveta — sklada za urejanje mestnih zemljišč in Mercatorjeve interne banke družno zgomogli tudi tako veliko breme. Gradbeni dela je opravil Pionirjev tozd v Krškem, za mizarsko opremo je poskrbel Gazvoda iz Novega mesta, ključavničarska dela pa je opravil Jerovšek iz Grosupljega. Direktor hotela Sremič Peter Markovič se je ob otvoritvi okre-

pčevalnice »Rozalija« po pravici posebej zahvalil arhitektu Fedorju Špaccanu iz krškega Savaprojekta, ki je



OBETAVERN ZAČETEK — Posebna zahvala za pomoč pri snovanju programa ponudbe okrepčevalnice »Rozalija« v Krškem gre priznanemu kuharskemu mojstru Janezu Predanu-Djoniju.

izdelal načrt opreme s pretanjenim posluhom.

P. P.

večji ekonomski neučinkovitosti in povzročilo različne stranpoti v razvoju.

Kako je dosedanja politika spodbujanja nerazvitih nespodbudna, kaže tudi dejstvo, da so kar tri zvezne enote bankrotirale.

Delovna skupina za sistem spodbujanja hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in Kosova v komisiji ZIS za reformo gospodarskega sistema je ob upoštevanju dejstev predlagala, naj sklad federacije za pomoč nerazvitim nadomesti — po zgledu Italije, Francije in drugih držav — specializirana ustanova, ki naj bi poslovala po načelih specializirane razvojne banke. Takšna ustanova naj bi spodbujala združevanje, pomagala pripravljati kakovostne investicijske programe, nudila tehnično pomoč, financirala izobraževanje in spodbujala visoko strokovne kadre ter prevzela informativno, koordinacijsko in kontrolno funkcije.

V nasprotju s tem predlogom pa vse več ekonomistov sodi, da preobrazba sklada za pospeševanje gospodarskega razvoja manj razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo v posebno razvojno banko ni rešitev, ki bi ustrezala temeljnemu načelom reforme gospodarskega sistema. Zavzemajo se za to, naj bi federacija podpirala hitrejši razvoj gospodarsko manj razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo predvsem s spodbujanjem naložb sredstev in znanja ter drugih oblik združevanja dela in sredstev na tržno-ekonomskih osnovah. Da pa bi hkrati lahko ustvarjale tudi materialne in finančne pogoje za interesno združevanje dela in sredstev (rebenificiranje obresti, odlog odplačevanja kreditov itd.), naj bi organi federacije v skladu s politiko v srednjeročnem planu razpisali obvezna javna posojila. Gospodarsko manj razvite republike naj bi bile deležne dopolnilnih proračunskih sredstev le izjemoma glede na nekatere specifičnosti. V načelu je potrebno odpraviti tudi dotacije iz zveznega proračuna, dogovorjenimi obseg sredstev za sofinanciranje družbenih služb in dela splošne porabe pa zagotavljati z opustitvijo (AP Kosovo) oziroma zmanjševanjem obveznosti za kotizacijo zveznemu proračunu.

In kar je tudi pomembno: še letos se je potrebno dogovoriti o kriterijih, kazalcih in mejnih vrednostih za opredeljevanje gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin.

VINKO BLATNIK

Ljubljansko pismo

Pomoč ob čistih računih

Kljub revščini ne vedo, kam z denarjem

Na tiskovni konferenci v skladu federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja nerazvitih republik in Kosova so novinarjem sporočili podatke, da je bilo na Kosovu lani v gradnji 1.118 v glavnem industrijskih objektov, od katerih pa jih je bilo dokončanih in jih je začelo obratovati le 454.

Medtem ko v zveznem skladu v glavnem vedo, kam grejo in kako porabljajo sredstva, ki so zbrana z obveznim posojilom, pa v gospodarstvu ni pravih informacij o tem, kako poteka združevanje družbenega kapitala med podjetji iz ekonomskega razvitih delov Jugoslavije, in to zato, ker v naši državi ni pravega informacijskega sistema, ki bi povezoval gospodarstvo, banke, zbornice, SDK in sam sklad.

Sicer pa takšne informacije o možnostih vsesplošnega ribarjenja v kalnem že dolgo več ne presenečajo. Vse preveč ljudi je materialno zainteresiranih za čim večjo kalnost »jugofinanc«. Če dolgo vemo, da je financiranje nerazvitih neučinkovito in nekontrolirano, čeprav gre za ta namen tretjino jugoslovanske neto akumulacije. Sistem deluje tako, da se vsi želijo predstaviti kot nerazviti; zato tudi tako ogorčen boj za ta status, ne za razvoj.

Zveni absurdno, toda nerazviti so se kljub vse večji revščini dejansko znašli pred problemom, kam z denarjem.

Ta nenavadni ekonomski pojav ob splošni denarni suši je kaj lahko razložiti, če vemo, da so potrebe gospodarstva po investicijah odvisne od organizacijske sposobnosti, infrastrukture, razvitosti tržišča, industrijske tradicije, šolanja in navad zaposlenih, skratka od kakovosti socialnega okolja. Nobeno gospodarstvo v svetu ne more učinkovito investirati nad 40 odst. družbenega proizvoda. V posameznih letih pa so investicije na Kosovu znašale celo več kot družbeni proizvod, kar je v naših razmerah nujno vodilo k

Kmetijstvo



Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Na ponedeljkovi tržnici so kilogram krompirja prodajali po 1.200 din, zelja po 600, korenja po 1.500, solate po 2.000, pese po 2.000, kumar po 1.200 in paradižnika po 1.500 do 2.000 din. Kilogram stročjega fižola je stal od 2.000 do 3.000 din, čebule od 1.000 do 1.200, paprike od 2.200 do 3.000 din. Sopek radiča je stal 5000 din. Za kilogram jabolk je bilo potrebno odšteti 2.800 din, breskev od 2.500 do 3.000 in marelic od 2.000 do 4.000 din. Kilogram orehovih jedrc je stal 10.000 din.

Sejmišča

NOVO MESTO — V ponedeljek so imeli naprodaj 53 prašičev v starosti 8 do 12 tednov. Stali so od 70.000 do 120.000 din. Na sejmu so pripeljali še kravo, ki so jo ocenili na 1,1 milijona dinarjev, in 5 pitalcev, katerih cena je bila do 3.000 din za kilo žive teže.

BREŽICE — Sta huda vročina in dopustniško razpoloženje vzrok za bistveno manjšo ponudbo in povpraševanje na prašičjem sejmu? Morebiti, številke pa povedo naslednje: rejci so pripeljali samo 118 do tri mesece starih puskov, izbirati pa je bilo mogoče še med 29 prašiči. Pri drugem koritu se je znašlo 57 puskov, novi lastniki pa so morali zanje odšteti po 3.200 din za kilo žive teže. Kakršna ponudba, taka prodaja, bi lahko rekli za prašiče, saj jih je lastnika zamenjalo samo sedem, v primerjavi s tednom poprej pa je bila cena za tretjino višja, po 3.000 din je bilo treba seči v žep za vsako kilo živega prašiča.



ZA VSAKDANJI KRUH — Žetev pšenice je v polnem teku, odkupna cena in ostali pogoji oddaje pšenice pa še vedno niso znani. Zaradi slabih izkušenj v preteklih letih, ki se ponavljajo tudi letos, so v Beli krajini kmetje sklenili manj pogodb za oddajo pšenice. »Zase bomo pridelali, za druge pa...« si misli marsikateri kmet. Najbrž tudi lastnik morda le ar velike njivice v vrtači pri Vrhovcih, kjer se je majhen kombajn v soboto komaj obračal.

Kmetijski nasveti

Le lepotece na razstavo

Živinske razstave in sejmi, ki so za razvoj živinoreje nujno potrebne prireditve, so, naj tako hočemo ali ne, paradni nastop najboljših in najlepših živali. Zavoljo tega razstavna živina na sejmski prostor ne sme priti iz hleva nepripravljena; še več, potrebna je posebna skrb in opleševalni postopek. Kakšen naj bo ta, povzemamo iz ameriške revije Hoards Dairyman. Razstavne živali, ki morajo že na zunaj kazati velike proizvodne sposobnosti, naj izbere le izkušeni rejci oz. strokovnjaki. Izbira mora biti pravočasna, tako da je še mogoče popraviti nekatere napake živali ter jih polepšati za razstavni prostor. Umivanje in striženje sta pomembna kozmetična postopka. Za odstranitev umazanije je še zmeraj najbolj priporočljivo trdo čohalo, neprimerni pa so tekoči detergenti za gospodinjstvo ali pranje. Pri kravah molznicah je treba posebno skrbno umiti kožo med zadnjimi nogami in vime, po umivanju pa je obvezno utiranje raztopine za zdravljenje uši, garj in drugih kožnih bolezni, da ostane koža čista.

Amerikanci so, po članku sodeč, posebno natančni pri striženju razstavni živali. S škarjami oz. strojkem za striženje želijo izboljšati eleganco živali in njen splošni videz. Posebne skrbi je deležna glava, vime in rep. Ni potrebno posebej poudarjati, kako odločilna je nega parkljev, pri čemer velja pravilo, da je urejanje nog s starimi napakami delo za strokovnjaka.

Paradne živali morajo biti že od rojstva pravilno krmljene, še posebej pa pred samo razstavo. Obroki naj bodo prilagojeni za bolj suhe živali, torej naj nimajo preveč enostranskega razmerja hranilnih snovi. Ker se na razstavnišču ne da krmiti s silažo, morajo biti pravočasno preusmerjene in prilagojene na drugo krmo, predvsem na dobro seno. Podobno je z vodo. Če je na razstavnišču voda preveč klorirana in je živali ne marajo, jo je mogoče izboljšati z dodatkom melase.

Inž. M. L.

Živinorejci so spet zbegani

V brežiški občini še ne vedo, kako bodo pokrili izgube pri živini

BREŽICE — Kooperanti in drugi rejci živine si ta hip ne obetajo nič dobrega. Nobenega zagotovila nimajo, da bo trg res deloval tako, da ne bo nihče posegal vmes. Kmetje se ne navdušujejo za pretirane odkupne cene, ker se zavedajo, da jih lahko udarijo nazaj, so pa z njimi vred v veliki zadregi tisti, ki cene preračunavajo. Ljudje so zbegani, ne vedo, kaj bi

naredili. Mesnice se lahko v trenutku napolnijo, če pride do interventnega uvoza mesa. Kaj bodo rejci potem?

Narobe je, ker se razmere tako hitro spreminjajo. Temeljni problem je drag kapital. Govedo pita kmeti leto dni in nima nobenih olajšav. Z izgubo

ne more delati in direktor TOK Agraria Jože Verstovšek meni, da je nujna vzpostavitev realnejšega razmerja med cenami mesa, krmila in strojev. Nobenega smisla nima, da se meso podraži za 100 odst, krmila za 300, stroji in priključki pa za 400 odst.

Trg bo prej ali slej sam naredil selekcijo, v kateri se bodo dobri gospodarji lahko brez večjih težav obdržali. Toda dandanes gre do stvari po neložni poti. Na eni strani želijo uveljavljati tržne zakonitosti, na drugi pa posega vanje država.

V brežiški občini bi letos lahko ves denar iz sklada za pospeševanje kmetijstva porabili za pokrivanje izgub pri živini in bi ga še zmanjkalo. Toda sklad vendarle ni namenjen temu, saj tako izgublja svojo prvotno, razvojno funkcijo. Razen tega je preskromen, da bi lahko vzdrževal ravnovesje pri današnjih cenovnih pretresih.

J. TEPPEY

TIŠOČ TON PŠENICE V KOOPERACIJI

BREŽICE — V toku Agraria napovedujejo, da bodo kooperanti našli za oddajo 1000 ton pšeničnega zrnja, če ne bo prišla vmes kaka vremenska ujma. S tem bo dosežen letošnji plan. Lani so imeli kmetje celo nekaj več pšenice in so je odkupili 1200 ton. Koruze v zrnju bo letos zrastle okoli 200 ton, silažne nekaj manj. Agraria odkupi vse preseške, ki jih kmetje ne porabijo za živinsko krmo, in jih odda Grudi ali drugim kooperantom.

O USTANOVITVI KMEČKE ZVEZE

KRŠKO — Tudi v krški občinski konferenci Socialistične zveze se pripravljajo za proslavo 300-letnice prve izdaje Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske. V predsedstvu občinske konference SZDL pa bodo v ponedeljek, 18. julija, obravnavali tudi informacijo glede ustanovitve Slovenske kmečke zveze in Slovenske kmečke mladine v krški občini.

BELOKRANJCI SE NE STRINJAJO Z DOLOČENO ODKUPNO CENO PŠENICE!

SEMIČ — V nedeljo, 3. julija, so se sestali v semiškem gasilskem domu slastniki kombajna zaradi razporeditve žetja, obenem pa so se pogovarjali o odkupni ceni pšenice ter soglasno ugotovili, da so bili lani krepko potegnjeni za nos, zato letos ne bodo prodali pšenice.

Lani so jim namreč plačali pšenico po 150 din, nekaj dni po odkupu pa je ZIS dvignil ceno moke in kruha za 70 odst. To je pridelovalce tako razkačilo, da so se odločili, da ne bodo prodali pšenice, dokler se ne popravi odkupna cena.

Letos bi po določeni ceni dobili komaj nekaj več kakor 100 odst. od lanske cene, a vsi ostali storški so se dvignili na prek 400 odst. Pri tem ne smemo prežreti, da je pridelava pšenice v kamnitih predelih in razkopanih parcelah neprimerno dražja kakor tam, kjer imajo lepe, ravne in velike parcele.

FRANC DERGANČ

RAZKOŠJE V STELJI

VINOMER — Folklorna skupina Ivan Navratil iz Metlike že več let zaporedno pripravi prireditve Razkošje v stelji na Vinomeru pri Metliki. Letos bo ta prireditev, ki vedno znova privabi številne obiskovalce, v soboto, 16. julija. Za ples bo igral ansambel Cof, organizatorji pa pripravljajo modno revijo Beti, tradicionalni šunkolov, zabavne igre, bogat srečelov, svojo udeležbo pa je najavil in potrdil tudi samozvani kandidat za bodočega metliškega župana Janez Vrničar-Luigi, ki bo v svojem govoru orisal aktualne družbenopolitične probleme in seveda tudi pokazal pot za njihovo rešitev.

Prevelika merica države

Kljub podražitvi imata vinogradnik in vinar pri kakovostnem vinu še vedno izgubo

METLIKA — Po sprostitvi cen se je prve dni junija močno podražilo tudi vino. Ljubitelji dobrih slovenskih vin je seveda ta podražitev prizadela, začudeni so in postavljajo vprašanja. Da bi o položaju vinogradništva in vinarstva ter s tem v zvezi o cenah vin dobili kar se da objektivno informacijo, smo se obrnili na mag. Julija Nemanica, priznanega slovenskega strokovnjaka in direktorja metliške Vinske kleti.

»V začetku novembra lani je zvezna vlada zamrznila cene vin na takratni ravni in skoraj 8 mesecev so bile maloprodajne cene vin enake. Zaradi stalnega padanja vrednosti dinarja bi morale cene vin mesečno rasti za 10 odst., da ne bi pridelovalci vin izgubljali svojega premoženja. Izračun, ki ga je opravila višja agronomska šola v Mariboru, je pokazal, da so marca pridelovalci pri litru kakovostnega slovenskega vina povprečno izgubljali 1400 din, to je več, kot je takrat znašala povprečna maloprodajna cena. Konec maja, tik pred podražitvijo, je bila ta izguba še večja. Z drugimi besedami: potrošniki smo pol leta uživali zlahkno kapljico na račun vinogradnikov in vinarjev. Če bi se lahko maloprodajne cene vin sprosti ustrezno povečevale, bi to kupci lažje presneli kot nenaden velik skok, in tudi za vinogradnike in vinarje bi bilo to boljše.«

— Kako se oblikuje maloprodajna cena vina?

»Poglejmo strukturo maloprodajne cene za metliško črnino. Cena litra tega vina v trgovini je sedaj 2.394 din; od tega znaša prometni davek 294 din, delež za trgovca na veliko 147 din, za trgovca na drobno 315 din, za vinogradnika in vinsko klet ostane 1.638 dinarjev. Od tega je delež vinogradnika pri litru metliške črnine 983 din, delež naše kleti pa 655 din.«

— Ste sedaj dosegli ekonomsko ceno vina?

»Polna lastna cena grozdja iz letošnjega pridelka bo znašala okoli 1000 din za kilogram; iz kilograma grozdja se dobi približno 0,75 l vina, torej vino v maloprodaji še ni doseglo ekonomske cene. To bo doseglo takrat, ko bodo pokrili stroške vinogradnik, vinska klet in trgovec. Država pa si glede na dejstvo, da je vino naravna pijača, da raste trta na terenih, kjer je ne moremo nadomestiti z nobeno drugo kmetijsko kulturo, da trta omogoča v teh krajih poseljenost, jemlje preveliko merico. Ne vemo tudi, v kakšne namene upo-



Julij Nemanica: »Ne gre zaupati vinu, ki je cenejšo od kisa.«

teti zanj. Bolj negotov pa je nakup namiznega vina brez oznake porekla. Kupcu, ki ceni dobro vino, nizka cena ne sme biti vaba. Vinski kis proizvajajo iz najslabših vin, za povečanje volumna pa mu lahko dodajo še vodo. Kako naj potem verjamemo o kvaliteto vina, ki je na trgu cenejšo od kisa? Vodilo naj bo: Pij malo, pij dobro! Tako bomo obvarovali svoje zdravje in se pridružili tistim, ki vino pijejo z mero in ljubeznijo, in pomagali ohraniti kvaliteto slovensko vino.«

A. B.

Ne besede, žito naj seje

Ob ustanovitvi Slovenske kmečke zveze za Belo krajino v Semiču

V nedeljo, 19. junija, so se kmetje iz Semiča in ostale Bele krajine zbrali v semiški kinodvorani. Ustanovili so SKZ za Belo krajino. Kmečka mladina ne bo ločeno delovala, tudi ona je vključena v to organizacijo. Izvolili so odbor, ki predstavlja vse Belokranjce.

Veliko kmetov, ki se zborovanja niso udeležili, sicer podpira SKZ, je pa še vedno v dvomih glede njenih dejanskih možnosti. V življenju so bili prevečkrat prevarani. Pred vojno so jim lagali poslanci, med vojno so jim partizani govorili, da po vojni ne bo davkov, da bomo vsi enaki. Na koncu jim niso plačali niti vojne odškodnine.

Znano pa je, da če ne bi bilo kmetov, tudi partizanskega gibanja ne bi bilo. Največ borec je bilo kmetov, dajali so hrano in nudili ostalo pomoč. Kmečki ljudje so bili narodno najbolj zavedni.

FRANC DERGANČ
Semič

EN HRIBČEK BOM KUPIL...



Ureja: Tit Dobersek

Ni vse napredno, kar je tuje!

Slaba lastnost Slovencev je, da stalno in pretirano povzdigujejo kot napredno vse, kar je tuje, in obenem omalovažujemo lastno delo in lastna dognanja. Temu so podvrženi tudi kmetijci in z njimi vred vinogradniki.

Izlet vinogradnikov prek meje

V prepričanju, da bomo v Avstriji videli vzorne vinograde, smo se člani Društva vinogradnikov Dolenjske, podružnice Novo mesto Trška gora in Podgorje, odločili, da si ogledamo vinograde ob opevani vinski cesti, ki se razteza od obmejnega kraja Sentjur ob Pesnici preko vinorodnih hribov v smeri Lipnice v Avstriji. Iz navedenih vzrokov je bilo zanimanje za ta izlet med vinogradniki veliko, saj sta bila oba avtobusa (po 50 sedežev) zasedena in ljudem ni bilo žal stroškov izleta. V soboto, 18. junija, smo se podali na pot in v Mariboru dobili odlična vodnika izleta, prof. inž. Pučka in prof. inž. Lombergerja iz srednje kmetijske šole Maribor. Oba strokovnjaka vinogradništva in sadjarke stroke dobro poznata te obmejne predele Avstrije in dobro obvladata nemški jezik, katerega Dolenjci pač ne znajo. Torej sta organizatorja izleta Jože Prosenički za področje Trška gora in Drago Roženberger za področje Podgorje poskrbela za odlično strokovno vodstvo.

Kaj smo videli v Avstriji

Jugoslovansko-avstrijsko mejo smo prestopili na prehodu (carinarnici) v Sentjurju ob Pesnici. Takoj po prehodu meje smo se peljali po vinski cesti, ki povezuje avstrijske obmejne predele od našega Sentjurja ob Pesnici proti Lipnici, večjemu kraju v Avstriji, kjer smo se za nekaj ur ustavili, računajoče na razne nakupe. Toda dolenjski vinogradniki v Lipnici niso veliko kupovali (razen kave), ker so bile cene zasoljene in pri mnogih stvarih nič nižje kot pri nas. Zato smo se vračali precej razočarani.

DT.

Korist krmnih dosevkov

So primerni za kolobar, zavarujejo tla in dajo veliko sveže ali silirane krme

Strnišče lahko namenimo za setev dosevkov, primernih za prehrano ljudi in krmo in za setev krmnih mešanec.

Krmni dosevek lahko uspešno vključimo v kolobar. Površine, zasejane z žiti, se povečujejo, zato moramo vse proste njivske zmogljivosti izrabiti za setev strniščnega dosevka, površine, s katerih pospravimo krompir in zgodnje sorte krompir, pa namenimo za prizemni krmni dosevek.

S strniščnim posevkom zavarujemo tla pred propadanjem strukture v poletnih mesecih, zboljšujemo rodovitnost in preprečujemo zapleveljenost. Obdelava strnišča naj bo hitra in preprosta. Uporabimo lahko grebač, valjasto brano, frezo ali krožne brane. Žetvene ostanke krmno pozno jeseni pa tudi za podor. Mnogocvetno ljuljko sejemo 40 do 50 kg/ha, da 1 do 2 odkosa v jeseni, spomladi obilen odkos in je dovolj rana, da za njo sejemo silažno koruzo. Pri pozni setvi bi bil strošek prevelik.

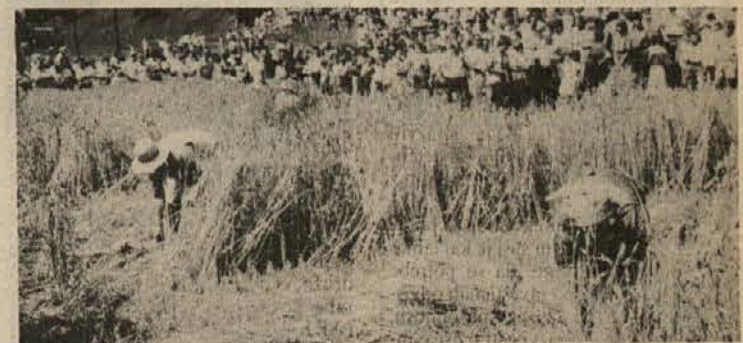
Strniščni krmni dosevek pospravimo pred mrazom. Porabimo ga za zeleno krmo ali pa ga siliramo. Zanj lahko iz-

beremo čiste posevke (krmno ogrščico — sorta starška ali petranova, krmni ohrovt, mnogocvetno ljuljko, krmno redkev) in različne mešanice (jaro grašico in ječmen, koruzo in krmni grah, jaro graščico in rž, jaro graščico in oves, krmno graščico in sirez). V prezimni dosevek lahko vključimo krmno ogrščico v čisti setvi, rž in ozimni krmni grah.

Prezimne dosevke je najprimerneje sejati od sredine septembra do oktobra. Posevke lahko pospravljamo konec aprila.

Glede na stroške pridelovanja in kvaliteto pridelka je pomembno, da krmno ogrščico (starška) sejemo 10 kg na ha. Seme se lahko pomeša z ureo v razmerju 1:15. Dosevek je primeren za svežo krmno pozno jeseni pa tudi za podor. Mnogocvetno ljuljko sejemo 40 do 50 kg/ha, da 1 do 2 odkosa v jeseni, spomladi obilen odkos in je dovolj rana, da za njo sejemo silažno koruzo. Pri pozni setvi bi bil strošek prevelik.

FRANC STARIČ



NAJBOLJŠI KOSCI IN ŽANJICE — Aktiv mladih združnikov v Trzišču je pripravil prejšnjo nedeljo v Trzišču tradicionalno občinsko tekmovanje koscev in žanjic. Pri koscih je najhitreje in najbolje kosil Cveto Aupič (Vrhek) in že drugič osvojil prehodni pokal, ki ga podeljuje pokrovitelj prireditve M—Kmetijski kombinat Sevnica, tok Kooperacija. V ženski konkurenci je že tretjič zmagala Aupičeva sestra Fani in tako dobila pokal v trajno last. Med žanjicami (na sliki) je delo najbolje opravila Pepca Mirt iz Hinjc. Povejmo še, da se je zelo potrudil tudi aktiv kmečkih žena, ki je pripravil razstavo in prodajo domačih dobrot. (Foto: P. P.)

Predlagali so drugačen dovoz

V Novem mestu ustanovili pododbor za spremljanje gradnje Novega trga

NOVO MESTO — V okviru odbora za prenovu mestnega jedra Novega mesta so pred kratkim ustanovili pododbor, ki bo delal nad gradnjo Novega trga. Pododbor se je po ustanovitvi na prvem sestanku v drugo sestanek že naslednj dan, tj. 6. julija, in zaostri vprašanje umestnosti predvidenih gradbenih posegov na Novem trgu.

Toda pododbor je v sredo dalj časa obstal že pri vprašanju, koliko bo sploh lahko vplival na potek že začete gradnje. Pododbor se je vprašal, ali je mogoče, da bi novoustanovljeno telo, ki so ga osnovali na podlagi zahtev in burne razprave na zadnjem zasedanju novomeške občinske skupščine, lahko nadzorovalo dela v odločilnih fazah. Je to nadzor nad projektanti? Zlasti nekateri so zahtevali prav to kontrolo, čeprav so razpravljajci večinoma sami ugotovili,

da razen pri podzemnih garažah pobud pododbora gradbinci verjetno ne bodo več upoštevali. K takim spoznanjem jih je navedel tudi predstavnik Pionirja, ki je videl med drugim kaj malo možnosti za drugače speljano kanalizacijo.

Prav pri kanalizaciji je pododbor predlagal, naj bi jo speljali na Novi trg s čim manj škodljivim posegom v koreninski sistem kostanjev. Razen tega je pododbor predlagal, naj bi znova iskali možnosti za takšen dovoz do bodoče blagovnice, ki bi škodil kostanjem manj kot sedaj predvideni. Pododbor ni izključil možnosti, da bi zmanjšali podzemno parkirnišče, če bi na ta način lahko ohranili kostanje pred Metropolum. Kajti kostanje, poleg teh pa tudi tise na sedanji avtobusni postaji, bi morali varovati kot mestni spomenik, so se zavzemali na sestanku.

Sicer so bila mnenja članov neenotna. Tako je polemična razprava nihala od ostrih zahtev po novelaciji veljavnega zazidalnega načrta Novega trga do umirjenega iskanja posameznih izboljšav. Zato se zastavlja med drugimi tudi vprašanje, na kakšen skupni imenovalec je spravil niz predlogov predstavnik Pionirja, ki je pojasnjeval, da Pionir je dela, in to po veljavnem zazidalnem načrtu, za katerega je šlo že veliko denarja v letih, ko ni bilo čutiti nasprotovanja gradnji na Novem trgu, kakor sedaj.

M. LUZAR

DRZEN VLAM V ELEKTROTEHNO

NOVO MESTO — V noči na 8. julij je neznanec vlomil v prodajalno Elektrotehne na Glavnem trgu v Novem mestu. Iz izloženega okna je vzel dva vrtilna stroja, dva videokorderja (Fischer), radiokasetofon znamke Philips, gramofon znamke Fischer, radiokasetofon znamke Unifon, avtoradiokasetofon znamke Audionic in dva zvočnika znamke Neon. Škode je za 7,5 milijona dinarjev.

SMOTRNO OBRAČAL DENAR

TREBNJE — Zdravstveni center iz Novega mesta ni odigral svoje vloge, njegova pravna služba ni prav nič storila, saj imajo že 11 let stare akte. Tako so ugotovili na trebnjskem izvršnem svetu, ko je tekla beseda o trebnjskem in dolenjskem zdravstvu. Opozorili so, da izračuni kažejo, da je zdravstveni dom Trebnje najbolj smotrno trošil denar. Na ta račun so bili med ljudmi že celo očitki, da v Trebnju niso predpisovali najboljših in tudi najdražjih zdravil, kar pa je bolj stvar stroke.

V »Noliju« ameriška čistila

Nova trgovina v Struški 4

RIBNICA — Številni Ribničani in drugi verjetno še ne vedo, da so v njihovem sosesstvu, v Struški ulici 4, pred nedavnim odprli priklupen in vzorno urejen prodajni kotiček »Nolij«, katerega lastnik je Olivio Oslakovič iz Ljubljane. To je majhna trgovina, v kateri trenutno prodajajo tekstilne izdelke, v glavnem unikatne, iz jansa ter didaktične igrače, kozmetiko, otroško konfekcijo in natičake.

Sicer je o novem prodajnem prostoru več povedal lastnik, ki pravi: »Ko sem hodil po Ribnici, sem videl, da kraju manjka taka trgovina, neke vrste butik, v katerem bi potrošniki lahko kupovali modna oblačila. Žilica mi ni dala miru, saj imam veselje do trgovanja. Stopil sem v stik z občino, ki mi je zagotovila, da bom prvo leto oproščen davkov.« »Nolij« pripravljajo različne akcije. Tako je lastnik trgovinice povabil v maju znano kozmetičarko Zdenko Kahne iz Trbovelj. Kmalu bo spretni trgovci uvozili iz ZDA posebna čistila za gospodinjstvo, koncem julija pa bo izdal katalog predmetov, ki jih bodo lahko občani kupovali v »Noliju« po naročilu.

Kakšni so trgovčevi prvi vtisi? »Za začetek sem zadovoljen, kaže pa, da je trgovina še neznanca. Zdjaj največ segajo po jensku, kar je zaradi vsesplošne priljubljenosti tega materiala razumljivo. S cenami se trudimo, da bi bile nižje od cen v drugih trgovinah. V bodoče bomo sedenju ponudbo popeljali z drugimi vrstami oblačil in kozmetike, z bižuterijo, gospodinjstvi aparati, steklom, keramiko in papirno galanterijo ipd.« pravi Oslakovič.

M. GLAVONJIČ



OB STOLETNICI DRUŠTVA — Predsednik IS občine Novo mesto Ivo Longar je ob visokem jubileju čestital članom gasilskega društva Žužemberk in poudaril poseben pomen, ki so ga v preteklosti imela in ga imajo še sedaj prostovoljna gasilska društva tako v organizacijskem in mobilizacijskem smislu kot glede primarne naloge: varovanja življenja in premoženja. (Foto: T. Jakše)

Stoletnica GD Žužemberk

Visoki jubilej gasilstva v Žužemberku počastili s parado in kulturnim programom

ŽUŽEMBERK — Letos svojega krajevnega praznika, 13. julija (spomin na prvo osvoboditev Žužemberka leta 1942) v KS Žužemberk, razen s slavnostno sejo v nedeljo dopoldne, niso posebej proslavili, zato pa so pravo gasilsko slavo s parado, kulturnim programom in gasilsko veselico na Loki ob Krki ob častiljivi 100-letnici prostovoljnega gasilskega društva Žužemberk, pripravili domači gasilci. V goste so prišli tudi predstavniki prijatejskega gasilskega društva iz Črnomlja, slavnostni govornik pa je bil predsednik IS občine Novo mesto Ivo Longar.

V kulturnem programu so sodelovali domači moški pevski zbor, učenci osnovne šole Žužemberk, pevka Jana Senica in gasilska godba iz Novega mesta. Predsednik GZ Novo mesto Rudi Nanger ter predstavnik pokroviteljice, direktor Iskre Žužemberk mag. Dušan Lavrič, sta najbolj prizadevnim članom gasilskega društva podelila priznanja, predsednik društva Boris Sajevec pa diplomne pokroviteljice, organom in organizacijam, ki z gasilci najbolj sodelujejo, ter nekaterim zaslužnim članom društva.

Na ustanovnem občnem zboru 27. maja 1988 je bilo prisotnih več kot 100 prebivalcev Žužemberka in okoliških krajev, takoj ob ustanovitvi pa je imelo društvo že 74 aktivnih članov. Prvi ogn-

jeni krst so žužemberški gasilci doživeli 12. decembra istega leta. Ustanovitev društva je imela močan odmev tudi med rojaki v Ameriki, ki so takoj začeli zbirati pomoč in društvu darovali lep prapor. Žal je leta 1943 med požarom v osnovni šoli zgorel.

Ob svojem jubileju so gasilci pripravili tudi zanimivo razstavo, na kateri so v sliki in besedi prikazali dolgo zgodovino svojega društva.

T. J.



DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 16. julija, bodo do 19. ure odprte naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: Dolenjski Market na Kristanovi
- v Šentjernej: Market Dolenjska
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Rog
- v Žužemberku: Kmetijska zadruha
- v Straži: Market Dolenjska

Iz težav z novimi izdelki

Tekstilana ne bo zaprla vrat — Cena naj bo tržna

KOČEVJE — Kočevsko Tekstilano pestijo težave, vendar niso tolikšne, da bi zaradi njih kolektiv moral v stečaj. To je vredno omeniti, saj se nekateri očito bojijo, da bo tovarna v rastoči družbeni krizi zaprla vrata.

Tako rešitev iz nakopičenih težav zavračajo tako v občinskem izvršnem svetu in komiteju za družbeni razvoj kot v Tekstilani. Povsod tukaj pa se zavzema za drugačno delo kočevskih odejarev, ki bi v prvi vrsti pomeno delno spremenjen proizvodni program. Po mnenju Jožeta Stefančiča iz Tekstilane naj bi tovarna v bodoče ohranila nekaj obstoječega proizvodnega programa, ki bi mu dodala nove vrste izdelkov. Poleg stalne prodaje naj bi jim novi izdelki prinesli tudi mesto v višjem cenovnem razredu, kar bi se jim poznalo zlasti pri prodaji na tuje. Tam sicer za svoj osnovni izdelek zdaj zaslužijo precej manj

kot doma, doma pa je nekaj več, kot imajo z izdelkom stroškov.

Tekstilana bi sicer lahko dvignila cene prek 30 odst., za kolikor jih je povečala v zadnjih mesecih, vendar se kljub zakonski možnosti ne odloča za ta korak. Ponudba in povpraševanje namreč ne dovoljujeta podražitve. Če pa jim po eni strani blagajno tako ali drugače polni tržno priznana cena, jo po drugi strani prazni državna birokracija. Vlogo slednje občutijo v Tekstilani ob večkratnih podražitvah surovin.

V Tekstilani in v občini računajo, da bo prenovljena proizvodnja »izvrгла« nekaj zaposlenih. V komiteju za družbeni razvoj zatrjujejo, da bodo za te delavce poskrbeli v okviru občine. Hkrati s tem bodo zbrali vse sile, da bi z ustreznimi sporazumi uredili sedaj blokirani Tekstilanin žiro račun toliko, da SDK ne bi bila prisiljena začeti stečajnega postopka.

L. M.

Kmalu nove črpalke iz Metlike

V obratu IMP bodo začeli izdelovati vsestransko uporabne majhne črpalke — Prošenj za sprejem v službo desetkrat več, kot je zaposlenih

METLIKA — Odkar so pred dvema letoma v Metliki odprli obrat IMP, tozdr Črpalke, se število zaposlenih ni nič povečalo, tako da je že ves čas v obratu zaposlenih 24 ljudi. Tudi proizvodni program se v tem času ni nič spreminjal, vseskozi delajo elektromotorje za črpalke za centralno ogrevanje. Njihov mesečni plan je 3600 teh vgrajnih elektromotorjev in ga redno dosegajo.

Prodaja črpalk za centralno ogrevanje je ves čas dobra, in to na domačem kot na tujem tržišču, izvažajo pa jih predvsem v Italijo in Avstrijo. Za črpalke se zadnji čas zanimajo tudi v Sovjetski zvezi in Čehoslovski, kjer bi na leto kupili kar 40.000 črpalk, to pa je skoraj toliko, kot znaša sedanja zmogljivost metliškega obrata. Res pa je, da bi v nekaj novih delavci lahko zmogljivost v Metliki precej povečali, in to v sedan-

jih prostorih. Seveda bo o tem odločilo vodstvo tozda.

Še letos pa naj bi v Metliki začeli izdelovati manjše, 12-voltno črpalke, ki so vsestransko uporabne. Te črpalke naj bi v metliškem obratu izdelovali kompletne. Poleg tega je v načrtu razširitev sedanjega programa s proizvodnjo elektromotorjev za večje črpalke za centralno ogrevanje, ki jih sedaj delajo le za potrebe svoje servisne službe. Seveda bodo še naprej delali sedanje elektromotorje. Za nov program bi za začetek potrebovali kakih 10 novih delavcev. S tem res ne bodo imeli težav, saj je zanimanje za zaposlitev v tem obratu izredno veliko. Čeprav od začetka obratovanja niso dali nobenega razpisa za nove delavce, so prešli že kakih 250

prošenj za sprejem v službo. Več težav pa je z denarjem, potrebnim za nova orodja in stroje. Da bodo lahko začeli delati nove črpalke oziroma elektromotorje, potrebujejo za okoli 500 milijonov dinarjev novih strojev in orodij. Vendar v Metliki računajo, da bo v zadnjem četrtletju tega leta že stekla nova proizvodnja.

Zanimanje za delo v tem obratu je tako veliko zato, ker so delovne razmere zelo dobre, ker ob torkih delajo do 16 ure, imajo vse sobote proste, pa tudi osebni dohodki so za metliške razmere dokaj dobri; za maj je znašal povprečni osebni dohodek 450 tisočakov, vedeti pa je treba še, da sta dve tretjini delavcev priučeni, kvalificiran delavec pa je zaslužil od 550 do 600 tisočakov.

A. B.

Družba mrzi zasebnništvo?

Posvet sekretarjev osnovnih organizacij ZK — Pozornost naj velja »tukajšnjim« težavam

NOVO MESTO — Novomeški občinski komitej ZKS je sklical 7. julija posvet sekretarjev osnovnih organizacij ZK. V uvodnem delu so tako kot na seji medobčinskega sveta ZKS za Dolenjsko tega dne dopoldne obravnavali nezavidljive družbene razmere.

Vse dokazuje, da so socialistični sistemi po svetu v krizi in da v veliko primerih težave že rešujejo z globljimi spremembami. Med drugim velja to za jugoslovansko družbo, ki je doslej »perestrojke« že večkrat začela, vendar je vselej odnehala. Reforme so propadle, ker so vsaj v prvi fazi povzročale družbene nemire. Socialni problemi se porajajo znova sedaj, ko zlasti slovensko politično vodstvo vidi prihodnost le še v koreniti gospodarski in politični prenovi.

Družbena lastnina je premalo učinkovita, zato se prebujajo zasebnništvo, vse pa je usmerjeno v tržno gospodarstvo. Ozdi so v očitnih težavah, iz katerih pa se večinoma skušajo rešiti bolj s kratkoročnimi ukrepi, npr. z varčevanjem, kot s temeljitimi spremembami svojega načina dela. V političnem vodenju in tako tudi v delovanju Zveze komunistov se porajajo novi pogledi, zdi pa se, da manjka strpnosti za pogovore, je menil Uroš Dular.

V nadaljevanju so predstavniki Novolesa, IMV, Krke in Pionirja orisali delo komunistov pri reševanju ozdovskih zagat. V Krki so naložili vodstvu DO, naj pripravi doslej manjkajoči dolgoročni razvojni načrt, v IMV so predlagali organiziranje komunistov po dejavnostih. Predstavnik Pionirja je ugotovil premajhno število mladih komunistov in se zavzel za reševanje življenjskih problemov. O pravilnosti slednjega je bil prepričan tudi predstavnik drobnega gospodarstva, ki se je domala zgrozil nad kakovostjo sedanjega izobraževalnega sistema. Opozoril je na razkorak med obljubami za razvoj drobnega gospodarstva in prakso, kjer družba ostaja večinoma pri besedah.

L. M.

DOSLEJ ŽE 17.645.943 DIN

NOVO MESTO — V sklad za drage medicinske instrumente pri OO RK so prispevali: Obrtno združenje, sekcija avtoremontnih dejavnosti Novo mesto, namesto vena Vidrihovi mama 110.000 din. Družina Kovačič, Gor. Vrhpolje, Šentjernej, namesto cvetja na grob Ane Pavlinove iz Novega mesta 20.000 din, Anton Božič iz Ljubljane 164.513 din. DITT Novotek, Novo mesto, namesto vena na grob Ane Pavlin in Karla Barbiča 60.000 din. Jožica Blatnik, Šmarje 4, Šentjernej, namesto cvetja na grob Ane Pavlin s Prisojne potj 20.000 din, Stanko Pavlin, Hrastje, Šentjernej, namesto cvetja na grob Ane Pavlinove iz Novega mesta 40.000 din. Konferenca osnov. org. sindikata DO Krka, tovarna zdravil Novo mesto, namesto vena za pokojno mamo Jožice Pavlin 231.000 din. Konferenca osnov. org. sindikata DSSD, kadrovsko splošni sektor Krka, tovarna zdravil Novo mesto, namesto vena za pokojno mamo Jožice Pavlin 150.000 din. Osnovna organizacija sindikata osnovne šole Škojcan namesto vena za očeta Jožice Česnik 70.000 din. Občina Novo mesto namesto vena za pokojno Ana Pavlin 40.000 din. Tone Godina, Orehovica, namesto cvetja pokojni Ani Pavlin 40.000 din. Pepca Pavlin, Orehovica, namesto cvetja pokojni Ani Pavlin 40.000 din. Antonija Novak, Orehovica, namesto cvetja na grob Ane Pavlin 30.000 din. Družine Bojanc, Gregl, Pezdirc, Kunčič, Jarc in Klemenčič, Ul. Danila Bučarja, Novo mesto, namesto cvetja na grob mami sodelavca Draga Papeža 34.000 din. Najožji sodelavci Slavka Pavlina iz Novoteksa Novo mesto namesto cvetja na grob mame 120.000 din. Do sedaj je bilo za momograf zbranih 17.645.943 din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Otroci pred zaklenjenim igriščem

METLIKA — V Metliki in v celi občini ni niti enega javnega urejenega otroškega igrišča. Edino tako igrišče je na dvorišču metliškega vrta. In prav s tem igriščem ima vrtec vseskozi precejšnje težave. Vrtec namreč stoji sredi blokovskega naselja, polnega otrok. Sedva otroci popoldne, ko vrtec ne dela, silijo na to igrišče, ker pač nimajo kam drugam. Pri tem jih nizka ograja, ki je obdajala igrišče, pač ni mogla ustaviti.

Zaradi škode, ki so jim jo otroci povzročali na igrišču in na stavbi, so se v vrta večkrat in dalj časa pritoževali, toda zaman. Razbite šipe, streha, igrala, strgana ograja, nered in nesnaga, vse to je šlo v glavnem na račun vrta. Ni jim preostalo drugega, kot da so pred kratkim postavili novo, višjo ograjo, kar je stalo precej denarja. Vrtec tega stroška, ki znaša več kot 16 milijonov dinarjev, ne bi zmogel sam in na pomoč so priskočile delovne organizacije in zasebniki z delom oziroma denarnim prispevkom.

Na novo ograjeno igrišče bo sedaj res bolj varno pred popoldanskimi obiskovalci, vendar to gotovo ni rešitev širšega vprašanja. Dejstvo, da otroci v Metliki še vedno nimajo niti enega javnega igrišča, ostaja. Tega se zavedajo tudi v vrta, kjer ne izključujejo možnosti, da bi v popoldanskem času njihovo igrišče bilo na voljo tem otrokom. Vendar, poudarjajo, bi morali za to najprej urediti varstvo, kajti brez nadzora in odgovornosti nekoga igrišča nikakor ne mislijo odpreti za druge otroke. Poleg tega bi morali urediti zunanje sanitarije. Jasno pa je, da ne za varstvo ne za ureditev sanitarij vrtec nima denarja in tega tudi ni dolžan narediti. Najbrž bi se o tem morali dogovoriti v krajevni skupnosti.

A. B.



ASFALT NA HRIBU — Končno so tudi prebivalci Tomiščeve in Brodaričeve ceste na metliškem Hribu dočakali asfalt. Konec prejšnjega tedna je bilo vse pripravljeno za asfaltiranje teh cest. Seveda brez izdatnega prispevka prebivalcev tudi na Hribu ne bi bilo asfalta.

Ena gospa je rekla, da se v Krko ne bo šla več kopat. Ko je v nedeljo na prelestnem Otočcu do kolen zabredla v vodo, ni več videla prstov na nogi.

Sprehod po Metliki

POČITNIŠKI DOM DELOVNE ORGANIZACIJE Bebi v Seči pri Portorožu je za dni pol delavcev, ki so tja popeljali tudi svoje družine. Za nizke denarce — celodnevna oskrbovalnica v domu je 12.000 dinarjev za odraslo osebo, za otroke pa je treba odšteti 6 tisočakov, uživajo ob dobri hrani, lepem vremenu in v toplem morju. Letos je bilo za letovanje v Seči veliko zanimanja, zato je bilo kar precej prisilcev odklonjenih. Kako so se znašili, nam ni znano, najverjetneje pa se namakajo kar v Kolpi.

METLIKA JE LETOS BREZ POLETNIH kulturnih prireditev na grajskem dvorišču Belokranjskega muzeja. Slišati pa je, da bo poskušal razgibati kraj z nekaj prireditvami Tone Slanc, lastnik bifeja Kroker. Na prostoru pred njegovim lokalčkom naj bi bilo še kako veselo. »Bomo videli« imajo navado reči slepi.

Črnomaljski drobir

URADNA TAJNOST — Občina Črnomelj meri 486 km² in ima okrog 18.000 prebivalcev, od tega je 15 odst. kmečkega prebivalstva, v družbenem sektorju je zaposlenih preko 7000 delavcev, od tega 44 odst. žensk. V zasebnem sektorju je zaposlenih 300 delavcev, v tujni pa dela 450 črnomaljskih občanov. To so podatki iz izvlečka iz ocene varnostno-političnih razmer v črnomaljski občini, ki je označen kot uradna tajnost in strogo zaupen dokument. Pisec te vestičke hrani ta dokument na vidnem mestu na svoji pisalni mizi, tako da se nepooblaščen oseba lahko seznanijo tudi s tem, da je v črnomaljski občini 14 krajevnih skupnosti in da so najpomembnejši samoupravni organi skupščine KS.

BELOKRANJINA — Pred letošnjim jubilejnim jurjevanjem so v Črnomlju postavili dve novi turistični tabli Bele krajine, ena stoji nasproti občine, druga pa pred Dolenjskim samopostrežbo na Čardaku. Na ogled so tudi turistični delavci iz Vinice, kjer so pred desetimi leti pred Župančičevo proslavo postavili tako tablo, na kateri piše, da gre za turistično tablo Belokrajine. Ker se Viničani resnično trudijo, da bi njihov kraj postal čim bolj privlačen za turiste, za kar ima največ zaslug delovno in uspešno turistično društvo, bi bilo prav, da bi letos del izkupička od Vinškega poletja namenili za zamenjavo obledela in obtočlene ter največkrat tudi zaparkirane turistične tabele Belokrajine.

Drobne iz Kočevja

SPOROČILA JAVNOSTI — Prebivalci ali obiskovalci Kočevja v zadnjem času veliko pišejo. V čast Janši, verjetno Janezu, so kraskili zidove, za kar so si priložili vrsto ukorov, med drugim tudi uradnega mladinskega. Toda ljudstvo piše v Kočevju tudi drugod, kjer sporočila niso na obeh vsem, ampak le izbrancem. Tako vedo povedati poznavalci razmer, ki si bejlo glavo, kaj neki pomeni napis v moškem stranišču na mestni avtobusni postaji. Če bo ostal avtor napisu neznan, je pri njem razveseljivo že to, da je tokrat uporabil zeleno barvo, s čimer je dokazal nesluhen dvig estetskega okusa.

SKRITA UMETNOST — V kočevskem muzeju v Seškovem domu imajo kar precej gradiva in veliko prostorske stiske. Med drugim so spravili v trezorje Jakčeve grafike o zboru odposlancev, ki jih je mojster podaril kočevski občini. Poznavalci svetujejo, naj po dosedanem odlaganju v muzeju z grafikami še malo počakajo. Seveda dotlej, ko bo več prostora — da ne bi kdo narobe razumel.

SKORČ — Kočevski mládci in mladenci imajo mladinski klub Skorč, ki pa ne more pravo poletje. OK ZSMS bo poskušala v klubu razburkati življenje z video filmi, diskó plesi in biljardnimi zmami. Če se potlej ne bo navala na zbirališče, je res, da se je kočevska mladost zbrala očitkov, češ da v Skorču podobne klube zahajajo sumljivi tiči.

TEMA — Na Prijateljevem trgu in na Partizanski cesti v Ribnici so bili nekaj noči v temi, ker je zatajila javna razsvetljava. Bržas je mrknila, ker je odpovala kdo od pristojnih dejavnikov, čeprav Ribničanje bolj verjamejo ugibanjem, po katerih naj bi temo povzročila sedanja mestna javna dela. Nerodna zadeva pa je bila tema v vsakem primeru, saj Ribničani nimajo samomorilskih nagnjenj. Tovrsne želje bi na zatamjeni prometni cesti sicer lažje uresničili.

PO PLOČNIKU — Delavci Inesovega tozda v Dolnji vasi bodo hodili z dela po pločniku, le tega še ne vedo, kdaj bo nared. V Dolenjevaški KS upajo, da bo kmalu, saj je na njihovo pobudo tovarna objelubila, da bo poskrbela za svoje pešce. Zdaj namreč ti hodijo po prometni cesti. Ker različne poti predajajo namenu ob različnih priložnostih, bodo na tem območju s peš potjo verjetno počakali do pravega naslednjega praznika. Še bolje bi bilo, če bi pripravili praznik prav v ta namen.

Trebanjske iveri

KOPALIŠČE — Novo kopaljšče v Trebnjem je delovalo komaj eno leto, potem pa ga je zalilo blato in prerasta trava. Zadije je neki Trebanjec na javni razpravi o avtocesti predlagal, da bi kopaljšče spet obnovili. Vsa reč pa le ni tako preprosta, kajti voda naj bi bizen črpal iz Temenice. Ta voda pa je lep čas ni več deviško čista. In če se že nihče ne vpraša, kako bi laže v takem bazenu dihal, s pljuči ali škrgami, bi vsaj lahko pomislil na otroke in njihovo občutljivo nežno kožo.

KRILA — Železničarji nadvse resno razmišljajo, da bi v ne tako daljni prihodnosti uknili peš prehod prek tirov pri železniški postaji. Kako bodo Trelesovi delavci hodili na delo, še ni jasno. Za predhodno obdobje razmišljajo o nabavi duca- ta kril, da bodo vadili novo tehniko prihoda in odhoda.

Sevniški paberki

TOFOVSTVO — Sevniški radio je moral v zadnjem času požreti na svoj račun nekaj kritičnih besed, češ da so nekateri oddaje preveč »tofovskie«. Kritiki so pojasnili, da mislijo povsem določene oddaje, v katerih delavci radia skajajo povsem resne gospodarske in politične teme obdelati še nekoliko bolj lahko, a bodičasto.

DOJKE — Rak na dojkah je hudo nevarna bolezen, zlasti tedaj, če ga odkrijejo prepozno. Zato je tem bolj čudno, da v dveh največjih ženskih delovnih kolektivih v občini ni bilo nobenega pravega zanimanja, kaj šele navdušenja, za pobudo dr. Jurija Pesjaka, da bi prišel ženskam, zbranim v manjših skupinah, predavati kako lahko nežnejši spol s samopregledovanjem pravočasno odkrije zatrdine, ki so lahko tudi rak na dojkah.

SOGLASJE — Kmetijski inšpektorici, ki ima na skrbi vinarstvo, so v sevniškem izvršnem svetu končno le dali soglasje za ponovno imenovanje. Sprva tega soglasja za Vido Femec ni bilo, ker so ji očitali preveč birokratski odnos do strank. Načelnik medobčinskega inšpektorata Miro Mikeln je protestiral zoper tako etiketiranje, ki lahko pobere inšpektorjem včasih še tisto malo volje, da bi odločno ukrepali.

Krške novice

GNILE ZVEZE — Senovčani se hudo jezijo, ker k vlakom na postajo Brestanica ne vozijo avtobusi. Če pa bi bila na železniški postaji vsaj telefonska govorilnica, bi marsikdo poklical »motoriziranega« so-rodnika ali dobrega sosedu. Zdi se nekaterim uspe izprostiti telefonski klic iz prometnikovega urada. Železnica ni nič kriva, če pri Izletniku ne znajo poskrbeti za vozne rede usklajene, z železniškimi.

ROZALIJA — Ob otvornosti okrepčevalnice »Rozalija« v obnovljenem starem mestnem jedru Krškega na Dalmatinovi smo se pogovarjali tudi s poznavalcem podobnih lokalov pri nas. Povedal je, da se v Ljubljani v takih manjših lokalih zbira prava posebna vrsta gostov, ki se že na zunaj, po oblačanju in obnašanju razlikujejo od slučajnega gosta. Za okrepčevalnico »Rozalijo« ni pričakovali tako izdiferenciranih gostov, ker je Krško pač manjše mesto. Gostinci pa le opozarjajo, da se bo zmotil tisti gost, ki bo prišel le po kepico ali dve sladolede. »Rozalija« nudi več!

Novo v Brežicah

SLABŠE JIM GRE, BOLJ SI GLEDAMO NA PRSTE — Solniki zdravstvenim delavcem očitajo, da drammatizirajo izgube, nim se pa za, da jih vsi omalovažujejo, zato so se pritožili, da sestavjalci poročil o gospodarjenju njihove izgube omalovažujejo. Obe strani sta prepričani, da imata prav, zato se lahko zgodi, da bodo jeseni tudi v Solah izstavljali račune. Potem jih bodo morali prištevati med izgubnje.

SO ZA TISTO, KAR BO PREJ — Nekaj Brežičanov se je tako zagrelo za kablško televizijo, da so na telefon kar pozabili. Prav nič niso pripravljene investirati v daljno prihodnost. Raje bi vrabca v roki kot goloba na strehi. Iz izkušnje namreč vedo, da jim priključek do hiše in nov telefonski aparat nič ne pomagata, če potem leta čakajo na centralo.

DOLGOPRSTNEŽI SO OPLELI — Ljudje se veselijo turističnih bivakov IMV, ker ne bodo imeli več otepanja z dokupovanjem in iskanjem koles ter drugih malenkosti, ki so jim jih tatovi odmotirali s podvožja počinških prikolice. Ne samotni ne obljubljeni krajji niso bili varni pred nepovabljenimi obiskovalci, ki se bodo zdaj morali najbrž prekalificirati.

IZ NAŠIH OBČIN

Načelno za pospeševalno službo

Obrotno združenje nima denarja za pospeševalno službo za razvoj drobnega gospodarstva v občini — Izvršni svet na že sklenjeni dogovor

TREBNJE — Razen v redkih obratovalnicah trebanjskih obrtnikov ni opaziti pravega razvoja in napredka. Pri trebanjskem obrtnem združenju menijo, da je še precej neizkoriščenega znanja in idej pri obrtnikih, po drugi strani pa niso prepričani, da bi lahko pomembnejšo spodbudo pri razvoju obrtništvu pomenila ustanovitev pospeševalne službe za razvoj drobnega gospodarstva v občini.

Obrtniki so občinskemu komiteju za družbeno planiranje in gospodarstvo, ki je pripravil predlog za organiziranje pospeševalne službe za razvoj drobnega

gospodarstva v občini Trebnje, odgovorili, da ponujeni koncept nalog pospeševalne službe predvsem ustanavljanje novih obratovalnic in uvajanje novih programov v občini.

Hkrati pa obrtniki menijo, da bi sofinanciranje te službe s strani obrtnega združenja dejansko pomenilo, da obrtniki dajejo denar za bodočo konkurenco. Pri obrtnem združenju sicer zahajajo v rahlo protislovje, ko po eni strani zatrjujejo, da kot stanovska organizacija obrtnikov podpirajo vsako prizadevanje za pospeševanje in napredek obrtništvu in da želijo pri tem tudi sodelovati, na drugi strani pa združenje pravzaprav in isti sapi zavrača sleherni možnost, da bi dolgoročno prevzelo kakršnekoli finančne obveznosti. Trebanjski obrtniki menijo, da je pospeševalna služba stvar gospodarske politike občine, zato naj bi občina tudi primaknila denar za pospeševalno službo iz davkov, ki jih plačujejo obrtniki.

Kdaj asfalt?

Delegatska pobuda z Rake

RAKA — V krajevni skupnosti Raka je 3 kilometre neasfaltirane republiške ceste od Rimša do Smednika. Krajinu zatrjujejo, da je to hkrati edini neasfaltiran odsek kakšne republiške ceste v posavski regiji. (Pri tem gre očitno za netočnost, ker je še daljša makadamska cesta po Impoljškem grabnu do Bučke in naprej proti Skocjanu!)

Točno pa delegacija krajevne skupnosti Raka ugotavlja, da se atomski vek spogleduje z davno preteklostjo prav na tem odseku ceste. Po njem hrumijo in prašajo tovornjaki, kadar je zanje prepovedan promet na magistralki. Ker se to nevzdržno stanje vleče kot jara kača, so ljudje ob tem muzejskem primerku republiške ceste vedno bolj jezni. Se zlasti zato, ker vidijo, da je denar za posodobitev oziroma asfaltiranje dosti manj pomembnih cest.

Zaradi vsega tega je delegacija krajevne skupnosti Raka v imenu sveta KS Raka in prizadetih krajanov naprosila predsednika krškega občinskega izvršnega sveta Igorja Dobrovnika, naj se osebno zavzame za čim hitrejšo posodobitev ceste Rimš — Smednik.

Ob pasji vročini zaprto

Ne kaže, da bo rudnik Senovo letos odprl bazen

SENOVO — V pasji poletni vročini bi bil marsikakšen kraj v Sloveniji vesel, če bi lahko ljudem omogočil osvežitev v lastnem kopaljšču, saj je večina naših rek za kaj takega že davno preveč umazana. Senovo pa sicer ima lep bazen, a je v glavni turistični sezoni zaprt. To kajpajk boli Sevničane, ki bi si radi ohladili živce v teh hudih časih tudi s kopanjem v najbližjem bazenu.

Če smo hoteli dobiti objektivno podoben razmer, seveda nismo mogli prislunhiti le prizadetim krajanom, ki so uperili ost kritike zlasti proti vodstvu rudnika, ki je upravljalec bazena, češ da se ni dovolj zgodaj zavzelo, da bi nared pričakali novo kopalno sezono. Po besedah tajnika krajevne skupnosti Ivana Kmetca je KS zainteresirana, da bi bil bazen odprt, a šele prek ljudi so zvedeli, da letos ne bo nič. Kmetec je dodal, da ni več nobenega pravega gospodarja za bazen.

Referent za družbeni standard pri senovskem rudniku Edi Germšek pa pravi: »Bazen na Senovem je bil narejen pred približno 30 let, udarniško. Rudarji so ga zgradili in ga tudi vzdrževali. Breme pa je postalo za rudnik že pretežko, zato smo okoli leta 1980 z Metalno in Lisco podpisali srednjeročni sporazum o skupnem pokrivanju stro-

škov za vzdrževanje bazena. Sporazum je, žal, po približno dveh letih zamrl, in spet je bazen postal le breme rudniku. Bazen smo zaprli pravzaprav že lani v drugi polovici avgusta, to je ob koncu kopalne sezone, ko nam je požar uničil leseno barako, kjer smo prodajali karte. Letos pa ga nismo spet odprli že pred dnem rudarjev, ker so se zelo zaostriili predpisi za javna kopaljšča. Nujno bi morali boljše poskrbeti za sanitarje, slačnice, po novem mora biti na voljo bolniška soba oz. soba za reševalce, dobiti bi morali usposobljeno osebje, kopaljškega mojstra itd. Že zdaj pa je jasno, da sami stroškov ne bi zmogli.«

Senovčani razumejo težave rudnika, menijo pa, da si je kot upravljalec bazena vseeno prislужil bodočo nežo, ker ni pravočasno opozoril, da sam ni kos zagati. Prav tako pa bi se morala čutiti »opikano« in odgovorno tudi vodstvo krajevne konference SZDL kot usklajevalca raznoterih interesov. Vodstvo si bo morda lahko privoščilo poletno spanje tudi kje ob Jadranu, za Senovčane v bolj plitkem žepu pa bo lepo urejeno kopaljšče v sosednji Brestanici kar pravnisje za oddih in razmislek, zakaj se sosedje znajo ustrezno organizirati, Senovčani pa ne!

P. PERC



BRIGADIRJI PRESEGAJO NORME — Čeprav sta mladinski delovni brigadi iz Grosupljskega in Ljubljane (Bežigrad) nepopolni, medtem ko združene brigade z Notranjskega sploh ni na letošnji republiki MDA Sevnica 88, je 52 brigadirjev v slabem tednu do prejšnje nedelje skopalo v Krmelju in okolici že blizu 1 km jarkov, kar je precej več, kot so načrtovali. Precej zaslug za uspešen zaključek prvega tedna akcije imajo tudi vojniki iz garnizije Cerklje, ki so v soboto prostovoljno delu pomagali pri izgradnji telefonije v Mirenski dolini (na sliki). Po napornem delu so se mladinci pomerili iz vojniki v nogometu, ti pa so s svojim ansamblom poskrbeli še za zabavo s plesom. (Foto: P. P.)

srednih ekonomskih kriterijih. Pri združenju pa tudi menijo, da bi enak učinek kot z organiziranjem pospeševalne službe za razvoj drobnega gospodarstva dosegli s tesnejšim povezovanjem in sodelovanjem med občinskimi izvršnim svetom ter komitejem za družbeno planiranje in gospodarstvo na eni strani ter med SOZ Unitehna in obrtnim združenjem na drugi strani.

Občinska vlada je ob obravnavi omenjenega odgovora obrtnega združenja menila, da se združevanje ne sme izvesti iz organiziranja pospeševalne službe za razvoj drobnega gospodarstva, zato je izvršni svet predlagal, da se že sprejeti dogovor financiranja službe tudi uresniči.

P. P.

NA STO LJUDI 10 TELEFONOV VEČ

BREŽICE — Občini obljubljujejo predstavniki PTT, da se bo z uresničenjem družbenega dogovora, ki so ga ponudili v podpis, bistveno povečalo število telefonskih priključkov. Trenutno je 14 telefonov na sto prebivalcev, po realizaciji programa pa bi jih bilo 24. S tem bi dosegli slovensko povprečje.

Vse pomoči vnovič na situ

Petina otrok ob doklade, vendar za toliko spet novih prejemnikov — V brežiški občini sisi zastrujejo merila za dodeljevanje pomoči

BREŽICE — Povprečni osebni dohodek v brežiški občini je nižji kot v celotni Sloveniji, zaradi tega ljudje bolj pritiskajo na dodeljevanje denarnih pomoči. Pristojni sisi istočasno zastrujejo merila za njihovo upravičenost, ker vežejo socialno politiko predvsem na gibanje osebnih dohodkov in življenjskih stroškov.

Do težav prihaja v delovnih organizacijah z izgubami in v kolektivih, v

katerih se lotevajo sanacijskih programov. Toda družbene podpore ne bo dobil v prihodnje noben prosilec, ki si lahko zagotovi socialno varnost s svojim delom. Samo v primerih, ko delovna organizacija ne bo mogla poskrbeti zanj, bodo priskočile na pomoč pristojne skupnosti.

Po novem bo približno petina otrok izgubila doklade, vendar zaradi tega prejemnikov ne bo manj. Tudi pošelj bo dobivalo denarno pomoč okoli dva tisoč otrok, ker se zaradi težav v gospodarskih organizacijah povečuje število upravičencev.

Če skupnost za otroško varstvo ne bo mogla dobiti dodatnih sredstev za to, da bi zadržala dosežano vrednost pomoči, jih bo morala zniževati. Pomoči za napredno odredajo družinam z osebnimi avtomobili, lastnikom hiše, počinškie hiše in počinškie prikolice. Dodatek za otroke nameravajo za 30 odst. znižati delavcem iz drugih republik zaradi manjših življenjskih stroškov v nekatere delih države. Drugod namreč uveljavljajo s pomočjo za otroke še vrsto drugih olajšav, ob brezplačnih malic do brezplačne oskrbe v vrtcih, medtem ko v Sloveniji to ni mogoče.

V zdravstveni skupnosti predvidevajo povečano število upravičencev do oprostive plačila participacije za zdravstvene storitve. Lani jih je bilo 105, letos so jih že ob polletju našli 86. Naraščata tudi število nezavarovanih občanov, ki se je od lani pomnožilo od 91 na 158, prav tako tudi število kmetov, ki so oproščeni prispevka za zdravstveno varstvo, pa lani teh pravic še niso uveljavili. Za naprej napovedujejo celo zamude pri poravnavanju potnih stroškov, nadomestila osebnega dohodka v primeru bolezni, pogrebni in posmrtni. Zdravstvena skupnost bo razen tega spreminjala merila do upravičenosti povračil.

Brezposelnost bo reševala skupnost za zaposlovanje po možnosti s prekvalifikacijami, upoštevajoč potrebe družbenega dela v občini. Presežek zaposlenih napovedujejo za zdaj v treh delovnih organizacijah, v dveh bodo delavce sami prerazporedili, v eni pa niso še predvideli rešitve in verjetno računajo na usposabljanje za nov poklic.

J. TEPPEY



NA PRAZNOVANJU ŽSAM JE SODELOVALA TUDI KAPELSKA GODBA — Posnetek je z zborovanja voznikov, avtomehanikov in avtoelektrikarjev v Brežicah. Zlato plaketo so podelili Slavku Prahu, srebrno Angelu Gattu, priznanje za dobro sodelovanje z ŽSAM pa je dobil Integral DO SAP Ljubljana. (Foto: J. Teppey)

DEJAVNA KNJIŽNICA

TREBNJE — Trebanjska knjižnica razpolaga s knjižnim fondom okrog 28.000 knjig. Splošno izobraževalna knjižnica je lani kupila 1.665 knjig, seveda pa je knjige izposajala, skrbela za njihovo obdelavo, kategorizacijo itd. Lani so na novo uredili še izposojališče v Dobrničju, izposojevališča pa že delujejo na Mirni, v Mokronogu in Šentrupertu. Knjižnica je pripravila spominski večer ob 100-letnici rojstva Pavla Golie z razstavo, spominske in tematske razstave pa so nasploh ena njenih rednih dejavnosti.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 10. do 23. junija 1988 so v brežiški porodnišnici rodile: Marjana Tintor iz Brežic — Uroša, Antonija Soln s Senovega — Tadejo, Slavka Sušterič s Senovega — Jakoba, Olga Barbič iz Piršenbrega — Davora, Alič Heda z Brega — Blaža, Romana Miklavčič iz Sevnice — Tomaža, Marjanica Cepin iz Brezine — Špelo, Doris Oreškovič iz Sevnice — Jasno, Sonja Mihalinec iz Zaprešiča — Antonia, Adela Kolar iz Brežic — Matjaža, Rajka Brajdič iz Gorice — deklico, Angela Radonjič iz Krškega — Majo, Irena Novosel iz Ribnice — Urško, Ljiljana Marjanovič iz Leskovca — Aleksandra, Biserka Zniderič iz Orešja — Marka, Mojca Tomše iz Dobenega — Petra, Ida Ostrelj iz Arčič — Jernejo, Slavica Horvat iz Otoka — Petro, Veronika Cvitič iz Klokočevca — Sonjo, Marica Savinovič iz Brežic — Suzano, Metka Pavčnik — Lužar iz Mrčnega sel — Matejo, Martina Vegalj iz Mrzlake vasi — Petro, Zdenka Kvarth iz Poštene vasi — Gregorja, Vlasta Trkež iz Klokočevca — deklico, Jerica Ivankovič iz Sevnice — Apo, Mara Jurčič iz Črešnjic — Jasno.

V času od 24. do 30. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Mina Begič iz Krškega — deklico, Tatjana Škvarč iz Mihalovca — Teo, Marija Rešetar iz Duple — Petra, Verica Plaščevič iz Samobora — Krešimira, Željka Kovacič iz Podvrha — Anamarjo, Marija Cirnski iz Rigonc — Matejo, Nada Bizjak iz Krškega — Anjo, Olga Pflge iz Mirtvic — deklico, Drazena Bogdan iz Brežic — Heleno, Marija Jakobina iz Ključa — Martino, Romana Rožman iz Bizeljske vasi — Boštjana, Jasminka Huskič iz Brežic — Alena, Mira Kene iz Pišec — Dijano, Marija Zakšek s Senovega — Simona, Dragica Sobotič iz Brestanice — Žiga, Marija Pevc iz Brestanice — Natalijo.

V času od 1. do 7. julija so rodile: Janja Andrejaš iz Zasapa — Marka, Marjeta Hlebec — Fekonja iz Dol. Leskovca — Nino, Cenkica Gerjevič iz Sevnice — Matejo, Jelica Koršič iz Zupče vasi — Špelo, Marjeta Peterkovič iz Gor. Lenarta — Jerneja in Boštjana, Barica Klencič iz Kerestince — Marino, Marija Urbanč iz Grče vasi — Saro, Veronika Medvedec iz Jereslavca — Kristino, Carmen Zidaric iz Brežic — Ines, Kristina Golob iz Sevnice — Karmen, Božena Zorko iz Krškega — Dašo, Slavica Dular iz Anž — Jaka in Irena Noršič iz Male Gorice — Andrija. Čestitam!

J. T.

POMOČ PRI IZBIRI POKLICA

Učenci sedmih in osmih razredov smo imeli predavanje o izbiri poklica. Iz tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj Krško sta prišli tovarišči in nam povedali, kakšne poklice potrebujejo v njihovi delovni organizaciji. Ugotovili smo, da lahko v njihovi tovarni najde poklic marsikdo, od kuharja do pravnika. Povedali sta nam tudi, koliko študentskih razpisujejo. Sama še ne vem, za kateri poklic se bom odločila. Pritegnil me je poklic družboslovno-jezikovnega tehnika. Taka predavanja o poklicih so koristna, ker marsikateremu učencu pomagajo rešiti stisko, v kateri se nahajamo sedaj, ko se odločamo za svoj bodoči poklic.

MOJCA VUČAJNK, 7. b
novinarski krožek
OŠ Arčiče

Do dediščine preveč mačehovski

Premalo denarja za varstvo sevniške naravne in kulturne dediščine

SEVNICA — Naravna in kulturna dediščina na območju sevniške občine še ni v celoti spoznana. Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Celja s 16 delavci ni kos vsem strokovnim opravilom na območju 11 občin. Tudi zato, ker manjka zavodu nekatere strokovnjakov in ker imajo sevniška kulturna skupnost in drugi sponzorji premalo denarja za učinkovitejšo reševanje spomenikov, ni mogoče zaustaviti niti propadanja najpomembnejših objektov dediščine.

Nič ne kaže, da se bo kakovost storitev izboljšala, ko gre za sevniško občino. V tej je naravna dediščina ob Savi ogrožena zaradi gradnje hidroelektrarn, območje krajinskega parka Veliko Kozje — Lisca pa ogroža gradnja objektov

za šport in rekreacijo. Posamezna območja ogrožajo neustrezno izvedene melioracije, ljudje pa uničujejo tudi rastišče encijana pri Sv. Lovrencu. Hvalvredno je vsaj to, da so letos začeli sistematično obnavljati park ob sevniškem gradu.

Arheološko dediščino ogrožajo nekontrolirani izkopi, ki so predvsem posledica tega, da najdišča še niso v celoti evidentirana in zato tudi niso varovana. Tako je bila, denimo, pozidana lovska kočna na gradišču pri Studencu, ob izkopu nasada za ribez so bile delno uničene prazgodovinske gomile v Rovišču. Težava je še v tem, ker ni uveljavljeno zakonsko določilo, da je investitor dolžan na zavarovanem arheološkem območju zagotoviti predhodne arheološke raziskave.

Med umetnostno dediščino v sevniški občini največjostve obnavljajo sevniški grad. Obnovitvena dela pa potekajo tudi na cerkvah, čeprav jih je nekaj, zlasti podružničnih cerkva, slabo vzdrževanih. Po mnenju strokovnjakov celj-

• Sevniška občina doslej še ni z odlokom razglasila delov naravne in kulturne dediščine, ki imajo posebno kulturno, znanstveno, zgodovinsko ali estetsko vrednost, za kulturne in zgodovinske oz. naravne znamenitosti, kar pa po zakonu mora storiti.

skega zavoda spada med ogrožene vrstvi tuda trška arhitektura in kot primer nedopustnega vandalizma omenjajo rušenje stavbe na območju Krulejevine v Sevnici.

P. P.

kultura in izobraževanje

Knjižnici se izteka čas

Do leta 1990 je treba najti primerne prostore za metliško knjižnico — Do takrat pogojno matična knjižnica

METLIKA — Že več let ima metliška knjižnica status pogojno matične knjižnice, ker za pridobitev matičnosti ne izpolnjuje vseh pogojev. Pred kratkim je tej knjižnici strokovni svet za knjižničarstvo pri Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani odobril po-

gorno matičnost do leta 1990. Do takrat pa morajo v Metliki zagotoviti vsaj minimalne pogoje za opravljanje matične dejavnosti svoje knjižnice.

Glede knjižničnega gradiva, dotoka novih knjig, periodičnega tiska in opremljenosti se je metliška knjižnica že precej približala predpisanim standardom za matične knjižnice. Problem pa so neustrni prostori in to, da bi glede na število prebivalcev občine morala biti v knjižnici zaposlena najmanj dva človeka, sedaj pa je samo ena knjižničarka. Kar se tiče knjižničnega gradiva in nakupa novih knjig, sta se metliška kulturna skupnost in knjižnica obvezali, da bo to do leta 1990 urejeno v skladu s standardi, medtem ko sta pri zagotovitvi novih prostorov in kadrov nemočna. Metliški izvršni svet predlaga, naj izdelajo predlog za prostorsko rešitev knjižnice. V knjižničnem svetu so seveda tudi razpravljali o tem in nakazali dve možni rešitvi: ali novi, večji prostori ali pa je treba odpreti izposojevališki knjig v Gradcu in na Suhorju, kar pa spet zahteva denar za ureditev primernih prostorov in za plačilo honorarno zaposlenim v teh izposojevaliških.

Če bi metliška knjižnica izgubila status matičnosti, bi morala to funkcijo

• Kulturna skupnost tega denarja nima, saj imajo težave že s tem, da zagotovijo enak delež za nakup novih knjig kot republiška kulturna skupnost, po novem pa bodo morale občinske kulturne skupnosti prispevati za nakup knjig 65 odst. denarja, ostalo pa republiška kulturna skupnost. Po standardih mora matična knjižnica na leto kupiti 200 novih knjig na 1000 prebivalcev, se pravi, da mora metliška vsako leto kupiti 1600 knjig.

namesto nje opravljati neka druga matična knjižnica, kar bi seveda morali plačati, in tako bi se že tako skromna sredstva odvalila drugam. Sedaj je v metliški knjižnici okoli 13.200 knjig in dobivajo okoli 30 naslovov periodičnega tiska. A. B.

JAKČEVA MONOGRAFIJA

NOVO MESTO — Te dni bodo iz tiskarne prišli izvodi obsežne monografije Božidarja Jakca. Naročniki iz Novega mesta in okolice lahko knjigo dvignejo osebno v recepciji Dolenjskega muzeja od 25. julija naprej, in sicer vsak delavnik od 8. do 15. ure. S seboj naj prinesejo dokazilo o plačilu. Tako bodo lahko hitreje prišli do dragocene knjige.

JUTRI RAZSTAVA

NOVO MESTO — Jutri ob 11. uri dopoldne bo v Dolenjski galeriji v Novem mestu odprta razstava Jakčevih del po poteh IV. in V. sovražne ofenzive. Hkrati bo tudi predstavitev monografije Božidarja Jakca. V krajšem kulturnem programu ob otvoritvi bo sodelovala Klara Tamljanović.



ZAGREBSKE SLOVENKE V CERKLJAH — Pevski zbor Prosvetnega društva Slovenski dom v Zagrebu je popratenemu moškemu pevskemu zboru iz Cerklj vrnil obisk za praznik njihove krajevne skupnosti. Občinstvo je navdušeno pozdravilo njegov nastop, ki je še utrdil medsebojne prijateljske vezi. Gostje iz Zagreba so nastopile v slovenskih narodnih nošah. (Foto: J. Teppy)



NORVEŽANI POJEJO — Zborovska pesem je pri Norvežanih skoraj tako popularna kot pri Slovencih. Prejšnji teden, ko je delegacija norveške komune Stord prišla v Novo mesto s ponudbo za navezavo prijateljskih stikov ter željo po tesnem kulturnem, športnem in gospodarskem sodelovanju, so Novomeščanom dali tudi prvi ocvrt svojega kulturnega življenja. Moški pevski zbor Leirvik mannkor je v avli muzeja NOB zapel nekaj pesmi, še bolj pa je razveselil s svojimi ubranim petjem udeležence piknika, pravo mednarodno družino, na jasi v Dolenjskih Toplicah. Tam so Norvežani zapeli šopek lahkotnih norveških narodnih, dalmatinsko Plovi brod v čisti dalmatinski ter seveda jugoslovansko in norveško himno. (Foto: T. Jakše)

pisma in odmevi

V VISOKEM POLETJU NA DEBELEM LEDU NERESNICE

Če bi bilo res, kar smo zadnjič v novomeški kroniki trdili o dolenjskih radijih, bi se gospodarstveniki in še kdo poslej na daleč ogibali Studia D. Biti ali ne biti je resda tudi pri tem javnem občilu dokaj odvisno od plačanih reklam in podobnega, da pa bi zaračunavali novinarske pogovore... to si je lahko izmislil le človek, ki bi rade volje segel v žep, ako bi le smel še kdaj sodelovati na valovih dolenjskega radija. Ozadja njegove užaljenosti, žal, nismo preverili, v visokem poletju smo se dali speljati na debel led, ki ne zdrži sooočenja z resnico. Za krivico se radijem opravičujemo.

Uredništvo DL

IZLET NA LISCO

Invalidi občine Sevnica smo se 9. julija odpravili na Lisco. To je bil zares zelo lep izlet. Dan je bil prečudovit. Lahko smo uživali prekrasen razgled na del Zasavja. Med nami je vladalo veselo razpoloženje, za kar sta poskrbela predvoznik Mine in Jože. Prav prijetno pa smo bili presenečeni, ko smo zagledali zmajarje, ki so v zraku kazali svoje veščine. Nam na čast so kar dvakrat poleteli. Zato bi se rad iskreno zahvalil organizatorjem izleta in udeležencem za ta lepi dan, ki je popestril našo jesen življenja. Vsem skupaj iskrena hvala! Upam, da se bomo še srečali.

FRANCI KLOPČIČ
Račica — Loka pri Zidanem mostu

BILI SMO V GOZDNI ŠOLI

Pet tabornikov Odreda gorjanskih tabornikov iz Novega mesta se nas je letos odločilo preživeti del počitnic v gozdni šoli v Bohinju na tečaju za orientacijo in topografijo. Program je bil vse dni pester. Po jutranji telovadbi, dviganju zastave, ocenjevanju šotorov in zajtrku smo odhajali na orientacijski tek. Pri tem smo spoznali karto in busolo. Naučili smo se risanja krokijev, skic terena in poti. Hodili smo po gozdovih v okolici Bohinjskega jezera. Uporabili smo znanje iz topografije in orientacije. Zvečer smo se zabavali ob taborniškem ognju. Zadnji dan gozdne šole smo si objubili, da se srečamo na orientacijskem tekmovanju za Milovanovičev memorial.

JERNEJA POČRVINA

Prvi kilometri kabla

Do novega leta naj bi v Krškem že gledali satelitski program po kabelski TV

Prva faza izgradnje kableske TV v Krškem je torej stekla: delavci Kostaka Krško so položili primarni kabel z vrha Srečiča do začetka strnjene naselja Krško — levi breg.

Strokovnjaki Sava Projekta iz Krškega uspešno opravljajo dela v zvezi z lokacijsko dokumentacijo. Steklo je tudi pridobivanje soglasij s Cestnim podjetjem Novo mesto. Podjetjem za PTT Novo mesto in Elektrodistribucijo Krško.

Na zadnjem sestanku odbora za izgradnjo kableskorazdelilnega sistema so strokovnjaki opozorili, da moramo razdelilni sistem načrtovati in zgraditi na osnovi večjega števila naročnikov, kot pa jih je prijavljenih sedaj. Tudi poznejša priključitev bo namreč mogoča, vendar bi zaradi povečanja števila od-

vzemnikov prišlo do slabšega sprejemanja slike in tona.

Naloga terenskih gradbenih odborov je, da na javni razpravi s krajani pridobijo soglasja za morebitne prekope prek njihovih zemljišč. Vsako nasprotovanje bi akcijo za izgradnjo odmaknilo na poznejši čas, tega pa si v sedanjem gospodarskem trenutku ne moremo privoščiti. Če ne bo zapletov, odbor za izgradnjo KATV načrtuje, da bi satelitski TV program v Krškem gledali vsaj do novega leta.

In še informacija za morebitne nove naročnike priključkov. Po sklepu odbora za izgradnjo veljajo od 1. julija nove cene. Ta znaša za priključek 900.000 din, k temu je potrebno priložiti še 100.000 din za vtičnico. Celotno ceno v višini 1.000.000 din lahko plačate v šestih zaporednih mesečnih obrokih. Do dneva priključka je potrebno poravnati celotno obveznost, sicer priključek ne bo izveden. Priključek bo izvajala le pooblaščen oseba.

Odbor za izgradnjo KATV zagotavlja napeljavo do razdelilnika, notranja inštalacija je skrb vsakega naročnika posebej.

IVAN MIRT

MARJETA SEM

Rodila sem se pred šeststajsetimi leti v Čakovcu. Atek in mamica sta že živela v Nemčiji in me nista mogla imeti pri sebi. Zato sme prva leta preživela pri stari mami v Sloveniji. Zelo rada me je imela. Učila me je prvih besed in prvih korakov. Če bi danes še živela, bi bila gotovo pri njej, stregla bi ji in tako vračala ljubezen, ki mi jo je dala v najzgodnejši mladosti. Stara sem bila štiri leta, ko sta me mamica in očka odpeljala v Nemčijo. Stara mama je jokala. Tudi meni je bilo hudo, saj sem poznala le njo, mamica in očka sta mi bila takrat tuja. Kadarkoli obiščem domovino, gremo na grob stare mame.

MARJETA RIHTER
Frankfurt

Vsi se morajo potruditi

K nam se zgrinjajo množice iz tujine, a gneči se je mogoče ogniti

V juliju in avgustu pričakujemo množičen prihod naših delavcev na začasnem delu v tujini in njihovih družin na letni dopust. To je tudi čas največjega priliva turistov. Za nemoten prehod velikega števila ljudi je potrebno hitro in učinkovito delovanje obmejnih služb: carinskih, milice ter ostalih servisnih služb. Izrednega pomena je tudi informiranje široke javnosti in zdomevcv o carinskih in zakonskih predpisih. Zdomecem morajo biti zagotovljene informacije o možnostih za njihov povratek ali sodelovanje na raznih področjih.

Obmejne službe so dobro pripravljene. Enote so okrepjene na tistih prehodih, kjer pričakuje največji priliv. Pomemben je tudi kulturni in korekten odnos do potnikov, ki ne le prestopajo meje, ampak potrebujejo in želijo še mnogo drugih informacij. Cimboli nemoten prehod pa je odvisen tudi od pripravljenosti in korektnosti potnikov.

Letos carinske službe beležijo povečanje poskusov protizakonitega prenosa blaga, zato bodo izvajali temeljitejšo kontrolo, kajpak tako, da to ne bo oviralo prehoda ostalih potnikov. Čedalje več pa je tudi nezakonitih »krožnih voženj« z avtobusi, ki jih opravljajo Jugoslavlani brez dovolilnic za prehod avtobusa prek meje, vse to pa povzroča dodatne zastoje na mejnih prehodih.

Čakali smo konec mandata

Pripombe na pismo »Še: Način ni bil pravilen«, objavljeno v DL, 23. junija

M. Simonič v prispevku piše, da so me pismeno vabili na sejo 8. februarja, da me tja ni bilo ter da nisem bil niti na občnem zboru 28. februarja. Na občnem zboru je bila namesto mene žena. Pripominjam, da sem se udeležil vseh sej, na katere so me vabili, in da sem se tako udeležil tudi seje 8. februarja. Ne vem, zakaj in komu je potrebna laž.

Simonič navaja, da se nisem redno udeleževal sestankov upravnega odbora. Mojo udeležbo na sejah upravnega odbora ocenjuje Simonič, ki je komaj nekaj mesecev v društvu! Take ocene bi mi lahko dali le tisti člani, s katerimi sem 20 let sodeloval na odborovih sejah. Dejstvo je, da so bili na občnem zboru predlagani v upravni odbor člani iz starega sestava, ki so bili vabljivi na izredni sestanek upravnega odbora, medtem ko so izpadli tisti, katerih niso vabili na ožji sestanek upravnega odbora.

V 12 letih, ko sem bil tajnik, smo bili bolj korektni. Vedno smo čakali, da se izide mandatna doba staremu odboru. Ko smo tega razrešili in izvolili novega na občnem zboru, smo se sestali stari in novi člani odbora in se skupno ob zakuski spomnili na opravljeno delo. V omenjenem primeru tega ni bilo.

ALBIN NOVAK
Sela pri Šemčiču

MLADI DOPIŠNIK



VESELIM SE POČITNIC

Noče in noče biti konca tega šolskega leta. Do 25. julija bomo še sedeli v šolskih klopek. Prvi prosti dan pa bo oče pripravil našega modrega konjička in odpeljal se bomo proti domovini. Zelo se veselimo svidenja s sorodniki. Vse leto nas loči tisoč kilometrov. Povezuje nas le telefonska žica in kakšno pismo. Kmalu pa si bomo zopet segli v roke. Z bratanci in sestricami bomo tekali po travnikih, nabirali borovnice in gobe, pomagali sušiti krmo in se valjali po dišečem senju. Želim, da bi počitnice trajale dolgo v jesen.

ROBERT SINUR
Offenbach

PEK BOM POSTAL

Letos imam poleg pouka tudi prakso. V pekarni se s sodelavci dobro razumem. Pripovedujemo si šale, vmes pa se sladkamo. Jaz sem posebno velik ljubitelj sladkih dobrot. Pri peki peciva sem vedno prvi. Sicer pa jutraj najprej pečemo kruh in žemlje. Potem so na vrsti torte in drobno pecivo. Po končanem delu pomijem tla. Če bom svojo učno dobo dobro končal, bom pomočnik. Denar bom varčeval, da si bom v Sloveniji zgradil svojo pekarno.

SEVERIN MELLA
Darmstadt

RAZMIŠLJAM O MAMI

Rada razmišljam o mami. Skušam ji napraviti dneve veselje. Iz šole ji prinašam dobre ocene, pridno vadim za nastope v slovenski šoli. Pozorna sem do svoje sestre Doris. Minulo leto pa ni bilo nasmeha na obrazu moje mamice. Večkrat je odšla v domovino. Njen oče, moj dedek, je bil hudo bolan. Čutila sem, kako z njim trpi moja mamica. Kako rada ga je imela! Bolečina ob izgubi očeta še živi v srcu moje mame. Kako naj ji jo zbršem? Spomin na očeta najbrž ne bo nikoli zbledel.

DIANA GAJS
Frankfurt

SKRBNJA MAMICA

Imam zelo skrbno mamico. Teško bi nam bilo, če bi jo izgubili. Vse dni dela v službi, doma pa kuha, šiva in pere za ateka in naju s sestrico Zdenko. Tudi pri nalogah mi pomaga. Vsako željo mi skuša izpolniti. Zelo rada gre domov, v domovino. Takrat je vsa drugačna, smeje se in še bolj hiti z delom. Kadar grem od doma brez mamice, sem vedno žalosten. Rad, zelo rad jo imam. Za nobeno stvar na svetu je ne dam.

IVAN TRKMIČ
Frankfurt

POČITNICE SO TU

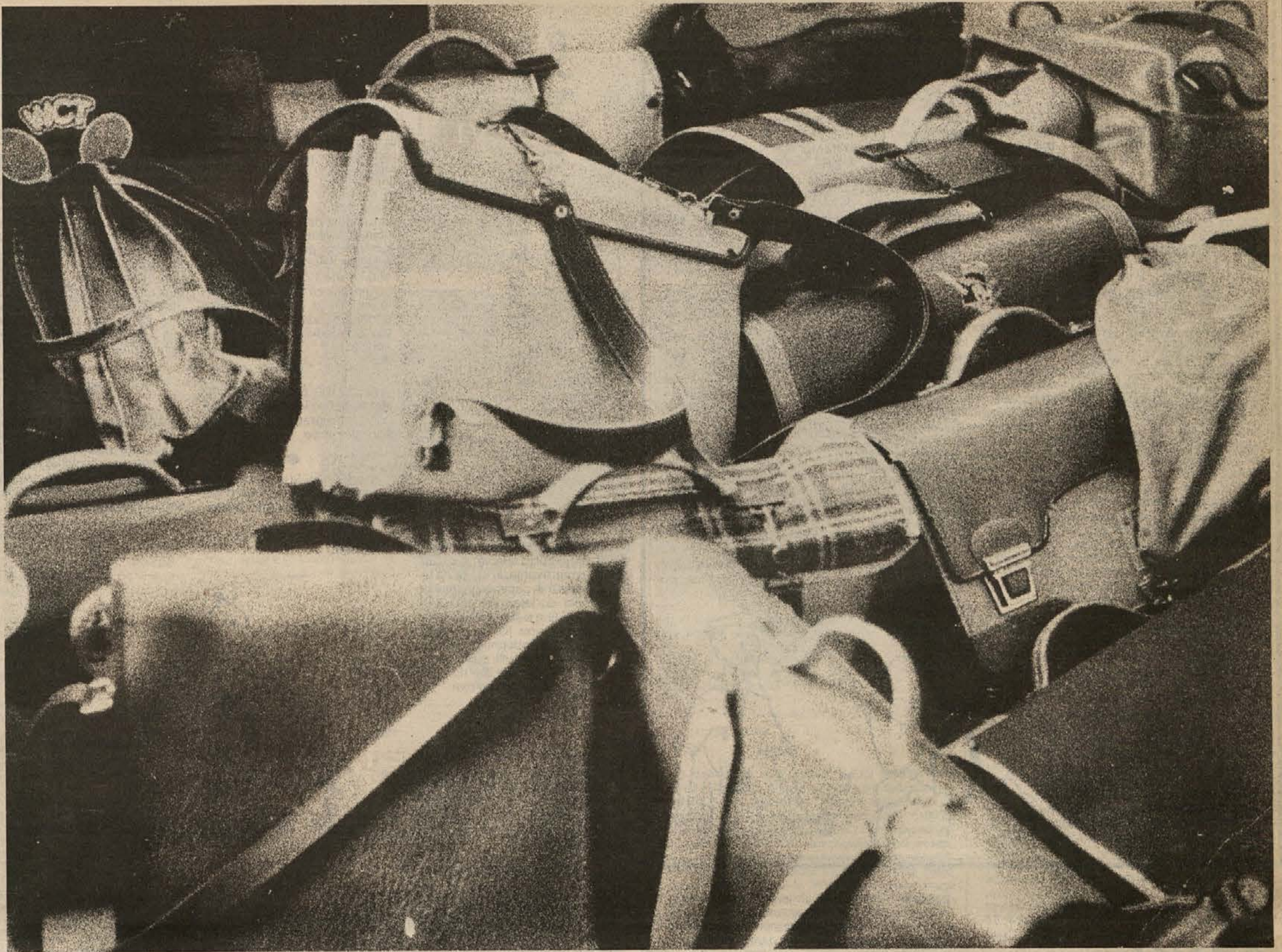
To šolsko leto se mi je zdelo še posebno dolgo. Učenci v pokrajini Hessen smo najdlje sedeli v šolskih klopek. Kmalu pa se bomo odpeljali v domovino Jugoslavijo. Obiskali bomo staro mamo v Gorenji vasi, ostale sorodnike in znance. S sestricama Alenko in Jasmino se bomo gotovo šle kopat v Šmarješke Toplice. Poleg tega imamo vsi člani naše družine za letošnje počitnice posebno lep načrt. Obiskali bomo sivega velikana — povzpeli se bomo na Triglav. Ta dan bo gotovo zapisan na prvih straneh mojega dnevnika.

ANDREJA SINUR
Offenbach

PRI PRIJATELJIH V DOMOVINI

S starši in bratom vsake počitnice pridem v domovino. V Jablanu imamo hišo. Tukaj imam veliko sorodnikov, s katerimi se dobro razumem. Posebno rad grem v Biško vas k bratranču Tadeju. Z njim obiskujem pouk v osnovni šoli Mirna peč, kadar sem tu na počitnicah. Spoznal sem veliko novih prijateljev in učiteljev. Vsi mi vedno priskočijo na pomoč, če česa ne razumem. Všeč mi je matematika in nemški jezik, ki ga še lažje razumem kot slovenskega. V domovini se dobro počutim, zato ob vsakem slovesu od nje komaj čakam, da se s starši za vedno vrnem domov v Jablan.

BOJAN KREVIŠ
Güterzlob



Tujini smo podarili 750.000 let šole



Slovenija živi že mesece na hudem prepihu. Jugoslavija se (in nas) vztrajno sprašuje, le kaj neki hočemo s to ali ono kritiko, takšno ali drugačno pobudo. Le kaj »imate Slovenci za bregom«?

»Za bregom« nimamo nič drugega kot skrb za lastno prihodnost, za usodo celotne jugoslovanske skupnosti narodov in narodnosti. A da je ta skrb še kako upravičena, dokazujejo tile podatki s »slovenske razglednice«.

Slovenija s svojim 8-odstotnim deležem v jugoslovanskem prebivalstvu prispeva od 17 do 23 odstotkov proizvoda Jugoslavije (glede na to, kako ga izračunamo), 25 odstotkov jugoslovanskega konvertibilnega izvoza in redno pokriva svoje obveznosti do manj razvitih in do federacije. V jugoslovanskem prostoru velja za najbolj razvito republiko. Naši osebni dohodki so relativno višji od drugih v Jugoslaviji; vendar pa to velja tudi za cene. Ob upoštevanju novoustvarjene vrednosti je naše delo slabše plačano kot v drugih republikah in pokrajinah. Mnogi drugod po Jugoslaviji sodijo, da se v Sloveniji cedita med in mleko. Žal ni tako. Hkrati z drugimi v Jugoslaviji smo se znašli v globoki krizi — ekonomski, vrednostni in tudi politični. Tako kot drugi mrzlično iščemo poti iz nje.

In katere so te poti? Ena sama (glavna) je, to zdaj že vemo: opora na lastno znanje, na lastne moči! Pa je tega znanja dovolj za tako težavno nalogo? Poglejmo!

V osnovne šole v Sloveniji se že nekaj let vpisuje okrog 30.000 učencev. Slovenija se v teh letih tepe s problemom nizke natalitete, ki jo želimo dvigniti. Vpis v srednje šole je na ravni 27.000 dijakov.

Vpis na obe slovenski univerzi znaša na leto okrog 14.500 študentov, število diplomantov na višji stopnji okrog 3.500, na visoki pa 2.000. Poenostavljeno rečeno: na obeh stopnjah diplomira le ena tretjina, na visoki stopnji pa le sedmina vseh vpisanih.

Velike razlike med številom vpisanih in številom diplomantov seveda ostro zastavljajo vprašanje učinkovitosti obstoječega študija. Ta je z narodnogospodarskega vidika premajhna in jo bo v prihodnjih letih nujno treba dvigniti. Vendar ne na škodo kakovosti študija.

Drugo vprašanje, ki izstopa, pa je struktura diplomantov. Treba jo bo spremeniti v korist tistih, ki lahko s svojim poklicnim delom prispevajo k tehnološkemu razvoju.

Slovenski univerzi izšolata letno na podiplomski ravni 150 magistrov in 80 doktorjev znanosti. Glede na populacijske omejitve to ni malo, lahko pa bi bilo tudi več. Tisto, kar nas skrbi, je spet sestava: manj od polovice je takšnih, ki s svojim delom lahko prispevajo k tehnološkemu razvoju. Tudi to bo treba spremeniti.

A skrbi nas lahko še marsikaj drugega. Slovenija je v sedemdesetih letih utrpela izredno škodo zaradi odliva naših izobražencev v tujino. Iz razlogov, ki segajo v politiko naložb in ekonomskih razmer, a še kam drugam, je iz Slovenije v teh letih odšlo okrog 70.000 ljudi, strokovnjakov, ki so s seboj »odnesli« okrog 750.000 solskih let izobrazbe. V zamenjavo smo dobili 140.000 delavcev s 400.000 šolskimi leti izobrazbe. Razlika 350.000 šolskih let pomeni izredno izgubo strokovnega in splošnega znanja, ki je, narodnogospodarsko gledano, povezana z velikimi stroški, saj bomo morali to izgubo ne samo nadomestiti, marveč preseči — če hočemo na tem področju ustvariti razmere, ki bi bile boljše od onih sredi sedemdesetih let.

Ne samo to: presenetljivo veliko število ljudi dela na področjih, za katere niso (bili) usposobljeni. Gre za tako imenovani »notranji odtok možganov«, ki dosega kritične razsežnosti: gradbeni inženir se uveljavlja kot komercialist, strojni inženir ima družbenopolitično funkcijo ipd. Po nekaterih ocenah je število izobraženih ljudi, ki delajo v svojem poklicu, le 15 odstotkov od vseh tako usposobljenih.

Nič čudnega torej, če je v Sloveniji v zadnjih nekaj letih precej delovnih organizacij zašlo v proizvodne težave; s tem se je seveda močno poslabšal tudi njihov ekonomski položaj. Praviloma so bile to organizacije, ki niso imele razvite lastne razvojne funkcije in ki so si svoj poslovni uspeh zagotavljale s povečevanjem cen in drugimi, manj jasnimi mehanizmi. V razmerah realne ekonomije takšna pot nujno vodi v nepremostljive težave.

Velik del odgovornosti za uspeh ali neuspeh delovne organizacije je na poslovodni strukturi in na tistih ljudeh v delovni organizaciji, ki so odgovorni za razvoj. Po statističnih in drugih podatkih sodeč, je v slovenskih delovnih organizacijah od 100.000 delovnih mest, ki so tako ali drugače povezana z razvojem, ustrezno zasedena le ena petina, t.j. 20.000. Od tod izhaja, da je treba to sestavo delavcev takoj usposobiti ali pa postopoma zamenjati.

S kakšnimi ljudmi? Z raziskovalci? V Sloveniji imamo že nekaj let okrog 5.000 registriranih raziskovalcev. Od teh jih okrog 2.000 dela na univerzah, 2.000 v samostojnih raziskovalnih organizacijah in le okrog 1.000 v razvojnih enotah združenega dela. Za njihovo

delo, t.j. za raziskave in razvoj, v Sloveniji že nekaj let namenjamo povprečno 1,5 do 1,7 odstotka družbenega produkta. To ni malo, vendar je številka varljiva, saj skriva, tako kot drugi statistični podatki, marsikaj, kar ne sodi vanjo. Med slovenskimi delovnimi organizacijami so takšne, ki namenjajo za raziskave in razvoj nad 8 odstotkov svojega prihodka, vmes pa so tudi takšne, ki lahko preživijo brez tega.

Kaj torej storiti, da bi imelo znanje višjo ceno, da bi ga bolj načrtno uporabljali za razvoj? Nujno bomo morali doseči večjo profesionalizacijo del, to je odpravo sicer dobronamernega voluntarizma in uvajanje vse bolj strokovnih prijemov na vseh ravneh. Pri tem bo treba popraviti tudi tisto določilo v delovni zakonodaji, ki omogoča napredovanje na osnovi delovnih izkušenj. To določilo je v marsičem razvrednotilo vrednost izobraževanja, saj ne spodbuja delavcev, da bi nadaljevali šolanje, dopolnjevali in posodabljali svoje znanje ne glede na raven, na kateri trenutno delajo.

In še ena možnost je, da povečamo vlogo znanja pri pospeševanju razvoja: povabiti k sodelovanju naše strokovnjake, ki so se v tujini dobro uveljavili in so danes del razvojnih skupin na svetovni fronti razvojnih prizadevanj. Menda jih je toliko, da bi z njimi lahko opremili še eno slovensko (tretjo) univerzo. Dejstvo pa je, da jim pri nas ne moremo ponuditi delovnih možnosti, kakršnih so navajeni in v kakršnih uspevajo. Zato ni smiselno, da jih tako ali drugače vabimo, naj se vrnejo — če so seveda pripravljene pomagati — marveč je bolje, če bi s pomočjo mladih, ki bi jih tja pošiljali šolat, prišli do novih spoznanj in prijemov, od katerih bi se sicer po konvencionalnih poteh težje dokopali.

Kakorkoli že: »razglednica« našega znanja ni tako čvrsta opora pri iskanju izhoda iz krize, kot si Slovenci (radi) mislimo.

VINKO BLATNIK



ZAKON RIBJE KONZERVE

Politiki v en glas ponavljajo jugoslovanskim narodom in narodnostim, da bo treba (zaradi ne vem katerega po vrsti izhoda iz krize v sicer kratki zgodovini nove Jugoslavije) spet zategniti pas. To je običajno povedano s tako rutino, kot bi imeli Jugoslovani pasove z neskončnim številom lukenj, kot da zgodovinske izkušnje po svetu (pri nas za to še ni bilo priložnosti) ne bi govorile, da je ena luknja enkrat tudi zadnja. Potem sta dve možnosti: lastnik pasu gre na oni, zagotovo boljši svet, ali pa se v državi začno dogajati hudo nepredvidljive reči.

Čvekanja politikov o pasovih, sedmih suhih letih in podobnih prispodobah iz narodove zakladnice besedjaka nesreče so, milo rečeno, zelo neokusne. Vprašati se je namreč treba, kaj je s pasovi, ki drže pokonci hlače tistih, ki dejansko odločajo. Če bi imel možnost, poguma je na srečo vse več, bi predsednika predsedstva SFRJ Raifa Dizdareviča kot državljan in novinar rad vprašal nekaj popolnoma vsakdanjih, rekli bi banalnih reči. Recimo, če ve, po koliko je v njegovi državi mleko, koliko stane liter bencina, kilogram kruha in mesa. Vprašal bi ga, ali je bil kdajkoli v življenju lačen, če so ga morda, ko je potreboval to ali ono dovoljenje, poniževali uradniki, zanimalo bi me, ali so ga kdaj zaradi nepravilnega parkiranja gnjavili miličniki, če je čakal v vrsti pri svojem domačem zdravniku, če se je v službo že peljal s tramvajem, če je z družino (ko jim je šlo bolje kot letos) letoval v sindikalni prikolici, če so ga na meji zaradi deviz ali podobnega do nagega slekli cariniki, prav za na konec pa bi prihranil vprašanje, ali mu je že kdo rekel, naj si zategne pas.



upa gledati televizijski dnevnik, zakaj si bi kvaril že sicer nemirni sen z novim slovenskim grehom.

V krizi, ki ni samo gospodarska, politična, kulturna, duhovna, civilizacijska in moralna, pa živi ne tako tanek sloj ljudi, ki ima v rokah vse vzvode odločaja, hkrati pa na svoji koži sploh ne čuti, kaj je to kriza v najširšem pomenu besede. Beseda kriza je za te ljudi samo ena od besed, ki jo je treba zlatoustno obračati na mitingih in drugih napol verskih svečanostih. Tako rekoč isti ljudje, menjajo se samo opričniki, so naredili gnojnico tudi iz tako lepih in plemenitih besed, kot so na primer svoboda, delo, bratstvo, domovina, socializem, Jugoslavija.

Ko sem se pred časom v Sarajevu s srbskim intelektualcem pogovarjal o tem in seveda rekel, da to ne more večno trajati, da se stvari morajo zasukati na boljše ali še slabšo plat, mi je možakar, ki ima dve fakulteti in katerega predniki so ves čas kot Srbi (kar ni bilo vedno lahko) živeli v Bosni odgovoril: »Veš, dragi moj Slovenec, to je tako imenovani zakon konzerve. Ribice so ujete v pločevino in olivno olje. Sčasoma pozabijo, da so nekoč plavale v brezkončnem morju. Pri nas, v Bosni, je pod Turki to trajalo 500 let.«

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

Med najbolj nenavadnimi artističnimi pari vseh časov sta bila gotovo Angleža z umetniškim imenom Tripp in Bewen. Prvi ni imel rok, drugi pa nog. Med svojimi točko sta s skupnimi preostali udi vozila kolo.

Antonio Moreno, francoski Rom, je dolga leta varal socialno zavarovanje, ki mu je na temelju lažnih papirjev priznavalo otroški dodatek kar za 3500 otrok. S tem si je prislužil 30 milijonov frankov. Ko so mu prišli na sled, je pobegnil v Barcelono, kjer živi v vili z bazenom. Uporablja ga sam, ker nima niti enega samcatega otroka.

Ameriški cirkuški in varieteski umetnik James Morriss je imel tako raztegljivo kožo, da se je s prsnim delom lahko pokrill čez glavo, lica je lahko nategnil za 15, ušesa pa za 20 centimetrov.

Kralj George V. Angleški je imel za nastope v javnosti 100 maršalskih in admiralskih uniform.

Francoski izumitelj amater Alphonse Duhamel, brat znane književnika, je nekoč v uri ali dveh iz treh razstavljenih biciklov naredil uro.

Knjigovodstvo, ki so ga za Georgea Washingtona, prvega ameriškega predsednika, vodili uradniki, izkazuje, da je predsednik leta 1790 v dveh mesecih porabil za sladolede 200 dolarjev. To je bilo tedaj veliko denarja, vendar je bil Washington tudi nedvomno velik predsednik.

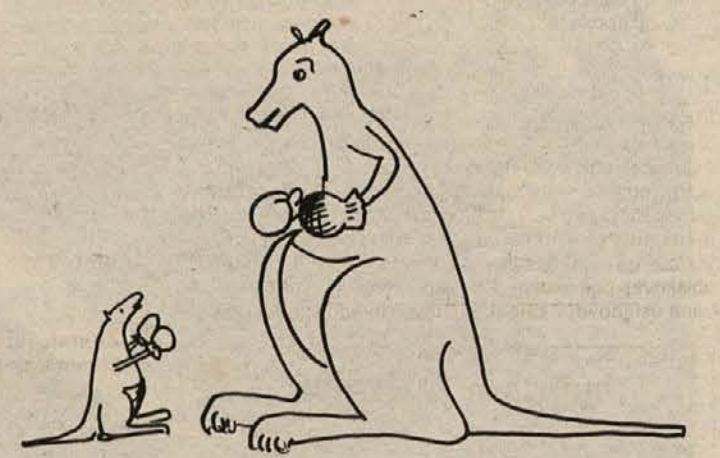
Leta 2100 pred našim štetjem so banke v Babilonu dajale posojila na gradnjo hiš in razne trgovske posle.

V neki knjigi, ki je precej manj zanesljiva od te, iz katere črpamo te podatke, lahko prebe-

rete, da je v 14. stoletju živel srbski knez Mark Kraljević (očito Kraljevič Marko), ki je lastno-ročno spravil na oni svet 1000 Turkov. Z mečem, ki je bil dolg 180 cm in težak 25 kilogramov.

Otto English, Anglež, je neke prebral, da delajo na Finskem reklamo za turizem tudi tako, da prodajo turistom za 90 dolarjev letalsko karto, ki velja 15 dni. V tem času lahko lastnik karte po mili volji leta s potniškimi letali. Englishu, ki je menda znan po tem, da se obleče v črno, če izgubi en sam peni, je uspelo v 15 dnevih leteti s 143 finskimi letali. Vse, kar je videl od Finske, so bila letališča in neskončno velikih in malih letal.

Mišljenje, da so vsi kenguruji enaki, je zmotno. Najmanjši kenguru je visok okoli 25 cm in potegne na tehtnici 2 kilograma, največji pa lahko zraste do 2,5 metra in doseže težo boksarja teže kategorije.



Glasba

»SRAKA« Z MIKROFONI

posnetek. Za njim se jih je zvrstilo še veliko. Kar nekaj narodnozabavnih ansamblov, rokovskih skupin, pevcev in drugih glasbenikov je svoj snemalni krst doživelo v Studiu Sraka, uveljavljajoči se in že uveljavljeni pa so v njem posneli svoje nove posnetke. Ansambel Jožeta Gotliba, Novi odmevi, Žirovci, ansambel Ivana Puglja, tamburaški ansambel Stjepana Sabljarića iz Karlovca pa Bacili, Zdenko Bošnjak, Le Grande Britanya, Županova torta, vsi ti in drugi so izkoristili priložnost, da na Dolenjskem deluje snemalni studio in za razmeroma malo denarja naredili posnetke. Studio Sraka je namreč precej cenejši v primerjavi z nekaterimi, predvsem ljubljanskimi snemalnimi studiji, kot sta Tivoli in Metro.

»Začel sem precej na suho,« pravi Drago Vovk. »Predvsem ni bilo ljudi, ki bi imeli izkušnje in potrebno znanje, da bi lahko pomagali pri snemalnem delu. Tako sem se moral zanesti na nekaj sodelavcev, od katerih je potem ostala peščica, ki je bila pripravljena ob delu osvojiti potrebno znanje. Danes je naša mala ekipa sposobna solidno opraviti svoje delo in delati, če je treba, tudi 24 ur na dan. Kakovost našega dela pa se bo še povečala čez mesec ali dva, ko bo studio opremljen s 16-kanalno tehniko.

radijske oddaje. V studiu pripravijo scenarij, glasbo, opravijo režijo, poskrbe za izvajalce, se pravi spikerje in glasbenike, tako da pride iz Srake celoten izdelek. Nekaj dosedanjih reklamnih zvočnih spotov je bilo kar uspešnih in naročniki so bili z njimi zadovoljni. Tudi za dolenski podjetja je Studio Sraka še neizkoriščena priložnost.

Posebno poglavje pa so odnosi, oziroma natančnejše povedano, neodnosi med Srako in dolenskim radijem. Nanje namiguje tudi zgoraj zapisana trditve, da nekateri Draga Vovka nočejo poznati. Sicer pa naj kar sam spregovori.

»Moj primarni posel in posel, s katerim imam največ veselja, so glasbene radijske oddaje. Ta čas pripravljam za ljubljanski radio serijo oddaj o ljudski glasbi. To so avtorske oddaje, ki jih snemam v svojem studiu, podobno, kot sem naredil več oddaj za znano radijsko serijo Misel in pesem. Nekaj takega bi gotovo popestrilo program tudi dolenskega radia. Že pred tremi leti sem pripravil celoten program glasbenega bloka, ki bi ga vodil, vendar pa mi takrat tisti, ki so pripravljali programsko zasnovo radia, niti odgovorili niso. Nedolgo tega sem imel ponovno

stike. Ponudili so mi radijsko oddajo, ki pa so jo namenili v časovno povsem neustreznem terminu, v uro, ko so ljudje vozijo z dela domov. Torej je šlo zgolj za programsko mašilo. In tako zdaj zame Studio D ob taki nikakršni glasbeni politiki ni več interesanten. Ne vem, zaradi česa se v Studiu D ne lotijo populariziranja domačih glasbenih moči, zakaj ne razmišljajo, da bi predstavili, kar je dolenske popularne in narodnozabavne glasbe iz preteklih let posnete? Precej zvočnega gradiva je s koncertov naših ansamblov in skupin v domovini in na tujem, prav tako tudi nastopov tujih glasbenikov pri nas.

Gotovo bi bil zanimiv takšen pogled v nekdanjo dolensko glasbeno sceno...

Z mikrofoni, mešalno mizo, magnetofoni in ostalo elektronsko kramo opremljena Sraka je torej pripravljena za različno delo, predvsem pa pomeni zanimivo zmogljivost za razvijanje in uveljavljanje delčka dolenske ustvarjalnosti. Skoda bi bilo, da če bi to možnost ne izrabili. Saj po razvijanju in spodbujanju lastne ustvarjalnosti, četudi je to le zabavna glasba, ne slovimo posebej.

M. MARKELJ

Sraka, ptič pisanega perja, je že nekaj let zaščitni znak Novomeščana Draga Vovka, ko se kot samostojni kulturni delavec loteva svojih poslov. V glavnem so to početja, ki so povezana z glasbo, njegovo dolgoletno ljubeznijo. Vovka poznajo po mnogih dolenskih krajih, kjer se je pred leti pojavljal s svojim video-diskom Sraka in mladim vrtel priljubljene hite. Poznajo ga tudi poslušalci drugega programa ljubljanskega radia, saj je v eter odšlo na desetine njegovih glasbenih oddaj, ki jih je pripravljal z zavzetostjo in s precejšnjo mero izvirnosti; med prvimi pri nas je začel poudarjati pomen ljudske glasbe v zabavni glasbi in njene meje pravičneje razširil onkraj countryja in komercializiranega folka. Vovka poznajo tudi organizatorji festivalov, koncertov in drugih glasbenih prireditve, saj je pri mnogih sodeloval, pa naj je šlo za koncerte in prireditve pri nas ali na tujem, ko je tuje glasbenike pripeljal k nam ali naše predstavil občinstvu na tujem. Poznajo ga tudi bralci Antene, kjer ureja glasbeno rubriko. Skratka, Draga Vovka poznajo mnogi, ki se ukvarjajo z glasbo ali jih glasba le zanima. Nekaj le pomeni na področju, ki si ga je izbral za svojo samostojno poklicno dejavnost. Nekateri pa ga ne poznajo oziroma ga nočejo poznati.

Za Vovka je povsem razumljivo, da je svojo dejavnost nadgrajeval, da je po dolgoletnem ukvarjanju z diskom in organizacijskim delom, kar oboje mu je širilo poznavanje popularne glasbe, prišel do točke, ko je znanje in opremo združil v nastanek prvega osemkanalnega snemalnega studia na Dolenjskem, ki ga je imenoval, kako drugače, kot Studio Sraka.

V kleti hiše na Valantičevem nad grmsko osnovno šolo v Novem mestu je lani, ko so padle prve snežinke pozne jeseni, stekel magnetofonski trak in začel beležiti zvočne zapise, iz katerih je potem nastal predstavni posnetek ansambel Županova torta. Novi studij Sraka je proizvedel svoj prvi



Opremo namreč stalno izpopolnujem. To je, lahko rečem, kot vreča brez dna. Kar naprej so novosti in izboljšave, ki pa zahtevajo precej denarja.

A Studio Sraka ostaja kljub temu še vedno dovolj poceni, da predstavlja lepo priložnost za dolenske ansamble. Snemajo doma, ceneje, neprekinjeno, če se »zagrejejo«, po potrebi pa jim v studiu zagotovijo tudi kvalitetne instrumente.

Vendar Vovkovi načrti zgolj s tem niso izčrpani. Studio je začrtal s širšim programom. Predvidel je tudi snemanje komercialnih reklamnih sporočil za



ŽENSKÉ UMIRAJO ZA RAKOM NA PRSIIH

Telesna celica je drobna, zato pa preiščljena in prese- netljiva enota narave. Kot je država sestavljena iz številnih občanov, tako je tudi naše telo skladno zgrajeno iz celic. Kar 30 bilijonov jih ima človeško telo, vsaka pa je velika le 0,02 milimetra. Ta čudežna pikica zaradi majhnosti in raznolikosti svojih funkcij še ni popolnoma raziskana. Vemo, da celica sprejema beljakovinske snovi, sladkorne raztopine, raztopine snovi z različnimi rudninami, oddaja pa snovi, ki so pravzaprav odpadki. Ni še dognano, zakaj vsaka celica izbira le določene snovi.

V svojem delovanju bi celico lahko primerjali s strojem. Dokler ga strežemo in preveč ne obremenjujemo, dela kot ura. Če mu pozabimo priliti olja, se prične segrevati. Enako je s celico. Če ji določene snovi primanjkuje in če to traja dalj časa, celica zboli. Če pomanjkanje pravi čas spoznanja in celici v nadomestimo manjkajočo snov, celica ozdravi.

Vse drugače je, ko celico primerjamo z zločincem v državi. Takšna celica je izrojena in se nič več ne ravna po zakonih celične skupnosti. Živi kot zločinec na račun drugih, saj brezobzirno uniči vse, kar ji je na poti. To je rakava celica. Lahko se le sprašujemo, kje je vzrok, da se zdrava celica spremeni v rakavo. Kaj ji daje povod, da se tako grozljivo degenerira?

Medtem ko učenjaki razpravljajo o vzrokih za nastanek raka, umira zaradi njega vedno več milijonov ljudi. Nekateri menijo da je povzročitelj te bolezni virus, drugi se trdno oklepajo spoznanja, da gre pri raku za splošno bolezen. Zagotovo pa je res, da je rak bolezen civilizacije, saj je pri primitivnih ljudstvih skorajda neznan. Ostaja resnica, da do danes niti histologija niti najmodernejša ultra in elektronska mikroskopija nista uspeli razrešiti vprašanja, kako iz zdrave celice nastane rakava. Prav zato je rakave celice zelo težko odkriti pravočasno.

Pa vendar nismo popolnoma nemočni. Veliko je odvisno od stopnje naše zdravstvene prosvetljenosti. Pomembno je spoznanje, da se rak lahko popolnoma ozdravi, če ga pravočasno odkrijemo. Zato je potrebno obiskovati posvetovalnice, dispanzerje in ostale zdravstvene ustanove, v katerih odkrivajo in zdravijo raka. Prav



Peter Kapš



Tatjana Gazvoda

Že vrsto let se zdravstvo na Dolenjskem nahaja v težkem položaju. Opremljenost s sodobno medicinsko tehniko je pomanjkljivo, obstoječa oprema pa je že močno izrabljena. Prav zaradi tega močnosti v diagnostiki in terapiji še vedno ne dohitvajo potreb, zato je odliv bolnikov iz Dolenjske v druge, bolj opremljene ustanove. V zdravstvu velja načelo, da je temelj uspešne terapije dobra diagnostika. Prav to področje je sedaj v ospredju naših prizadevanj. V TOZD Zdravstveni dom Novo mesto smo že leta 1980 načrtovali nabavo aparata za zgodnje odkrivanje raka na dojki, žal se je zataknilo pri sredstvih. V tem času smo še regija v Sloveniji, ki nima mamografa. Cena z vsa dodatno opremo je 30 starih milijard. Del sredstev bi zagotovil Zdravstveni center Dolenjske, preostalo pa pričakujemo kot prispevek Sklada za drage medicinske instrumente.

V dvanajstih letih, odkar deluje Medobčinski sklad za nabavo dragih medicinskih aparatov pri OO RK Novo mesto, so Dolenjci, Belokranjci in Posavci z zbiranjem denarja omogočili nabavo naslednjih dragih instrumentov za potrebe zdravstva: kryostata za hitro zamrzovanje tkiva, aparata za zdravljenje akutne odpovedi ledvic, plinskega sterilizatorja, aparata za štetje krvnih celic, pepitorjev za jemanje vzorcev, ultrazvočnega aparata za preiskavo možganov, dveh posteljnih tehtnic za dializo, naprave za oživiljanje dojenčkov, kardio tokrografa za posnemanje srčne akcije ploda, PH metra, inhalatorjev za zdravljenje dihal, leparaskopa za pregled trebušne votline, ultrazvočne naprave za ginekološki oddelek, plamenskega fotometra, centrifuge za transfuzijski oddelek, atomskega absorberja in vakuumsko blazino.

tako moramo biti seznanjeni s pojavom in prvimi znaki bolezni.

Mnoge ženske hodijo po štiridesetem letu pogosto k zdravniku in v strahu, da niso zdrave. Kljub kontrolam se zgodi, da ženska začuti zatrdlino na prsih in gre k specialistu. Po pregledu so njegove prve besede: »Zakaj niste prišli pravi čas?«. Ženske mu pojasni, da jo je domači zdravnik vedno kontroliral in ni nič opazil. Rak je težak problem tudi za odličnega splošnega zdravnika, čeprav se trudi, da bi ga pravočasno opazil.

To pot bi zaradi posebnih razlogov kaj več napisali o raku na dojki, saj večina žensk, ki zboli za rakom, zboli prav zaradi raka dojke. Število obolelih se vsako leto povečuje in je znatno večje v civiliziranem svetu, največje pa v ZDA, Kanadi in Evropi. Naša dežela sodi med dežele s srednje visoko obolevnostjo. Zgodnje odkrivanje te nevarne bolezni je eden najpomembnejših dejavnikov. Bolnice, ki pridejo na pregled v začetnem stadiju, ko je rak (tumor) omejen izključno na dojko, zdravniki-specialisti ozdravijo kar v 80 odstotkih, če pa je bolezen napredovala

NAJVEČJA DOBRODELNA PRIREDITEV NA DOLENJSKEM

Na pobudo nekaterih posameznikov in članov sklada za nabavo dragih medicinskih aparatov so pri občinskem odboru Rdečega križa v Novem mestu ustanovili odbor zanesenjakov, ki želijo z enkratno akcijo zbrati kar največ denarja za mamograf in v ta namen pripraviti doslej največjo prireditev na Dolenjskem pod naslovom »Darujmo zase«. Pod pokroviteljstvom delovnih organizacij Dolenjske, Bele krajine in Posavja, ob pomoči regionalne radijske postaje Studio D in Dolenjskega lista ter prispevkov tisočev Dolenjcev bo dolga leta želja lahko uresničena. Prireditelj »Darujmo zase« bo 17. septembra na Glavnem trgu v Novem mestu. Trajala bo vse od 12. do 24. ure. V popoldanskem času bodo nastopile različne glasbene in ostale skupine iz tega območja, v večernem delu pa bo v režiji Studia D centralna prireditev, na kateri bodo nastopili popularni ansambli, pevci, plesalci, predstavila se bo ekipa Modre kronike ter modna revija dolenjskih manekenov. Sredstva za mamograf bomo zbirali še na naslednje načine: vsak občan naj bi kupil priponko, ki naj bi služila kot vstopnica na to gala prireditev, istočasno pa bi bil to njegov prispevek za mamograf. Delovnim organizacijam bomo ponudili sponzorstvo prireditve in posameznih točk ter ostale reklamne usluge. Dan pred prireditvijo bo Studio D omogočil občanom in OO ZSS v delovnih organizacijah, da javno darujejo prispevke na račun sklada. Organizatorji bodo pripravili tudi bogat srečelov, gostincem bodo ponudili prostor na trgu, stekle bodo še nekatere druge akcije.

v okolne bezgavke, je odstotek ozdravitve znatno nižji. Direktorica Zdravstvenega doma Novo mesto in predstojnica zavoda za medicino dela mr.sc. Tatjana Gazvoda pravi: »Bolezen v začetku ne povzroča nikakršnih težav, zato upravičeno trdimo, da je potuhnjena. Ne javlja se z bolečino kot druge bolezni. Če ne boli, zdravnika ni potrebno obiskati. Bo že minilo, si pravimo, hiter tempo življenja pa pripomore, da pozabimo na bulico na dojki. Marsikatera ženska iz strahu pred resnico odloga obisk pri zdravniku. Prav zato odkrijemo vse preveč primerov bolezni, ko ni več pomoči. Prav zato je potrebno današnji ženski posvetiti vso skrb in jo naučiti, da bo znala sama uspešno odkriti sumljiva znamenja rakove bolezni.« Povečano tveganje, da zboli za rakom na dojki, ima tista ženska, ki ima zgodnje menarho, pozno menopavzo pa tudi ženska, ki je prvič rodila po 35. letu starosti ali pa sploh ni rodila. Rak se lahko tudi podeduje.

»Vzrok in tveganj raka na dojki ne poznamo dovolj, zato ga ne znamo preprečiti, le odkrijemo ga lahko dovolj zgodaj. Vsaka ženska bi si morala enkrat mesečno natančno pregledati dojke. Najugodnejši čas za samopregled dojke je deseti dan po prvem dnevu menstruacije. Pri ženskah v menopavzi, nosečnicah in ginekološko operiranih pa enkrat mesečno v istih časovnih razmikih.« pravi o tej kruti bolezni mr. sc. Tatjana Gazvoda in dodaja: »V svetu so se že zdravilci lotili problema raka na dojki z množičnimi pregledi vseh tistih starostnih skupin žensk, pri katerih je rak na dojki najbolj pogost. Tukaj pomaga mamografija, rentgensko slikanje dojke. S pomočjo mamografa so v razvitem svetu že močno zmanjšali umrljivost zaradi raka na dojki.«

JANEZ PAVLIN

V skladu za drage medicinske aparate smo doslej zbirali denar za vakuumске blazine. Čeprav se je nabralo dovolj sredstev za opremo štirih rešilnih avtomobilov, odboru kljub največji prizadevnosti blazin ni uspelo nabaviti. Ni jih bilo mogoče dobiti pri nobenem od uvoznikov za tovrstno opremo. Ena blazina, ki so jo člani upravnega odbora sklada nabavili že takoj na začetku akcije, bodo poslali v Črnomelj in opremili enega od rešilcev zdravstvenega doma, preostali denar (okroglo storo milijardo) pa so že nakazali za mamograf. Odslej se bodo vsi prispevki na žiro račun sklada zbirali le za ta prepotrebni aparat.

SUMLJIVA ZNAMENJA

- Sumljiva znamenja rakave bolezni na dojki: neboleča, slabo omejena zatrdina, fiksirana na kožo ali podlago. Koža nad tumorjem je skrčena, najpogosteje v zgornjem zunanem kvadratu dojke. Znaki so še lahko: uvlečena bradavica, krvav izcedek iz bradavice, rdečina in oteklina kože na dojki, povečane bezgavke pod pazduhami. Rak, ki se prične v dojki, najpogosteje zaseva svoje korenine v okostje, jetra, možgane, jajčnike in drugo dojko.
- Rak na dojkah se najpogosteje javlja pri ženskah med 45. in 65. letom starosti in je najpogostejše rakavo obolenje. V Sloveniji vsako leto odkrijejo raka na dojki pri najmanj 500 ženskah.
- Dr. Peter Kapš, direktor Zdravstvenega centra Dolenjske: »Naše ženske iščejo zdravstveno pomoč pri obolenju dojke na Onkološkem inštitutu v Ljubljani, delno tudi v Zagrebu in drugod. Univerzitetni inštitut za rentgenologijo v Ljubljani in Onkološki inštitut sta nam že dala soglasje, da organiziramo dispanzer za bolezni dojke na Dolenjskem.«
- Z mamografijo (rentgenskim slikanjem dojke) bodo tudi na Dolenjskem, Beli krajini in Posavju v naslednjih letih pregledali vsa dekleta in žene od 15. leta naprej. Boj proti raku postaja tako sestavni del našega življenja, kajti vsak si mora prizadevati, da bo odgovoren za svoje zdravje!

Zaposlovanje

NESPOSOBNI NISO ZA TRG DELOVNE SILE

Potem ko je v zadnjem četrtletju leta 1987 močnejše upadlo zaposlovanje novih delavcev, proti koncu lanskega leta občinska skupnost za zaposlovanje praktično ni prejela novih potreb po delavcih. Kaj pomeni tako stanje, ki se v letošnjem letu nadaljuje, ni težko uganiti. Preveč je delavcev in tistih, ki to žal še niso mogli postati. Med brezposelnimi so ljudje z različnimi stopnjami izobrazbe, težje zaposljivi in invalidi, skratka, najrazličnejše kategorije državljanov. Eni in drugi gledajo v nekdanj pregovorno lepši jutri. Toda zaradi nepoznatih pogojev gospodarjenja se združeno delo ne odloča za dodatno zaposlovanje. Tako so še v letošnjem maju zapisali v strokovni službi občinskih skupnosti za zaposlovanje v Novem mestu. K temu so dodali, da se je povečala ponudba brezposelnih delavcev in da organizacije združenega dela že lahko zbirajo, koga bodo zaposlile.

Taka ugotovitev bržčas ne preseneča. Prej bi nemara vrsta ljudi osupnila, če rezervne armade delavcev ne bi bilo, saj spreminjajoča se jugoslovanska, bolj od nje pa slovenska družba vendar prisega na trg. Slednjega pa krojita tudi ponudba in povpraševanje, kar zadeva tudi — živega delavca. Sicer najbrž drži, da trg delovne sile prihaja na dnevne rede razprav med zadnjimi.

O trgu so sicer podobno razpravljali pred dvema desetletjema, in sicer tedaj z veliko mero razsodnosti in daljnovidnosti. Toda v sedemdesetih letih je bil trg delovne sile ideološko vprašljiv izraz. Danes za take pomisleke ni mesta, saj jih odvrta težke gospodarske razmere in zunanji pritiski.

Poznavalci obžalujejo, da vse doslej ni deloval trg delovne sile. Po mnenju sociologa Ivana Svetlika je zanemarjanje tega mehanizma prispevalo k razvrednotenju delovne sile kot priznanega dejavnika, kar se kaže v nizkih plačah, v nemarnem ravnanju z delovnim časom in v slabem izkoriščanju znanja. Svetlik vidi pomembno težavo v tem, da ljudje niso vajeni živeti s trgom, posebno s trgom delovne sile. Po njegovem je namesto zdravega tekmovanja za delovna mesta, ki bi jih ljudje zasedali na podlagi znanja in delovnih dosežkov, zakoreninjeno zaposlovanje in napredovanje s pomočjo zvez. Taka zaposlitev je varna, ker je neodvisna od dela. Zato Svetlik med drugimi izpostavlja, da

nesposobni in ljudje s privilegiji ne bodo pripravljeno sprejeti izzivov trga.

Toda ali so na take izzive pripravljene v organizacijah združenega dela, v službah za zaposlovanje, v družbenopolitičnih organizacijah in v vsem spletu družbenih ustanov? Če drugega ne, na dnevne rede različnih zasedanj uvrščajo problem brezposelnosti.

Med drugimi je na vrsti se razpravljati o zaposlovanju občinskih sindikalni svet. V začetku aprila je ugotavljal, da bi tehnološke presežke delavcev lahko sprejeli majhni obrati. Hkrati je za ustanavljanje takih proizvodnih enot videl kaj malo možnosti, saj ni zanje ne zakonske podlage ne bančne podpore. Vendar se mo-

ra sindikat zavzemati za zaposlovanje, in sicer pameti, in ne rok. Tako načelo sindikata se sklada s sklepi številnih zasedanj drugih organizacij in organov, ki zavzamejo družbo k večjemu spoštovanju najrazličnejših strokovnih dognanj. Po tej poti naj bi družba izpeljala tudi globlje gospodarske spremembe.

Med takimi spremembami so v občini doslej že večkrat pokazali na že omenjene majhne obratovalnice. Teh skorajda ni, ker ljudje raje vlagajo v jahte in počitniške hišice kot v proizvodnjo, zato manjka marsikatero delovno mesto, ki bi ga ponudili majhni obrati.

Vrsta razprav doslej je opozarjala na premajhno podjetnost. Mnogi jo pričakujejo pri šolanih ljudeh, vendar ti skorajda najtežje pridejo do zaposlitve. Pred časom so v občinskem izvršnem svetu ugotavljali, da je zakonodaja nenaklonjena pripravnikom; sicer so zaposlovanju pripravnikov v občini posvetili že precej skrbi. Očitno je, da podjetja lahko zbirajo tudi v tej skupini čakajočih na delo, saj dajo šole več izobražencev kot jih potrebujejo organizacije združenega dela.

Vendar se tu ne konča spisek težav. Sindikat, in ne le ta, skrbi, kaj bo z delavci, ki so prestari, da bi se učili novih spretnosti, prejšnjih pa nimajo kje uporabiti. Kakš bodo živeli delavci, ki morajo kot poklicni invalidi ne druga, slabše plačana delovna mesta?

Ali je zmotno prepričanje, da organizacije združenega dela še oklevajo. Razvojne usmeritve gospodarstva so že vedno nejasne, so med drugimi ugotovil v skupnosti za zaposlovanje, kjer so v prid reševanju problema nezaposelnosti zapisali nekaj predlogov. Zavzeli so se za spoštovanje zakonov, ki varujejo (brezposelnega) delavca, za povezavo kadrovskega načrta in sanacijskih programov, za sporazumevanje kolektivov glede zaposlovanja presežkov delavcev, z dopolnilno izobraževanje, za zmanjševanje pogodbe nega dela, za zaposlovanje invalidov, pripravnikov in Romov in najbrž jih skrbi še kaj. Gotovo je prikazarsplet pobud in predlogov tisto, kar razvite dežele ime nujejo aktivna politika zaposlovanja.

Seveda se bo ta politika še srečala z velikimi preizkušnjami. Družba namreč še ni zajela dovolj sapa, da bi zaprla nedonosne tovarne, hkrati pa ve, da se ne b. izognila stečajem z vsemi posledicami.

M. LUZAR



VRTEC JE PRIŠEL V ŽABJEK

Zadnji dan pred počitnicami povabijo k pouku tudi novinarja. To je za otroke poseben dogodek, vendar se pri svojih opravilih ne dajo kaj dosti motiti. Živahno čebljanje in glasni vzkliki spremljajo njihovo delo tako kot v vsakem vrtcu, le da je tukaj čebljanje večinoma v romskem jeziku. Samo vzgojiteljica govori jasno in čisto slovenščino. Pa še ona, kadar čuti, da je otroci ne razumejo, raztolmači nekatere pojme po romsko. Toliko se je v tem času že naučila.

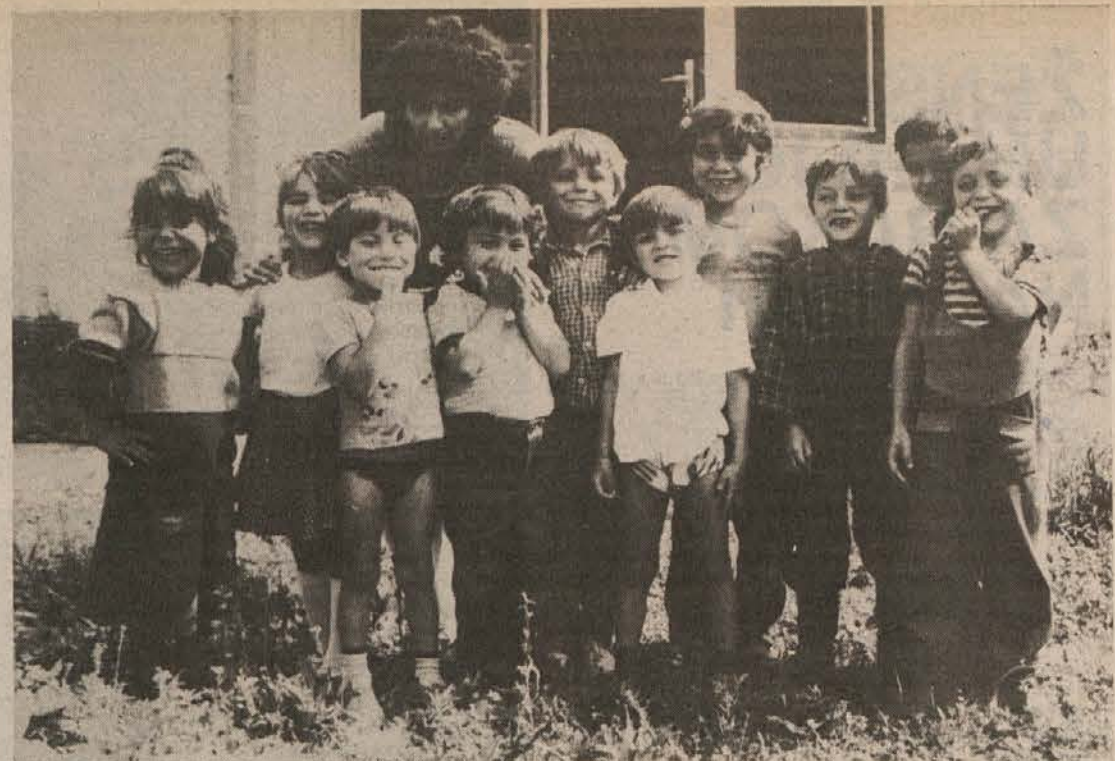
Med igro otroci mimogrede spoznavajo slovenske besede. Že dolgo poznajo besedo voda. Z njo pričnejo dan, saj se morajo, predno pridejo v vrtec, lepo umiti in urediti. Potem pride na vrsto beseda tovarišica. Kar naprej jo uporabljajo: »Tovarišica, tovarišica!« kličejo. To pomeni: »Tovarišica, pogledj, kaj sem naredil!« Tovarišica pa odgovarja: »Bravo, Perica, bravo, Amadeal!« Otroci so željni pohval in spodbud za svoje dosežke. Petletniki in šestletniki osvajajo pojme, ki so sicer normalnim slovenskim otrokom že zdavnaj blizu. Tudi najbolj preprosta sestavljenka jim daje obilo posla. To seveda ne pomeni, da so duševno zaostali, vendar se zelo pozno srečujejo z določenim načinom mišljenja in reševanja problemov. Mimogrede, ko se mučijo pravilno sestaviti mačkino glavo, trup in rep, jim vzgojiteljica razlaga, kako se delom telesa pravi po slovensko. Tako med igro hkrati pridobivajo več stvari naenkrat: učijo se sedeti kolikor toliko vzorno na svojem mestu pri mizi, se ukvarjati s svojim problemom in poslušati tovarišico, ne pa drugih. S tem imajo otroci v tej starosti nasploh velike težave, romski pa še posebej, saj se celo nad starejšimi v šolah učitelji pritožujejo, da sta njihova potrpežljivost in koncentracija zelo kratkotrajna.

Da bi ostali zbrani pri svojem delu, jim vzgojiteljica daje vedno nove igrice in nove naloge. Vmes pa je odmor in malo glasbe. Tu so mladi Romi seveda nenadkriljivi. Nekateri zaplešejo že kot pravi virtuozji. Potem sledi zopet umivanje rok in malica. Tudi sedaj zahteva tovarišica red in disciplino. Treba je reči prosim, treba je reči hvala in treba je počakati na vrsto za sendvič in za sok. In če bi kako rad še malo, je treba to lepo in vljudno povedati. Nobenemu od njih, ne Daliboru, Sanijeli, dvojčkoma Goranu in Iliji, ne Dejanu in Sabanu ali kolikor jih je še zbranih pri mizi, to ne dela težav. Le kaj, ko je tako težko pričakati na vrsto.

Že čez kako leto ali dve čaka tudi otroke iz kontejnerja prava šola. Začele se bodo običajne težave, ki spremljajo v šoli skoraj vse romske otroke. Zgodnje vstajanje, umivanje in preoblačenje v šoli, izostanki od pouka zaradi bolezni, ker so starši na nabiranju zelišč ali na begu, zaradi neurejenih razmer. Sledi seveda slab učni uspeh in predčasna zapustitev šole. Se bo tako godilo tudi Sanijeli, Daliboru in Amadei? Tukaj v kontejnerju, sredi romskega naselja, so polni zaupanja in samozavesti. Težje bo, ko bodo morali pokukati v veliki tuji svet. Da je sedaj ta svet prvi prišel k njim, da jim sredi domačega naselja oznanja svoj red in svojo besedo, je vsekakor spodbudno in jim bo pomagalo za naprej. Žal se jih še vedno premalo udeležuje te dejavnosti. Nekateri starši namreč nočejo pošiljati otrok v kontejner, pa čeprav je ta tako blizu.

Po nekaj urah pouka so otroci prosti. Veselo se zapodijo pred kontejner, se s tovarišico slikajo za slovo in se potem vriskaje porazgubijo po naselju med grmovjem. S sabo odnesejo risbice, ki so jih napravili med letom, in nekaj znanja, ki jim bo gotovo še prav prišlo. Tudi mi odhajamo. Polni novih spoznanj in premislekov.

T. JAKŠE



V Žabjeku so drevesa, trave, stelje, rože, so ptice, psi, konji in druge živali. V Žabjeku so šotori, kolibe, brunarice in kontejnerji. V Žabjeku so tudi ljudje. Sebe imenujejo drugače. Pravijo si romi, kar pomeni ljudje. Tudi druge stvari poimenujejo drugače. Ne razumemo jih, ker govorijo in se obnašajo drugače. Odrasli romi sicer razumejo, kaj jim povemo, ne razumejo pa, kaj pravzaprav mislimo in hočemo. Nekateri tudi nočejo razumeti, tako kot mi dostikrat ne moremo ali nočemo razumeti njih. Čisto majhni Romi ne razumejo, kaj govorimo, in ne razumejo, kaj hočemo. Živijo čisto v drugem svetu in je težko priti do njih.

Odrasli le težko razumejo, da jih hočemo s tem, da nudimo otrokom vrtec, šolo, čistočo, ustaljene življenjske navade in delo, popeljati iz sveta revščine, bolezni in zgodnje umrljivosti v svet civilizacije, bliže dvajsetemu stoletju, ki že tako ali tako hitro mineva in mu še sami težko sledimo. Nezaupljivi so, ker so prepričani, da je svet preteklosti tisti njihov pravi svet, v katerem še najdejo svojo identiteto. Bojijo se, da se jim bodo otroci odtujili. Otroci se bojijo kar tako, ker smo zanje ljudje od zunaj, z drugačno govorico in drugačnim obnašanjem. Ko pridejo, če že pridejo, v vrtec ali šolo, je zanje vse tuje, drugačno. Prav zato hodijo neradi in zato imajo ponavadi tudi slab učni uspeh, šolo pa končajo predčasno in z malenkostnim znanjem.

Kako priti bliže, kako omiliti nezaupanje, ki kali v mladih srcih in se z leti samo še razrašča?

V bršljinem vrtcu so že napravili prvi korak. Namesto da bi vsi romski otroci iz Žabjeka hodili k njim, so za tiste, ki sicer ne hodijo niti v vrtec niti v malo šolo, pripravili dejavnost v njihovem domačem okolju. Tako jih je lažje dobiti skupaj, pa tudi otroci se ne počutijo izrgane iz lastnega okolja. Vzgojiteljica Magda Jazbec je za svojo skupinico desetih do dvanajstih otrok našla prostor v kontejnerju, ki so ga včasih uporabljali v naselju v druge namene. Ker pa je druga dejavnost skoraj izumrla, so ga opremili s pohištvo, primernim za mlade prebivalce Žabjeka. Tu se je z njimi dobivala bolj ali manj redno skozi vse leto. Sedaj, čez poletje, ko večina romskih družin zapuša stalno bivališče zaradi nabiranja zdravilnih zelišč, pa bo kontejner zaprt.

Varovanje dediščine

VEČ BREŽIC ZA BREŽIČANE

Tudi do prenove je direktor novomeškega zavoda zelo kritičen. Ni mu všeč, da v prostorne meščanske hiše stisnejo preveč stanovanj in iz njih naredijo čebelnjake. To poslabša kvaliteto življenja in počutje prebivalcev. Ravno v mestu so ljudje živeli v razsežnejših stanovanjih, ker jim je to nadomestilo odprtost v prostor na podeželju. Mestni stanovalec se bo dobro počutil kot meščan le, če ne bo preveč utesnjen, sicer si bo raje zgradil hišo na obrobju. In če je mesto lahko živelo 600 let, zakaj mu ne bi zagotovili razvoja še za dve, tri stoletja? To je dolg sedan-

jih rodov do prihodnosti, dolg do ohranjanja kulturnih in zgodovinskih vrednot.

V predlogu odloka o razglasitvi starega jedra Brežic za kulturni in zgodovinski spomenik je zato zapisano, da mora enkratna zunanja podoba mestnega tkiva z značilnimi dominantami (cerkev, vodni stolp, grad), pozidavo in arhitekturno dediščino vrste stavb postati temelj za ustvarjanje novih vrednoti. To pomeni, da se mora poslej vsa dejavnost, ki so na tem območju razvijala, ujemati z njegovo spomeniško funkcijo.

Iz pojasnila, ki ga je za odlok pripravil pristojni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, delegati občinske skupščine lahko marsikaj zvedo o razlogih za to, da se mestna podoba ohrani. Naselbina Brežice se je razvila v 12. stoletju ob stari vasi Gradišče in je postala najprej trg, mesto pa še pred letom 1322. V gradu, ki ga zgodovinski viri prvič omenjajo 1249, so prebivali upravniki salzburskega gospodstva. Tam je bila tudi kovnica denarja in sedež deželnega sodišča.

Mestno obzidje, ki je uokvirjalo razvoj Brežic vse do začetka 19. stoletja, datira iz prve polovice 14. in druge polovice 16. stoletja. Mesto je 1491 prešlo iz salzburske v deželnoknežjo posest in postalo pomembna obmejna utrdba pred Turki. V 16. stoletju so Brežice trikrat pogorele in to je spodbudilo gradbeno dejavnost. Srednjeveške stavbe so izginile. Razvoj mesta je pospešil hiter razvoj rečnega, cestnega in železniškega prometa. Meščani so stara poslopja preoblikovali v klasična, v zadnji tretjini minulega stoletja pa v historična. Stare zgradbe so prekrili z renesančnimi pročelji.

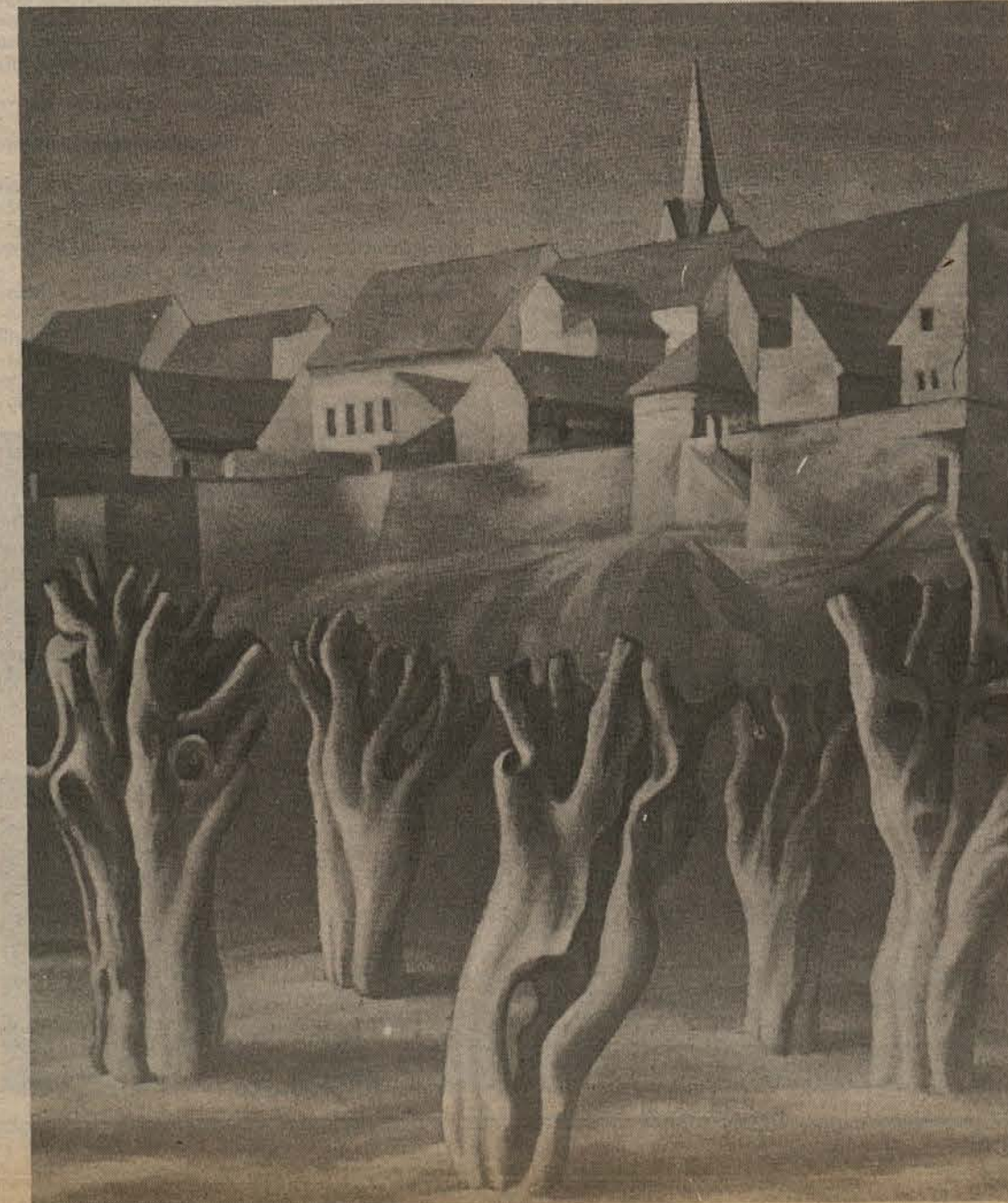
V Brežicah se zaradi posebne kulturne, znanstvene, zgodovinske in estetske vrednosti razglašajo za kulturne spomenike tile primerki mestne arhitekture: stanovanjska hiša Dell Cott, stara lekarna, glasbena šola (nekdo mestna hiša), stara osnovna šola, grad, stara lekarna, stanovanjska hiša Aleksič, stavba sodišča, grajske kašče, Rokova cerkev, cerkev sv. Lovrenca, splavarska hiša s kamnitim portalom, vodni stolp, oba železna mostova prek Save in Krke, grajski park ob dobovski cesti in park pri občinski upravni zgradbi.

Z odlokom bo poslej zavarovan tudi grajski kompleks Mokric. Grad je bil že 1953 razglašen za kulturni spomenik, park pa za naravno znamenitost. K obema sodi zdaj še varovalno območje. Dandanes gre za to, da v razvojnih dokumentih preprečijo vsakršno pozidavo, ki bi skvarila vedno območje predvsem iz zagrebške smeri. Zelena kulisa mora ostati, ne oziraje se na težnje po gradnji stanovanjskih hiš in vikendov.

Grad Mokrice sodi med najpomembnejšo dediščino grajske arhitekture na Slovenskem. Zasnovan je bil v 15. povečan v 16. stoletju in strokovnjaki ga označujejo kot primer kvalitetnega vnašanja renesančnih stavbnih členov v kompaktno gmoto prvotne utrdbene arhitekture. Posebno vrednost pripisujejo vhodni strani z mehanizmom za pritezanje dviznega mostu, ki je edini ohranjeni primer takšne obrambe pri nas. Grajski kompleks lepo dopolnjujejo kapela s štukaturami iz 16. stol in grajska gospodarska ter stanovanjska poslopja.

Grad je dobil obrise današnje podobe v 19. stoletju. Obdaja ga razsežen park, kjer raste 70 eksotičnih in avtohtonih drevesnih vrst ter grmovnic. Med njimi so mogočne platane, bukke, sekvoje in tulipanovci. V parku stoje zanimive baročne skulpture štirih letnih časov, ki vzbujajo posebno zanimanje obiskovalcev in sprehajalcev. K Mokricam sodi še ribnik z nekdanjim grajskim mlinom. V to območje ne bo smel nihče posegati s spreminjanjem prometnega režima, s prizidavanjem ali rušenjem, z uvajanjem novih kultur, s trajnim hrupom, s spreminjanjem parkovne zasnove, oblike tal, s postavljanjem reklamnih napisov ali razkopavanjem zemljišča. Spomenik mora obdržati svojo vrednost tudi vnaprej.

J. TERPEY



S skorajšnjo razglasitvijo starega mestnega jedra za kulturni in zgodovinski spomenik naj bi ta del Brežic zaživel drugačno življenje. Ob ohranjanju vseh tistih vrednot, ki so nastajale stoletja in se izoblikovale v enkratno celoto, bodo poskušali v mestnem središču sčasoma razviti življenjski prostor višje vrednosti. To pomeni več prostora za kulturo, za popestritev družbenega življenja in več možnosti za obogatitev človeških stikov med stanovalci tega predela. Mesto naj bi spet dobilo dušo.

Današnje Brežice kot središče izrazito kmetijsko in turistično naravnane občine učinkujejo precej dolgočasno. Prav nič poletnega vzdušja ne kažejo, nikjer ni ne duha ne sluha o postrežbi na pločniku, o zelenju in senčnikih, kar vse je značilno za turistično in kulturno bolj osveščene kraje. To pomanjkljivost opazijo predvsem tisti, ki pridejo od drugod. Obiskovalcev pa sploh ni malo. Redno se namreč ustavljajo v Posavskem muzeju, v Čateških Toplicah ali v Mokricah in ti najbolj pogrešajo prijazne koticke za osvežitev in počitek.

»Vaše mestno središče učinkuje zelo industrijsko,« kritično pripominja direktor Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Jovo Grobovšek. »Kadarkoli pridem sem, na glavni ulici raztovarjajo ali nalagajo nekakšno železje, pohištvo, vrata, okna in najrazličnejši gradbeni material.«

Čisto prav ima. Promet skozi središče se dopoldne zaradi tega ves čas zatika, ulica je zaparkirana na obeh straneh in za pešce skoraj ni prostora, še manj pa za kako mizico pod senčnikom, kjer bi postregli s kavo ali osvežitno pijačo.

Življenje v mestnem središču bi zagotovo potekalo drugače, če bi imeli ljudje, ki tam prebivajo, več besede pri krojenju njegove usode. Vsakdanji utrip bo spremenila šele postopna prenova, s katero že privabljajo mlado prebivalstvo. Željo si predvsem ljudi z razvitim občutkom za okolje in za kulturno dediščino v njem. Tisti, ki prebijejo v mestu samo delavnostni bodisi v pisarni bodisi v trgovini, takega občutka nimajo. Meščanom pa ni več. Po vojni so jih povsod uklinili in inž. Grobovšek ugotavlja, da se to zelo pozna.

VRNITEV V MEDENO PEČINO

Dolina je tiha, zelena, skrivnostna. Vlažna poletna sparina se dviga iz bujnega rastlinja v njej, iz vode, ki bruha na dan iz nešteti skrivnih izvirov, iz votlin višje od njih, od koder privre le ob večjih nalivih, iz strug in napoli porušeni jezov, preko katerih si išče pot iz doline. Voda je življenje. Tukaj v tej dolini ga je dajala človeku že v pradavnini. Danes se človek počasi umika od tod. O tem pričajo nenačeljena kolesa treh vodnih mlinov, o tem pričajo mlinski kamni, zaraščeni s travo, ki že desetletja niso videli žita. O tem pričajo meh z zaraščeni skalah, katerih oblata površina kaže, da jih je v dolgih stoletjih zgladila človeška noga.

Spodnji je bil Venckov mlin, srednji Krevsov in gornji Maroltov. Nekdaj mogočna poslopja dajo vedeti, da je bilo kruha in dela za vse. Od Maroltovega mlina naprej se soteska zoži do vodnih vrelcev, nad katerimi kraljuje mogočno Zijalo, pečina, ki jo je voda izdolbla bogve kdaj v svojem neskončnem delovanju. Tukaj drugič privre na dan skrivnostna dolenska rečica Temenica. Nad Zijalom, nekje med z grmovjem obraščeni skalami, je Fantovska jama. V bližini je vas Vrhpeč, na hribu pa kraljuje cerkev svete Ane.

V SKALO UJETA HARMONIJA

V skale med izvirov Temenice in hribom, na katerem stoji cerkev, je vsekana cesta, pod cesto pa je skoraj na skale prilepljena čudna, ali bolje rečeno, čudovita zgradba. Pravzaprav to ni ena zgradba. Eno vrh drugega ali eno zraven drugega, kakor pač vzamete, so med skalovje razvrščena poslopja, ki dobro služijo svojemu namenu: najprej čebelnjak, ki je bil tukaj postavljen prvi, potem bivalni prostor, delavnica, rastlinjak in zidanica, ob kateri rase še manjši vinograd. Ves prostor je iztrgan skalni, s katero se je pričel Lojze Kastelic meriti leta 1973, ko je sem pripeljal prve čebelje panje. Vendar to ni bil boj. Previdno je luščil z nje odvečno oblogo, da se je pokazala v vsej svoji mogočnosti in lepoti, ter zasekal vanjo le tam, kjer je bilo nujno potrebno. Bivalnišča za svoje čebele in zase Lojze ni naključno izbral. Pred petinšestdesetimi leti se je namreč rodil v bližnjem Malem vrhu, na dokaj močni kmetiji. Izučil se je za logarja, nekaj malega logaril v Brezovi rebri, dokler ga

nista zatekla vojna in italijansko taborišče. Tedaj je moral zapustiti Dolenjsko in slovo je trajalo dolgo, saj je po vojni živel in čebelaril največ pod Šmarno goro v bližini Ljubljane. Vedno ga je vlekel sem, zato je, čim je imel priložnost, tukaj kupil parcelo v skalnem hribu, ko pa se je kolikor toliko rešil službenih in družinskih obveznosti, se je za stalno naselil tukaj. Kastelic je namreč prepričan, da dolina pod Sv. Ano ne zasluži pozornosti samo zaradi svojih naravnih lepote, ampak je še veliko drugih stvari, ki kažejo na to, da je imela že nekdanji velik pomen med staroselci zaradi svojih naravnih danosti, svojega bogastva in skrivnostnega čara, ki ga izžareva.

Z Lojzem Kastelicem sediva v njegovem k skalni prilepljenem domovanju. Stene in police so obložene z diplomami in priznanji, spominki s potovanj po različnih koncih sveta, strokovno in leposlovno literaturo. Ena stena nosi reprodukcije panjskih končnic, ilustracije Borisa Kobeta k Trdinovim Bajkam in povestim o Gorjancih. Iz steklene stene ob vhodu je videti v ob skalo prislonjen rastlinjak, v njem vinsko trto z bogatimi zreli grozdi, zraven pa še filodendron, rožmarin, javor, ciperus, mandarine, fige, kaktuse, praproti, bršljanje in druge nevsakdanje rastline, ki rastejo iz skalnih votlin, ob skalni ali se vzpenjajo po njej. Spodaj je globoko v dolini slutiti šum vode ob izvirov Temenice, še bliže pa zamolklo brnenje tisočev čebeljih kril. Tudi v zraku je čutiti značilen vonj po čebeljih panjih in bogastvu, ki ga v sončnem popoldnevu nosijo skupaj neutrudne čebelje delavke. Celotno okolje daje občutek usklajenosti in svojske harmonije.

PO STOPINJAH VELIKEGA UČITELJA

Lojze je priznan slovenski čebelarški strokovnjak, poznajo pa ga tudi drugod po Jugoslaviji in v svetu. Že zgodaj je stopil na pot slovitoga rojaka Antona Janše, ki je pred več kot dvesto leti postavil temelje modernemu čebelarstvu. Tudi Lojzu je postalo čebelarstvo več kot ljubiteljsvo, dajalo mu je kruh, spodbujalo njegovo raziskovalno žilico in radovednost. V življenju čebel je še toliko neraziskane. Rezultat njegovega dolgoletnega dela je več kot dvesto strokovnih člankov o čebelarstvu ter soavtorstvo v knjigi Čebelarstvo, kjer je napisal poglavji Žnidaršič in Posebni čebelji pridelki. Dolga leta je sodeloval pri Slovenskem čebelarstvu in v uredništvu revije Slovenski čebelar. S čebelarjenjem se je po navodilih profesorja Slavka Rojca pričel ukvarjati takoj po vojni, vrhunec dejavnosti pa je dosegel leta 1969, ko je imel dva tisoč panjev amerikkancev, njegova letna proizvodnja pa je bila poleg drugega 78 kilogramov matičnega mlečka, 40 kilogramov cvetnega prahu in par sto čebeljih panjev. »To je bila zlata doba mojega in slovenskega čebelarstva,« pravi Lojze. »Ne eno in ne drugo se ne bo več ponovilo, kajti zadnja leta so se razmere dramatično spremenile.« V mislih ima boleznijo, ki so število slovenskih čebeljih družin več kot prepolovile, nezadostno preventivo in neurejene razmere na trgu s čebeljimi pridelki, kjer kažejo predelovalci do čebelarjev naravnost mačehovski odnos in jim jemljejo še tisto voljo, ki jim je še ostala.

Sedaj, ko je Lojze upokojen in je opustil čebelarstvo pod Šmarno goro, ima pod sveto Ano »le« od 100 do 150 panjev čebel, v glavnem amerikkancev in nekaj žnidaršičev. Še sedaj se ukvarja s pridelovanjem matičnega mlečka, ki ga je med prvimi uvedel v Slovenijo, prideluje pa tudi kakovostni cvetlični prah. Pri tem pa je treba biti uren, spreten in natančen. V dolini si je za tako delo vzgojil Maroltovo Vero in njeno hčerko Darinko, potomki nekdanjih lastnikov Maroltovega mlina. Mlada Darinka je postala že tako

vešča v čebelarstvu, da pomaga Lojzu tudi takrat, ko v južnih predelih Jugoslavije podučuje čebelarje v pridobivanju matičnega mlečka. »Žal vidnega uspeha izven Slovenije ni,« potoži Lojze. »Človek mora biti, če hoče od čebele kaj dobiti, vsaj tako marljiv kot ona.«

SKRIVNOSTI IZ ČEBELJEGA SVETA

Že od nekdanj je Lojza zanimalo skrivnostno življenje v čebeljem panju. Zlasti to, kako lahko čebele iz povsem iste osnove zrede letno čebelo, ki živi le pet do šest tednov, zimsko čebelo, ki preživi zimo in dočaka starost petih mesecev, ali pa matico, ki živi tri in več let. Včasih so mislili, da te razlike nastajajo zaradi razlike v hrani, s katero hranijo čebele žerko zadnje tri dni, predno se zabubi. Lojze pa se bolj nagiba k spoznanjem, ki jih zagovarjajo biotroniki. Ti namreč trdijo, da so vsa živa bitja obdana z neke vrste skrivnostno kozmično energijo. Ta energija priteka iz kozmosa v bitja in obratno, lahko pa tudi iz bitja na bitje. Po teh domnevah si moramo predstavljati celo čebeljo družino kot enovito bioenergetsko enoto z enovitim delovanjem zunaj in znotraj panja. Bioenergija se prerezporeja med družino glede na trenutne in na daljnosežne potrebe celotne družine, v njeni borbi za preživetje in razplod. Lojze takole slikovito opisuje prizor iz čebeljega panja: »Trop čebel negovalk neprestano spremlja in obkrožuje matico. Ta in ona ji od časa do časa ponudi na rilčku kapljico okrepčila, vendar se zdi, da to ni poglavitna naloga spremljevalk. Dvorjanke — tako čebelarji radi imenujemo obkroževalke — se posvečajo povsem drugačnemu, za opazovalca dokaj presenetljivemu opravilu: s svojimi tipalkami se živahno dotikajo matice in jo vneto otipavajo po vsem telesu, zlasti po zadku, nabrekli od jajčnikov. Zdi se, da hočejo spremljevalke vzburiti oziroma spodbuditi kraljico k večji spolni aktivnosti — leženju jajčec.« Biotronika razlaga ta pojav kot prenašanje nakopičene bioenergije od spolno zakrnelih delavk na matico, katere spolna aktivnost in dolžina življenja se pri tem veča, pri čebelah pa zmanjšuje. Matica lahko izleže dva do tri tisoč jajčec, dve do tri svoji težini, spremljevalke pa z ljubkovanjem matice izgubijo še tisto energijo, ki bi jo lahko izjemoma aktivirale. Znano je namreč, da v izjemnih pogojih, ko izgube matico, čebele iz mlade delavke lahko obudijo zakrnjeno sposobnost leganja jajčec s podobnim postopkom kot pri matici. Seveda so ta jajčeca neoplojena in družina je sčasoma obsojena na propad.

»Še vedno mi je živo pred očmi neki nemški film, ki sem ga videl na mednarodnem čebelarškem simpoziju,« pravi Lojze. »Prikazoval je spolno življenje čebel, kar je na film izredno težko posneti. Tudi ta film je podrl dotedanje predstave. Vedno smo namreč mislili, da se matica združuje s trotom, ki jo ujame, na filmu pa je bilo jasno videti gručo trotov v značilnem krožnem letu. Domnevam, da so tudi tam na poseben način prenašali bioenergijo le na enega izbranca, kajti nenadoma je kot izstreljen priletel do čakajoče matice in se z njo združil v smrtonosnem objemu. Intenzivna združitev trotov v trenutku ubije, izprazni svojo bioenergijo in matica se ga mora rešiti, zato leta v silovitih krogih. Če padeta oba na tla, je tudi matica izgubljena.«

JE KLJUČ V BIOENERGIJI?

»Nekoč sem v neki razpravi napisal: Ko se bo človeštvo posrečilo razvozlati fenomen pripravljanja hrane čebeljim ličinkam, si bodo ljudje lahko podajševali življenje do pol-drugega tisočletja starosti. Danes, ko sem prepričan, da uravnavajo čebele dolžino življenja posameznih članov

družine s pretakanjem in razporejanjem bioenergije v svoji družini, bi lahko dejal: Ko se bo človeštvo posrečilo razvozlati pojav pretakanja in razporejanja kozmetične bioenergije, namenjene človeškemu rodu, po zgledu čebel, bo človek postal gospodar življenja. Da je to mogoče in morda prav blizu, kažejo številni poskusi biotronikov. Vendar: nikar, da bi se to zgodilo, predno človeštvo ne doseže vsaj približno tako polpne in pravične socialne ureditve, kakršno imajo čebele!«

Lojze verjame tudi, da ima elektromagnetno sevanje določen vpliv na čebele, zato pravi, da bi radiestezija lahko pomagala čebelarjem pri izbiri kraja za postavitev družin. Tudi sam ima s tem že določene izkušnje. Čisto prepričan pa je, da je skalna dolina, na katere obronku si je postavil čebelnjak, pravišnje mesto. »Veliko pove že samo ime kraja. Mirna peč je dobila ime po skalnih pečinah, po katerih se je, ko piše Valvasor, med kar cedil, toliko divjih čebel se je včasih nastanilo v njih. Najprej je bila Medna peč. To dokazuje tudi nemška varianta imena, zapisana v starih mapah in urbarjih. Domnevam tudi, da so bili tukajšnji staroselci že stoletja pred našim štetjem veščji čebelarji, saj je znano, da so Rimljani dobivali med iz tukajšnjih krajev. Domnevam tudi, da so tukaj živel ponosni in bojeviti Lato-biki, ki so imeli svoje kulturno središče na Koroškem, kamor je vodila tudi starodavna medena cesta.«

KJE SO STARODAVNI ZAKLADI?

Lojzove domneve potrjujejo številna prazgodovinska najdišča v bližini in na hribu Sv. Ane. Med ljudmi so še do nedavna krožile zgodbe o zlatem teletu, ki naj bi bilo zakopano v bližini hriba, o loncu zlatnikov, ki naj bi jih na bližnji njivi našel kmet in zelo obogatel, pa o tem, kako so Mikec, Zajček in Rupena iz Mirne peči še pred prvo svetovno vojno iskali zlato tele pri lonku Temenice, pa so pritekli vsi prestrašeni domov in niso nikomur hoteli povedati, kaj se jim je dogodilo.

Kraj je bogat z železno rudo. To so znali izkoristiti že davni prebivalci, pa tudi železarna na Dvoru, dokler je še delala. Lojze pa pripoveduje tudi, da čudne magnetne sile v hribu privabljajo številne nevihte in strele. Nekoč se je zgodilo, da je strela treščila celo sredi zime, januarja, in napravila veliko škodo. »Podzemlje pa je vse votlo. Kadar je velika povodenj in voda bruha od vse povsod, je tukaj gori pod skalami čutiti, kako se v hribu pretekajo mogočni tokovi. Ko takole ponoči ležim in je mir, slišim, kako v podzemlju buči voda. Že pred vojno je Sedaj, nekdanji lastnik lukenjske elektrarne, hotel postaviti tukaj jez. Tako bi napravil podzemni vodni rezervat, ki bi ga izkoristil za proizvodnjo elektrike. Verjetno bi se dalo to izpeljati tudi danes, saj so vsi pogoji za to,« razmišlja Lojze, poln vsakovrstnih navdihov in idej.

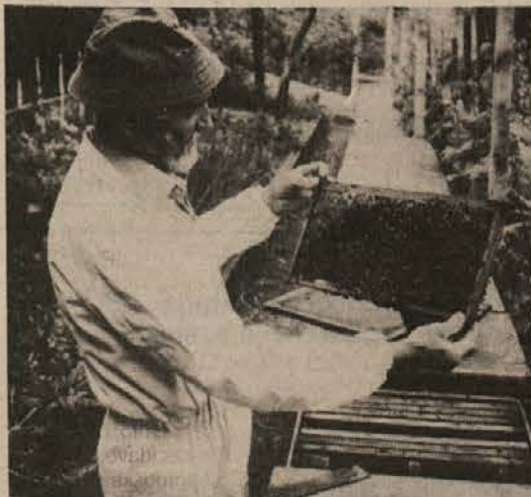
Med pogovorom se stemni, veter potegne čez dolino in upogne krošnje dreves. Iz oblakov se usuje dež in grom. Vendar ne za dolgo. V sveže oprano zeleno dolino, na zapuščene mlino zopet posije sonce. Le mogočnega Zijala ne doseže. V hladni senci naju pričaka, ko se vsa mokra po zapuščeni stezah prebija do njega. »Tam gori je fantovska jama,« kaže visoko v hrib Lojze. »Zaradi grmičevja je ni videti. Ime je dobila po fantih, ki so se tukaj skrivali, da jih Francozi ne bi poklicali v svojo vojsko.«

Zgodovina, medena in trpka, je na vsakem korku. Najbolj pretresljiva je onemela v podobi mlinskega kolesa. Voda, ki še vedno klopoče v strugi pod njim, ga ni obrnila že desetletja. Tih se vračava iz doline nazaj na sonce. Na pečini še brnijo Lojzetove čebele, kot so tukaj brmele že tisočletja. Vsenakoli pa je polno zakladov. Le ne vidimo jih.

T. JAKŠE



Izkušeni čebelar Lojze Kastelic prenaša svoje znanje naprej. Darinka Marolt iz doline pod pečino je vneta učenka in sodelavka.



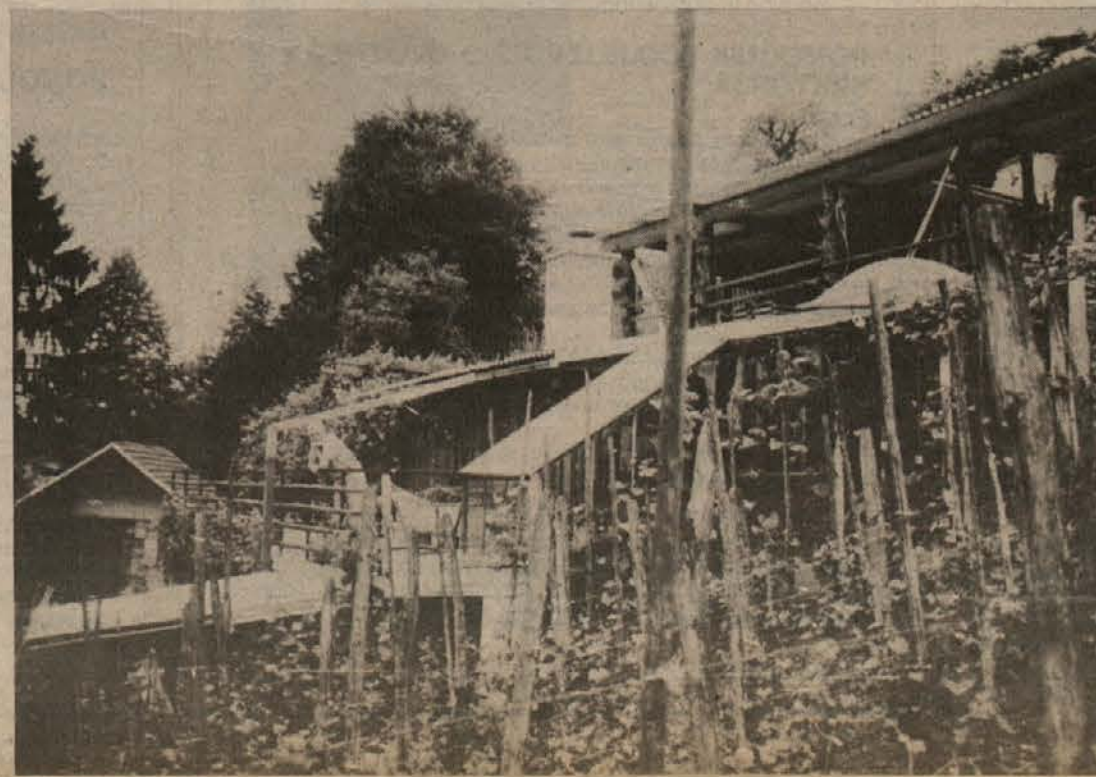
Drug za drugim se vrstijo panji nad Medeno pečino. V njih se čebelji živeli še upira številnim boleznim, ki ga dandanes napadajo.



Molk se je naselil v dolino, odkar so ostale zapornice na jezcu Maroltovega mlina spuščene in se je kolo prenehalo vrteti.



Panjske končnice v delovni sobi vnetega čebelarja.



V skalovje vpeti čebelnjak, bivalni prostor, delavnica, zidanica in vinograd nad izvirov Temenice.



Anton Janša, utemeljitelj modernega čebelarstva, s svojim posvetilom slovenskim čebelarjem in »Podučjenjem«.



Pod mogočnim zijalom, ki ga je voda izdolbla v svojem tisočletnem delovanju. Se sedaj, ob zelo veliki povodnji, bruha iz njega.

**SVET VZGOJNOVARSTVENE ORGANIZACIJE
NOVO MESTO, Ragovska 18,
68000 Novo mesto**

RAZPISUJE
prosta dela in naloge

**pedagoške in organizacijske vodje oddelkov
za izvajanje programov za otroke, ki niso
vkliučeni v redne oddeke VVO.**

Prijavijo se lahko kandidati z višjo ali srednjo izobrazbo, ki izpolnjujejo pogoje 73., 74., 75., 76. in 77. člena zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok.
Dela in naloge pedagoške vodje so opredeljena kot dela s posebnimi pooblastili, zato bomo kandidata imenovali za dobo 4 let, s pričetkom mandata 1. 9. 1988.
Prošnjo in dokazila o izpolnjevanju pogojev pošljite na gornji naslov v 15-ih dneh po dnevu objave.

357/28



trgovsko podjetje

NOVOTEHNA

68001 novo mesto, glavni trg 11

**Novotehna, trgovsko podjetje na debelo in
drobno, p. o.,
Novo mesto, Glavni trg 11**

komisija za delovna razmerja
objavlja prosta dela in naloge:

1. vodenje računovodske službe

Kandidati za opravljanje navedenih del in nalog morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
— da imajo končano VI. ali V. stopnjo strokovne izobrazbe ekonomske smeri
— da imajo 3 oz. 5 let delovnih izkušenj

Kandidati za razpisna dela in naloge naj pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh na naslov: Novotehna, kadrovska splošni sektor, Glavni trg 11.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po izbiri.

356/28

Elektrarna Brestanica

Cesta prvih borcev 18
BRESTANICA

**DELA SVET
ELEKTRARNE BRESTANICA**

razpisuje prosta dela in naloge

VODJE TEHNIČNEGA SEKTORJA,

delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Poleg splošnih in z zakonom določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
— visoka izobrazba elektro ali strojne stroke, energetske smeri
— znanje nemškega ali angleškega jezika
— 8 let delovnih izkušenj

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev sprejemamo 15 dni po objavi razpisa na naslov: Elektrarna Brestanica
Razpisna komisija
Brestanica
O izbiri bomo kandidate obvestili v 20 dneh po končanem zbiranju prijav. Na razpolago je družinsko stanovanje.

353/28



**Nuklearna elektrarna
Krško, p. o.
Vrbina 12, Krško**

sprejme več pripravnikov z opravljeno tehnično fakulteto (smeri strojne, elektro in fizike) ter znanjem angleškega jezika

Kandidati se bodo usposabljali za dela in naloge vodenja obratovanja jedrske elektrarne. Usposabljanje bo potekalo v domovini in tujini.
Kandidati lahko dobijo vse informacije v kadrovski službi, telefon št. (068) 71-809.

355/28

Mercator — Trgoavto

**MERCATOR TRGOAVTO KOPER
Koper, JLA 25/a**

objavlja prosta dela in naloge

**POSLOVODJE prodajalne v Krškem,
Dalmatinova 8**

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da imajo dokončano šolo za poslovodje
— da dobro poznajo blago poslovnega predmeta in organizacijo dela v prodajalni
— da so sposobni za vodenje prodajalne
— da imajo 3 leta delovnih izkušenj pri podobnem delu
Pogoj je 3-mesečno poskusno delo.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Mercator Trgoavto Koper, JLA 25/a. Kandidate bomo pisno obvestili o odločitvi v 30 dneh po objavi.

351/28



Mercator — Kmetijska zadruga Trebnje p. o.
68210 Trebnje, Baragov trg 3

I. Po sklepu zadržnega sveta

RAZPISUJE

dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

RAČUNOVODJA IN VODJA HKS

Pogoji:

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja izobrazba ekonomske smeri ter pet let ustreznih delovnih izkušenj pri podobnih delih in nalogah oziroma
 - srednja izobrazba ekonomske smeri in osem let ustreznih delovnih izkušenj pri podobnih delih in nalogah
- Imenovanje se izvrši za dobo štirih let.

II. Po sklepu komisije za delovna razmerja pa

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge

PRODAJALCA

Pogoji:

IV. stop. strokovne izobrazbe trgovske smeri oziroma poklic prodajalca mešane stroke in najmanj dve leti delovnih izkušenj kot prodajalec.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: M-Kmetijska zadruga Trebnje, 68210 Trebnje, Baragov trg 3.
Kandidati za računovodjo, napišite na kovertu še »ZA RAZPISNO KOMISIJO«.

Rok za vse prijave je 8 dni po dnevu objave v časopisu.

352/28



**DO GOK ČRNOMELJ
Delavski svet TOZD OBRT
Delavski svet TOZD IGM**

razpisujeta dela in naloge

s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za 4-letni mandat:

**1. Vodja temeljne organizacije OBRT
2. Vodja temeljne organizacije IGM**

Kandidata morata poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:
pod 1: da ima visoko, višjo ali srednjo izobrazbo strojne, lesne, gradbene ali tem sorodne smeri in 5 let delovnih izkušenj pri vodstvenih delih
pod 2: da ima visoko višjo ali srednjo izobrazbo gradbene ali tem sorodne smeri in 5 let delovnih izkušenj pri vodstvenih delih
Drugi pogoji pod 1 in 2:

Da ima pozitiven odnos do samoupravljanja, družbenopolitičnih organizacij in socialistične družbene ureditve, da je moralno neoporečen in da izpolnjuje pogoje glede na člen 511. Zakona o združenem delu;
Da ob imenovanju poda program razvoja TOZD.
Pisne prijave kandidatov z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemata razpisni komisiji TOZD Obrt in TOZD IGM 8 dni po objavi razpisa.
O izidu izbire bodo kandidati pisno obveščeni v 7 dneh od dneva sprejetega sklepa o izbiri. Sklep o izbiri bo sprejet v 30 dneh od dneva poteka razpisnega roka.

263/28



Po 97. členu samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v DO RIKO Ribnica delavski svet oz. po njem imenovana komisija razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, ki so pod reelekcijo:

**VODJA KADROVSKO-SPLOŠNEGA
SEKTORJA**

Pogoji:

- visoka ali višja šola pravne, upravne ali organizacijske smeri
- tri oz. pet let delovnih izkušenj pri podobnih delih in nalogah
- pasivno znanje enega svetovnega jezika
- moralne in družbenopolitične lastnosti

**POMOČNIK VODJE IZVOZNO-UVOZNEGA
SEKTORJA**

Pogoji:

- visoka šola ekonomske ali komercialne smeri
- štiri leta delovnih izkušenj
- izpit za zunanjo trgovino
- aktivno znanje angleškega ali nemškega jezika
- moralne in družbenopolitične lastnosti

Za dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi je lahko imenovan tudi kandidat, ki v celoti ne izpolnjuje zgoraj navedenih pogojev, če izkaže zmožnosti za opravljanje teh del in nalog.

Šteje se, da kandidat izkaže takšne delovne zmožnosti, če to ugotovi strokovna komisija v skladu s pravilnikom o načinu, postopku in merilih za ugotavljanje z delom pridobljene delovne zmožnosti.

Poleg navedenih morajo kandidati izpolnjevati še z zakonom predpisane pogoje.

Rok za sprejemanje prijav je 15 dni po objavi razpisa. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po poteku razpisnega roka. Prijave s pismenimi dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: DO RIKO, Ribniška kovinska industrija Ribnica, Kadrovska služba, 61310, Lepovčje 23.

364/28

**INDUSTRIJA MOTORNH VOZIL
NOVO MESTO**

TOZD Tovarna avtomobilov

razpisuje po sklepu DS TOZD TA

**JAVNO LICITACIJO
ZA PRODAJO ODPISANIH OSNOVNIH
SREDSTEV**

zap. št.	naziv	kosov	tip	letnik	izklicna cena
1.	stružnica kopirna	1	SP-25	1963	2.000.000
2.	stružnica kopirna	1	SP-12	1974	3.000.000
3.	vrtalni stroj	1	BS-40	1968	2.500.000
4.	cirkular	1	—	—	200.000
5.	štiristeb. dvigalka	1	—	1971	200.000
6.	dvigalka—krokodil	1	—	1978	150.000

Licitacija bo 26. 7. 1988 ob 12. uri v sejni sobi TA. Ogled bo možen 26. 7. 1988 od 9. do 11. ure v TA.

Pred licitacijo se vplača 10% varščina.

Navedena osnovna sredstva se prodaja po sistemu VIDENO — KUPLJENO.

Kupljeno osnovno sredstvo se vplača in prevzame v 10 dneh po razprodaji.

INFORMACIJE NA INT. TEL. 83.

Komisija za prevzem
odpis in prodajo OS TOZD TA

**Srednja šola kovinarske in elektrotehnične us-
meritve Krško**

**Komisija za delovna razmerja
KRŠKO, Hočevarjev trg 1**

RAZPISUJE

prosta dela in naloge:

- 1.) enega učitelja fizike (prof. FI, dipl. ing. FI, prof. MA—FI, prof. MA z izpolnjevanjem za pouk FI)
- 2.) enega učitelja kemije (prof. KE, dipl. ing. KE)
- 3.) enega učitelja strojniških predmetov (dipl. ing. stroj.)
- 4.) enega učitelja elektro predmetov (dipl. ing. stroj.)
- 5.) enega učitelja praktičnega pouka-strojništva (ing. strojništva)
- 6.) laboranta za elektrotehniške predmete (elektrotehnik-elektronik)
- 7.) računovodje (srednja ali višja ekonomska šola in tri leta delovnih izkušenj).

Vsa navedena dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom; nastop dela za dela in naloge pod zap. št. 1 — 6 je 1. IX. 1988, za dela in naloge pod zap. št. 7. pa 1. X. 1988.

Kandidati naj pošljejo vloge z ustreznimi dokazili o izobrazbi ter kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja v desetih dneh po objavi razpisa.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v petnajstih dneh po poteku razpisnega roka.

360/28

Svet Vzgojnovarstvene organizacije Krško

razpisuje dela in naloge

RAVNATELJA

Za ravnatelja je lahko imenovan, kdor:

- izpolnjuje splošne, z zakonom o združenem delu in družbenim dogovorom občine Krško določene pogoje,
- izpolnjuje pogoje za opravljanje del vzgojitelja ali strokovnega delavca po določilih 38. in 39. člena zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ali izpolnjuje pogoje za opravljanje del učitelja po določbi 96. člena zakona o osnovni šoli,
- ima 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
- ima organizacijske in strokovne sposobnosti, kar dokazuje s svojim preteklim delom,
- ima aktiven in pozitiven odnos do socialistične revolucije, bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, ustvarjalnosti in zavzetosti za razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov, družbene samozaščite in ljudske obrambe ter do doslednega uveljavljanja načela delitve po delu.

Kandidati se lahko prijavijo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Razpisna komisija za imenovanje ravnatelja VVO Krško, Šolska ul. 1 a, Krško.

O izidu bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izteku razpisnega roka.

361/28

**Razpisna komisija
za imenovanje pomočnika ravnatelja
Vzgojnovarstvene organizacije Krško**

razpisuje dela in naloge

POMOČNIKA RAVNATELJA

Za pomočnika ravnatelja je lahko imenovan, kdor:

- izpolnjuje splošne, z zakonom in družbenim dogovorom o oblikovanju kadrovske politike določene pogoje,
- je vzgojitelj, pedagog, psiholog, socialni delavec, specialni pedagog ali učitelj,
- ima najmanj 3 leta delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu, od tega najmanj 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
- ima aktiven in pozitiven odnos do tradicij socialistične revolucije, do samoupravljanja, do sodelovanja in povezovanja združenega dela in do družbenih interesov nasploh ter do interesov družbene samozaščite in vseh ljudske obrambe ter bratskih narodov,
- ima organizacijske in strokovne sposobnosti, ki jamčijo, da bo s svojim delom prispeval k uresničevanju smotrov in nalog VVO.

Kandidati se lahko prijavijo v 15 dneh od objave razpisa na naslov: Razpisna komisija za imenovanje pomočnika ravnatelja VVO Krško, Šolska ul. 1. a, Krško.
O izidu bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izteku razpisnega roka.

262/28

OLUZIJA

NEPRIJETNI SPOMINI

Dnevniška oziroma memoarska literatura je v zadnjem času pri nas precej objavljano in brano čtivo, še posebej če gre za spomine in dnevniške zapise oziroma razmišljanja znanih družbenih in političnih ljudi. Kar po pravilu ti ljudje svoje spomine objavljajo potem, ko so se že umaknili ali bili »umaknjeni« iz dejavnega družbenopolitičnega življenja. V primeru Staneta Kavčiča, nekdanjega predsednika slovenskega izvršnega sveta in pri ljudeh zelo priljubljenega politika, pa gre celo za objavo po njegovi smrti. Vsekakor pa je bilo Kavčiču veliko do tega, da njegov Dnevnik in spomini 1972 — 1987 izzide, saj je to zapisal celo v svoji zadnji želji. Obsežna knjiga je izšla kot četrta številka Časopisa za kritiko znanosti, uredila sta jo Igor Bavčar in Janez Janša, ki sta napisala tudi izčrpno in zelo avtorsko spremno besedo.

Znano je, da je moral Stane Kavčič jeseni 1972 odstopiti kot predsednik republiškega izvršnega sveta in da je od takrat pa do svoje smrti lani živel tako rekoč v osami. V skladu z realističnim odnosom do vodilnih osebnosti, ko se v času njihove vladavine v javnosti ne sme o njih govoriti nič drugega kot panegirike, po njih-

vem padcu pa samo vse slabo ali sploh nič — take osebnosti so lahko samo bogovi ali samo hudiči, ljudje nikoli — je na zunaj potekalo tudi vse nadaljnje življenje Staneta Kavčiča. A vendar je, obtožen mamlomeščanskih in liberalističnih te-



ženj ter psevdoliberalizma, ob koncu svojega življenja le dočakal, da so srva sramežljivo, danes pa že kar roteče njegovi nekdanji politični ekskomunikatorji njegove teze iz pred 15 let prikazovali kot edini izhod iz naše vsesplošne krize. Seveda kot svoje iznajdbe.

Kavčič piše, kako je svoj padec doživel on sam, to je njegov osebni pogled nazaj in njegova interpretacija takratnih zanj in ne samo zanj mučnih in krivičnih dogodkov. To je nedvomno zelo pomembno za osvetlitev takratne ene in edino veljavne resnice z drugega zornega

kota. Vsekakor so bili to zanj in so danes po izidu knjige še z marškaterega takratnega protagonista iz »drugega« tabora neprijetni in boleči spomini.

Njegovi dnevniški zapiski pa odkrivajo, da je Kavčič budno spremljal iz svoje osame vse nehanje in pehanje naše družbe in ga, nemočen, da bi kaj storil, komentiral ter presvetoval s svojim ostrim intelektom. O svojih nekdanjih elitnih »sovladarjih«, tudi najvišjih, Kavčič v svojih zapisih v glavnem ne piše pohvalno, večkrat ostro in pikro, pa tudi osebno prizadeto in z bolečino, če je njihovo ravnanje v gonji proti sebi ocenil kot moralno zavrženo. Eden teh je Kavčiča po njegovi smrti grobo primerjal s petelinom, ki je prezgodaj pel. Kaj se s temi prezgodnjimi pevci zgodi, vemo iz ljudskega reka. Kdo je na gostiji in kdo plača končno ceho, vemo pa iz lastne izkušnje.

A. BARTELJ

PUHTENJE KAFRE

Kako stereotipno vidimo vojni čas, kako zelo smo zožili pogled na neko obdobje in ga poselili



zgolj z junaki, izdajalci, odraslimi in zreli ljudmi, med katerimi so otroci samo žrtveni okraski ali na hitro dozoreli »odrasli«. Kako zunanji dogodki prekrivajo skrivnost zorenja otrok, ki so to veliko pustolovščino človekove rasti morali doživljati v krutih, ljubezni in hrepenenju nenaklonjenih razmerah. Pisatelj Marjan Tomšič v svojem najnovejšem romanu Kafra, ki je izšel pri Kmečkem glaslu, izrisuje vojni čas z drugačnimi črtami.

Pripoved o odrasčanju fantiča Lija, ki se iz otroka levi v mladeniča, je zapisana v prvovrstni optiki. Čas in dogodke vidimo skozi otroške oči, in zaradi te optike, ki sicer v slovenski prozi ni novost, je življenje videti skrivnostno, drugačno. Svet je naseljen s prikazanimi, tostranskimi, kot so hitlerjanci, vojaki, goščarji, partizani, črnorokci, delavci, strogimi učiteljicami, ter onostranskimi,

JALNOVE POVESTI

Pisatelj in dramatik Janez Jalen je bil med širokim krogom bralcev vedno priljubljen. Začel in uspel je najprej z dramskimi deli, ki so postala najbolj priljubljene slovenske ljudske igre. Vendar je pokazal večjo ustvarjalno moč v prozi. Številne njegove povesti so od prvega natisa naprej doživljale nove in nove ponatise, kar je zanesljiv barometer bralnosti in priljubljenosti njegovih knjig.

Danes pisatelj doživlja kar nekakšno preoditev. Celo literarna zgodovina, ki mu je nekoliko po krivici in morda tudi ne iz povsem strokovnih razlogov pritisnila pečat mohorjanstva, torej pisca večerniške, manjvredne literature, se z nekoliko več zanimanja in z novim vrednotenjem obrača k Jalnu, ki ostaja vsemu navkljub še naprej priljubljen. A lahko bi rekli, da je danes popularen še na nekoliko drugačen način, kot je bil doslej. Porast slovenskega samozavedanja, ki smo mu priče ta čas, botruje obujenemu zanimanju za nekatera Jalnova dela. Samozavedanje se gradi in napaja tudi iz korenin, iz etnične baze, zato je razumljivo, da zbujajo več zanimanja vse, kar jo obuja, oživlja, znova izrisuje v spomin. Kot pravi prof. Miha Glavan iz rokopisnega oddelka NUK, ki ureja Jalnovo zapuščino, je v Jalnovem pisanju narodnoprevratni vidik, vendar ne programskega vstavljen v pripoved, marveč gre za intuitivno vraščeno v pisanje. Neokrnjena narava, prvinskost življenja, romantičnost



slovenske starožitnosti, vse te prvine Jalnovega pisanja so pač postale privlačne.

Tisto, kar Jalna dviga nad povprečje mohorjanske literature in s čimer presega okvir trivialne moralke, je bogastvo pripovednega tkiva. Jalen se odlikuje kot občutljiv pisec doživljanja narave, kar velja še posebej za knjigo Ovčar Marko, ki jo je France Vodnik označil kot »sončno povest naše zemlje«, in dosega, da bralec ob branju doživlja spojitev z neokrnjeno naravo na nevsiljiv način. Estetski odnos do narave in etnična občutljivost torej Jalna izdvajajo iz povprečja mohorjanskega literarnega kroga.

Povsem razumljivo je, da je založba Mladinska knjiga ponatisnila nekaj znanih Jalnovih knjig, v katerih je najbolj prišel do izraza pisateljev živi občutek za naravo in slovenstvo. To so povesti iz znane trilogije Vozarji, Cvetkova Cilka in Trop brez zvoncev z Ovčarjem Markom, Tremi zaobljubami in Izpodkopano cesto v Vozarjih. Prva knjiga je izšla v visoki nakladi in je že skoraj razprodana. Pred kratkim pa so se Vozarjem pridružili še knjigi Trop brez zvoncev in Cvetkova Cilka. Tako je cvetober starožitnega branja lepo zaokrožen.

M. MARKELJ

SILE SPOMINA



Sila spomina je nenavadna moč. Živi skrita v ljudeh kot tiha, a vztrajna reka, ki se noče pretočiti v prazni in votli nič časovne ponikalnice, temveč se hoče preliti v morje skupnega vedenja in spominjanja. Posamezniki so ji različno zavezani, vsakdo po svojih osebnih črtah; pisatelji pa še posebno, saj jim je sporočanje izkušenj in spoznanj tako rekoč v krvi. In če ob vsem tem posameznik v svojem življenju preživi izjemna obdobja v zgodovini človeštva, potem je sila spomina toliko bolj živa v njem.

In zato dandanes, po več kot štirih desetletjih, še kar naprej prihajajo na dan knjige, v katerih se nam skozi osebne izkušnje posameznikov razkrivajo tista preseneljiva in odločilna štirideseta leta, obdobje druge svetovne vojne in narodnosvobodilnega gibanja. Založba Borec je po svojem poslanstvu posebej zavezana izdajanju knjig, ki tako ali drugače obujajo tisti čas. In zato seveda ni nikakršno naključje, da smo nedolgo tega dobili kar dvoje spominskih knjig. Izšli sta v zbirki Sila spomina, ki jo ureja Janez Mušič, in sicer gre za knjigi Nika Koširja Mojih 616 partizanskih dni in Cvetka Zagorskega Vračanje k sebi.

Ze naslov Koširjeve knjige pove, da so v nji zbrani avtorjevi spomini na partizanske dni, ki so piscu začeli teči septembra 1943. leta in so mu tekli vse do konca vojne, ko »smo se nenadoma zbudili iz prelepih sanj« in so borci ugotovili, »da je lahko od sile naporna tudi svoboda, ne le neizprosni boj zanj.« Dejansko gre le za del obsežnejših spominskih zapisov, v katerih je avtor zabeležil dogodke do leta 1955, vendar je za to izdajo zajel le tako imenovane partizanske spomine.

To je bil izjemen čas, ugotavlja avtor, čas in izkušnja, ki sta bila tako različna od vseh drugih, da je čutil močno potrebo, da svoje spomine nanje zapiše. A kot intelektualec (pisatelj, publicist, prevajalec) se zapisovanje spominov ne loteva enobarvno. Gre mu za resnico brez ideoloških prepletkov, za resnico razmer in časa, kot jih je mogoče zajeti v osebni izkušnji. Položaj samostojno razmišljajočega posameznika mu je že v partizanih omogočil obdržati določeno razdaljo gledanja in dojemanja vsega, kar se je dogajalo, ni oslepel od blišča silne ideologije, zato je videl stvari neolepšane ter jih tako tudi zapisal. V želji po verodostojnosti je pisanje prepletel s številnimi podatki in dejstvi, tako da mestoma njegovi spomini dobivajo značaj dokumenta in bodo najbrž vredni tudi zgodovinarjeve pozornosti poleg siceršnje pozornosti vseh tistih bralcev, ki v osebnih pričevanjih iščejo podobo preteklosti v njeni največji, to je človeški prepričljivosti.

Za bralece iz Dolenjske in Bele krajine bodo Koširjevi zapisi še nekoliko bolj zanimivi, saj je partizani kot štabni kulturnik, navaden borec, vojaški funkcionar in vojni časnikar po naših krajih.

Spominska proza Cvetka Zagorskega je drugačna, mnogo bližje je literaturi, saj je končno pisec pesnik in pisatelj, ki svoje literarno ustvarjanje dokaj tesno navezuje na avtobiografska pota. Tako so se mu v pripoved o otroštvu in odrasčanju, o prvih stikih s partijo in ilegalnem povezovanju ter delu, v pripoved o doživljenju in priporu, kamor so ga kot gimnazijca vtaknili zaradi trosenja komunističnih letakov, pa potem v pripoved o bivanju med hrvaškimi in nazadnje med slovenskimi partizani vpletale pesmi, ki so nastajale ali takrat ali pa so se pojile iz takratnih občutij in izkušenj. Kakor so zanimive izkušnje iz mladih let in predvojnega delovanja, kritične iz prvih partizanskih dni, pa so ljubezenske, popisane v zaključnem delu knjige, pretresljive. Ljubezen v partizanih, to je bilo nekaj posebnega, prepletanje intimnih čustev z ideološko gorečnostjo, podrejanje osebnega višjim interesom in smotrom, komajda verjetna današnjemu razumevanju. Morda je Zagorski prav zato vključil v knjigo pesmi, ki mu jih je pisala partizanka Vojka, njegova izbranka, ki se je ranjena raje ustrelila, kot da bi prišla živa v sovražnikove roke.

Zagorski s svojo knjigo ne samo priča o nekem času in neki generaciji, sila spomina ga vodi do samega sebe, prepoznava se v spominih, išče v njih zasetke in sledi nastajanja lastne osebnosti. In če vemo, kaj vse je Zagorski kasneje še preстал (zapor na Golem otoku), ne da bi se zioml v plaščarja, blebatača tujih misli in podobno potem lahko rečemo, da govori o nastajanju pokončje in poštene osebnosti.

M. MARKELJ

kot so angeli in mrtvi, ki hodijo okoli, govorijo iz obraza na zidu, med vsakdanjimi predmeti so taki, ki imajo magične moči, skoznje in skozi dogodke odsevajo drugi svetovi, ki jih odrasli ne zaznavajo, še slutijo ne več, kot da jim jih je gmota njihovega sveta povsem zakrila. Otroku pa se svet še daje v pisanim razplatenju, v več dimenzijah, kot je večplastna možnost, odprtost, to, v kar z ljubeznijo in hrepenenjem otrok hiti.

A ko odrasča, se mu svet vse bolj gosti, dokler nekega dne ne izginejo sledovi drugih svetov. Človek odraste, vse tisto, kar je bil in je bilo z njim, pa izpuhti kot košček kafe. Kdo bi vedel, kam. V nič, v druga stanja, v druge svetove? Otroci odraste, prebudi se in neha sanjati.

To je seveda le ena od plasti Tomšičevega romana, v katerem je mogoče najti še več zanimivih vzporednic. Lijeveju odrasčanju: odrasča tudi čas, narod, ljudje sploh, vojna je kot strašen, skrivnostni svet, iz katerega ljudi vodi hrepenenje po svobodi, a ko ta pride, se spremeni v nov svet, iz katerega spet hrepene iziti v »novo, lepšo, boljše, človeka vrednejšo svobodo«. Skratka, knjigo je vredno vzeti v roke.

M. MARKELJ

ČRNE PTICE

Ilustrirana zgodovina letalstva, ki jo Mladinska knjiga izdaja v dveh jugoslovanskih izdajah, ki so prirerene po izdajah londonske založbe Orbis, se s četrto izdano knjigo približuje zaključku.

Po Črnih pticah, ki so izšle nedolgo tega, čakata na izid samo še dve knjigi in v slovensčini bomo imeli zaokroženo zanimivo in bogato knjižno zbirko o letalstvu.

Četrta knjiga nam pod naslovom Črne ptice prinaša za to zbirko značilno zasnovan pregled razvoja dela vojnega letalstva, in sicer je v knjigi največ pozornosti posvečene bombnikom. Segatev v novejši čas, v zadnje svetovno vojno, ko se je vojno letalstvo, in z njim še posebej bombniki, silovito hitro razvilo. V tem času se je na nebu pojavilo že tudi prvo raketno in reaktivno letalo, torej prototip letala, ki je po vojni postalo osrednja moč vojne in civilnega letalstva.

V začetnih poglavjih je govor o starejših lovskih letalih, kot so bili ameriški »peklenski mački« in »gusarji«, ki so za napade ciljev na tleh že uporabljali tudi bombe in rakete, nato pa knjiga govori o srednjih bombnikih, kot so bili

nemški junkers 88, britanski »komar« de havilland mosquito in štirimotorec avro lancaster ter hitri sovjetski pe-2. Sledijo zapisi o težkih bombnikih s slovito letočo trdnjavo na čelu in super trdnjavo, poznano kot letalo, ki je odrglo atomsko bombo na Hirošimo in Nagasaki. V zadnjih poglavjih pa so opisana reaktivna letala od prvih nemških reaktivcev do sodobnih nadzvočnih bombnikov.



Živahno in zelo berljivo napisano besedilo, ki je polno zanimivih podrobnosti in pripovedi, spremlja obilica barvnih in črno-belih fotografij ter risb. Knjiga torej, ki tako kot prve tri ponuja pravo pašo za oči in radovednost.

MIM

ČLOVEK, KI SLIKA VLAKE

ben. Tu se pogovarjamo, izmenjujemo izkušnje pa tudi slike, gojimo drug do drugega zaupanje. To pa je v tem času veliko. Najdemo se skupaj taki, ki nismo klasični navisci. Velika škoda bi bila, če bi tabor zaradi gmotnih ali kakšnih drugih težav ukinitili.

Štiridesetletni Franci Lesjak je doma v bližini Ljubljane, po poklicu je gradbeni tehnik, zaposlen pa je na občini Litija. Rodil se je v Zalogu pri Ljubljani, v kmečko-železničarskem okolju. »Stari oče je bil železničar. Zelo sem bil navezan nanj, in ko sem bil še majhen, me je večkrat vzel s seboj. Že kot deček sem poznal vse tipe lokomotiv. Tega me je naučil stari oče. Mimo so brze lokomotive — takrat so bile še parne — jaz pa sem jih vse prepoznal po obliki, saj brati še nisem znal. To mi je prišlo tako v podzavest, da so vlaki postali moja slikarska osebna izkaznica, čeprav slikam tudi druge stvari.«

Franci je pričel bolj resno slikati pri šestnajstih letih. Pravi, da so ga barve vedno bolj privlačile kot pa branje. Začel

je s klasičnimi motivi s tempero na papirju. Počasi je izobilkoval svoj slog, ki mu je ostal zvest še danes. »Predno pričneš z oljem in platnom, moraš že nekaj znati. Moraš se osvoboditi in uživati v barvi. Sedaj, ko sem to spoznal, mi je vedlo lažje. Svoje motive, vlake, mostove, železniške konstrukcije, viadukte slikam v pitčiji perspektivi, ki mi najbolj ustreza. Pri ustvarjanju mi je v veliko pomoč tudi žena, ki mi je v moralno oporo, hkrati pa tudi pravičen in oster kritik.«

S taborom se je Franci prvič srečal pred desetimi leti, ko ga je Janez Gartnar nagovoril, da bi prišel v Trebnje in poslal nekaj slik. Od tedaj je Trebnje mu zvest in pride, če le more. Srečal je že mnogo ustvarjalcev, kar mu je po umetniški in človeški plati zelo koristilo. Tukaj ga je srečal tudi ekvadorski pisatelj Hernan Rudriquez Castillo, s katerim se je spoprijateljil. Pisatelj je za ekvadorske otroke napisal potopis po starem kontinentu, v katerem opisuje svoja doživetja, opremil pa ga je z deli Francija Lesjaka. Tudi naslov potopisa Pot v veliko deželo je vzet po

motivu iz Francijeve slike. Tako je bil na svojevtrsten način potrjen mednarodni značaj in pomen trebnjskega tabora, Franci pa je dobil še eno priznanje in spodbudo za svoje delo.

Medtem ko se s Francijem pogovarjava o njegovem delu in o pomenu tabora, vlada okoli naju pravi živčav. Vsi udeleženci tabora so iz Trebnjega prišli peš k lovski koči na Vrhtrebnje, kjer so jim gostitelji pripravili piknik v naravi. Slišati je razne govorice, od romunske, madžarske, srbohrvaške do slovenske. Tabor ni samo umetniško ustvarjanje, je tudi razvedrilo, medsebojno spoznavanje, tovarištvo in prijateljstvo. Umetnost je le zunanji okvir, ki družijo ljudi, hkrati pa je povsod prisotna. Tema sproščenih pogovorov se vedno vrača k njej. Franci, čeprav individualist, kot sam pravi, uživa v družbi. »Zanimivo je, da so vsi tukaj zbrani svojevrstni talenti, čeprav morda še ne odkriti. Drug pri drugemu odkrivamo nove razsežnosti, nove prijeme, si pomagamo in se učimo. Zame je prav to čar tega tabora.«

T. JAKŠE



Pričujoči zapisi temeljijo na resničnih dogodkih, ki so pred tremi in več desetletji razburjali dolensko javnost, le osebe in kraji v njih so, ker so glavni junaki povečini že pošte-no odslužili svojo kazen, izmišljeni.

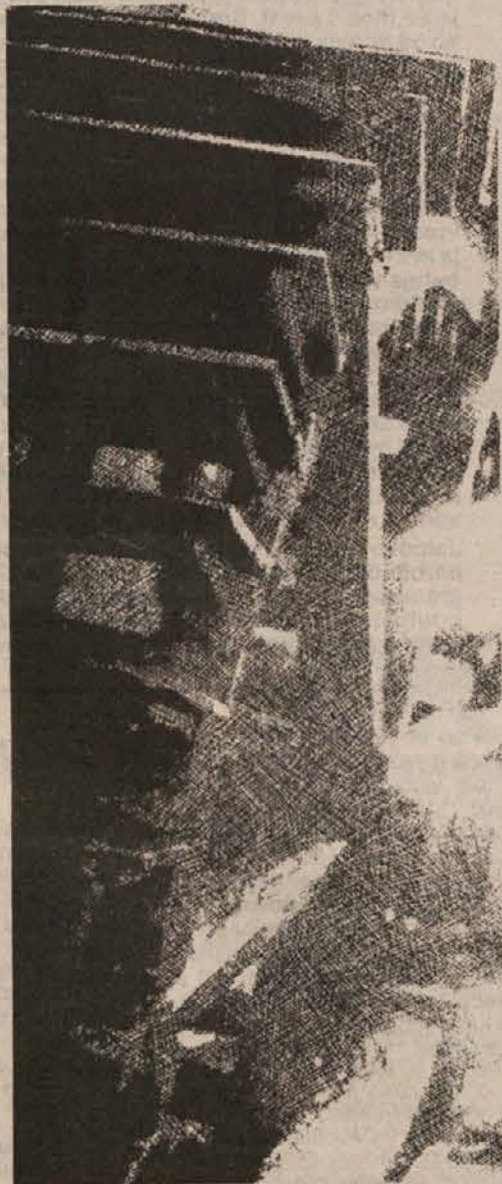
Z NOŽEM ZAKLAL SOSEDA

Janez in Marjan se že od nekdaj nista marala. Vsaj kakih deset zadnjih let sta bila veskozi v sporih, celo še potem, ko se je Janez že preselil v Ljubljano in se tam zaposlil. Do preprirov je prihajalo, ko se je vračal na dom k staršem, s katerimi se Marjan prav tako ni razumel. Vzrok so bili zemljiški spori, bojda neurejene meje med sosedo v vasi. Prepriro so šli celo tako daleč, da sta Janez in Marjan drug drugega prijavljala miličnikom in sodnikom, oba pa sta bila tudi že kaznovana.

Do novih preprirov je prišlo vsega nekaj dni pred usodnim dogodkom. Janez je Marjanu očital, da grdo ravna z ženo in otroci, žena se je v strahu pred pretepom umaknila k teti v vas blizu Novega mesta. Prav tako pa z očitki ni skoparil tudi Marjan. Trdil je, da Janez na njegov naslov iz Ljubljane pošilja anonimna pisma, v katerih piše, da ima v Ljubljani nezakonskega otroka in da naj zanj plačuje preživnino. Pravzaprav nič čudnega, da so takšni očitki in prepriro naposled pripeljali do tragičnega konca.

Sreda, 5. junija, okoli 15. ure. Preiskovalni sodnik novomeškega sodišča je bil obveščen, naj gre nemudoma v vas pod Gorjanci, kjer naj bi prišlo do uboja. Sporočilo je govorilo, da je Janez z nožem zaklal Marjana, soseda v vasi.

Preiskovalni sodnik, ki se je takoj odpravil na mesto dogodka, je ob prihodu našel truplo ležati na tleh pred hišo v vasi, okoli pa zbrane številne krajanje. Mati domnevnega morilca mu je povedala, da je sin pred kakim tednom prišel iz Ljubljane na obisk in pomagal pri spravi in konšnji sena. Tudi tistega popoldneva okoli 14. ure so se odpravljali na travnik, ko se je sin med potjo vrnil domov in se nato po bližnjici mimo Marjanove domačije skupaj s petletno hčerko vračal do travnika. Ženica, ki je dogodek opazovala iz razdalje kakih 60 metrov, je preiskovalnemu sodniku povedala, še, kako je videla, da je njen sin zabodel Marjana, nato pa stekel domov, se preoblekel in odšel, rekoč, da se gre prijaviti miličnikom.



ličnikom. O njem potem ni bilo več ne duha ne sluha, le to je še dodala Janezova mati, da ji je sin rekel, kako bi, če ne bi zaklal Marjana, bil on mrtev, češ da ga je oni napadel z nožem. Preiskovalni sodnik je zatem zaslišal še nekaj prič, naročil pa je tudi, naj se za Janezom takoj izda tiralica.

Vsega en dan je potekel, ko so miličniki in kriminalisti Janeza prijeli v Ljubljani. Brez pomislekov je že na prvem zaslišanju priznal dejanje, trdil je le, da je šlo za samoobrambo, češ da ga je Marjan napadel z nožem, on pa mu ga je med spopadom iztrgal iz roke in ga z njim nato nekajkrat zabodel. Kmalu pa se je pokazalo, da zговор ni sprejemljiv. Proti je govorilo več dejstev, ne nazadnje tudi prič, ki so dogodek videle, predvsem Marjanov dvanajstletni sin, ki je dejanje opisal tako prepričljivo, da mu je bilo v celoti verjeti.

Marjan je tistega popoldneva na dvorišču pred hlevom klepal koso, nakar je odšel še nakrmiti kokoši, kajti s sinom sta bila namenjena kositi. Ko je stopal proti kokošim, je nenadoma videl, kako se mu po bližnjici s košaro v roki približuje Marjan, za katerim je stopala njegova petletna hčerka. Marjan je takrat Janezu ostro zavpil, kaj počenja na njegovem zemljišču, saj tod nima poti, in naj hodi po svojem. Le trenutek kasneje je Janez iz zadnjega desnega hlačnega žepa izvlekel okoli 20 centimetrov velik kuhinjski nož in z njim planil nad Marjana. Trikrat ga je zabodel: enkrat v trebuh, drugič v levo ramo in tretjič še pod desno ključnico. Prav tretji vbod je bil usoden, kajti z njim mu je prerezal arterijo, rebro in poškodoval desno krilo pljuč. Takoj zatem je Janez, ne meneč se za prestrašeno in jokajočo hčer, zbežal proti gozdu, a se že čez kratek čas

vrnil na kraj dogodka. Kmalu je bilo jasno, zakaj. Iskal in tudi našel je nož, s katerim je zabodel Marjana, ga pobral in se odpravil domov. Nož je nato med potjo v Novem mestu nekje v gozdu odvrnil. Marjan je kmalu po obračunu hudim ranam podlegel. Le nekaj minut je še prestrašen tekal po vasi in vpil na pomoč, nato pa se je nemnožen zgrudil.

Senat novomeškega sodišča je na obravnavi v decembru istega leta Janeza obsodil na pet let strogega zavora, pri tem pa mu je v olajševalno okoliščino štel, da je bil v času dejanja zmanjšano prišteven, da je razburjenost pogojevala prisotnost otroka, ki je bil prestrašen zaradi sosedovega vpitja, ne nazadnje pa tudi to, da je imel Marjan, ko je stopil proti Janezu, za pasom kladio. Zoper kazen se je Janez pritožil, enako pa tudi okrožni javni tožilec. O vsej zadevi je tako vnovič razpravljalo vrhovno sodišče Slovenije marca naslednjega leta in pritegnilo tožilčevemu mnenju. Sodniki so bili namreč prepričani, da so bile olajševalne okoliščine zmotno ugotovljene, predvsem, da Marjanovega sovraštva do Janeza ne gre jemati kot razlog za izrečeno nižjo kazen, saj je znano, da je bilo sovraštvo obojestransko. Vrhovno sodišče je tako ugotovilo, da je novomeški senat izrekel preblago kazen, in razsodilo, da se Janezu izreče kazen sedem let strogega zavora, njegova pritožba pa da se zavrne kot neutemeljena.

39 let je bil Janez star, ko je v KPD Dob, kjer je kazen prestajal, prišlo pisanje republiškega sekretariata za pravosodje in upravo, s katerim je bil pogojno izpuščen iz zavora. Sklep je bil izdan slabi dve leti poprej, preden bi se Janezu kazen v celoti iztekla.

B. BUDJA



OBRAZI

O JA, ZMERAJ VESEL, VESEL

»O ja, zmeraj vesel, vesel...« tako je igral na svojo frajtonarico in zraven prepeval Jože Hudoklin iz Brusnic na harmonikarskem tekmovanju na Ratežu. In množica pod njim mu je v pesmi pritegnila.

Za triinosemdesetletnega Jožeta to pravzaprav ni bilo pravo tekmovanje. Udeležil se ga je le zato, da je pokazal, kako harmonika, ki je v njegovih rokah pela že od petnajstega leta naprej, še vedno ubogljivo sledi ostarelim gibom prstov in pri poslušalcih zbujajo prijetne občutke domačnosti in veselja. »Veste, ko sem moral prvi nastopiti na tistem visokem balkonu, sem imel pa kar malo treme in prsti me skrajaj niso hoteli ubogati, kot bi hotel,« mi je priznal. Pogovarjala sva se v njegovi domači gostilni v Brusnicah, potem ko je bilo tekmovanje že zdavnaj za njim.

»Prvo harmoniko sem dal napraviti Francu Kuclerju z Drenovega griča pri Ljubljani. Nanjo sem se učil igrati sam, precej pa mi je pomagal tudi neki železničar s Cikave. Melodije sem pobiral, kjer sem pač mogel. Veliko sva se naučila tudi skupaj z očetom. On je dobro igral na orglice in ob zimskih večerih sva sedela ob krušni peči in muzicirala. Lepo je bilo.«

Hudoklinova gostilna v Brusnicah je že precej stara. Kupil jo je Jožetov oče Andrej, ko je prišel iz Amerike s težko prisluženim denarjem. Oče je bil sicer doma iz bližnjega Suhadola, v gostilni v Brusnicah pa je odgojil pet postavnih sinov. Trije, vsi osemdesetletniki, so živi še danes. Jože se spominja, kako veselo je bilo včasih v njihovi gostilni. Ob večerih, zlasti ob nedeljah in praznikih, je bilo polno ljudi, ki so znali zapeti marsikatero domačo pesem v zboru in zelo ubrano. Ko pa se je oglasila še Jožetova harmonika in so plesalce zasrbele pete, je bilo razpoloženje na višku. Jože pa ni igral samo na domačem veselju. Več kot dvesto parov je pospremila njegova harmonika pred oltar, in to ne samo v

bližnji okolici, tja gor do Ljubljane je segel njegov sloves in tisti, ki so si hoteli zagotoviti njegovo igranje na ohceti, so vnaprej plačevali ar, samo da bi prišel. Jože pa se je za take priložnosti tudi dobro pripravil. Kot iz rokava je stresal duhovite šale in domislisce, goste je zabaval z raznimi igrkami, vmes pa je seveda pela njegova nepogrešljiva frajtonarica.

Med služenjem vojaškega roka v črnogorskem Plevlju se je Jože še bolj glasbeno izpopolnil, saj so ga povabili k vojaški godbi, ko pa je prišel od vojakov, si je nabavil še nekaj instrumentov, med drugimi tudi tamburico in citre, tako da je bil v gostilni včasih kar pravi ansambel. Leta 1933 se je poročil s Pepco z Rateža. Odlična kuharica je bila in je znala privabiti goste v gostilno, ki jo je takrat že prevzel od očeta. V zakonu se jima je rodilo pet otrok.

Do začetka druge svetovne vojne je posel kar lepo cvetel, vojna pa je tudi za Hudoklinove, tako kot za mnoge Brusničane, pomenila hud preobrat. Poleti leta dvanajstidesetega so Italijani iz maščevanja za partizanski napad prihrumeli iz Novega mesta in uničevali vse, kar jim je prišlo pod roke. Vaščani so trumoma bežali pred fašističnim divjanjem v zavetje bližnjih gozdov in Gorjancev in le nemočno opazovali, kako se ogenj širi po njihovi vasi. Med svojim divjanjem so Italijani ubili tudi več vaščanov. Ko so se umikali z najnujnejšim v okrilje Gorjancev, je pod sovražno kroglo padel tudi najstarejši Jožetov brat. Italijani so že prej Jožetu vzeli harmoniko, v pogorišču gostilne pa je ostalo tudi vse premoženje in z njim tudi instrumenti, ki so včasih razveseljevali goste. »Glej,« je Jožetu dejal njegov oče, »toliko let sem se mučil in garal v Ameriki, sedaj pa je vse

uničeno.« Izgube ni mogel nikoli preboliti. Dvakrat je bil med vojno Jože tudi pri partizanih, pa so ga obakrat poslali domov, saj je imel bolešno nogo in ne bi mogel zdržati vseh naporov.

Po vojni je znova pričel z gostilno, pa tudi harmoniko si je zopet kupil. Bila je to že stara harmonika, ki mu poje še danes.

»Brez harmonike bi mi bilo življenje zelo dolgočasno. Še danes jo rad vzamem v roke, saj sem hvala bogu še kar pri zdravju. Pijači in tobaku se pri nas namreč nismo nikoli pretrano vdajali. Tudi kmetujem še rad in v vinograde, ki jih imamo v Bendjah in na Kavci, še rad zaidem. Dandanes so ljudje v gostilnah bolj umirjeni, čeprav nekateri pijejo še veliko. Tistega veselja kot nekdanj ni več, pa tudi razgrajanja in pretepotov, ki so bili včasih pogosti, zlasti ob žegnanjih, ni več. Včasih pa so bili mladi Brusničani sila občutljivi. Bilo je hudo, če je kdo zamjavkal. Hitro je razjezil domače fante in zapele so pesti. Tako je bilo tudi v Sentjerneju, če je kdo zakirikikal, ali v Gabrju, če je zakvakal kot žaba. No, danes je vse to že zgodovina. Sam pa se dostikrat spominim, kako sva morala z očetom miriti razburjene duhove v gostilni, pa tudi tega, da je bilo včasih veliko pohištva uničenega, ko je skipela kri.«

Jože ima pet otrok, dvanajst vnučkov in tri pravnučke. Nihče med njimi se ni vrgel po njem in se navdušil za frajtonarico. Sicer pa, kaj se ve, saj so nekateri še mladi. Jože pa je ne bi rad spustil iz rok: »Ja, takole sem rekel ženi: če bi vedel, kdaj bom umrl, vzeti bi v roke harmoniko, pa še enkrat zaigral,« se hudomušno nasmeje.

T. JAKŠE



NAGRADA V NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev naše predzadnje križanke izbral MARIJO SOBAR iz Novega mesta in ji za nagrado dodelil knjigo slovenskega pisatelja Janeza Jalna Cvetkova Čilka. Upamo, da bo nagradjenka uživala v lepi slovenski povesti, v kateri je oživil idilično življenje v bohinskem kotu.

Rešite današnje križanko in pošljite rešitev najkasneje do 25. julija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 27.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 25

Pravilna rešitev predzadnje križanke je, brana v vodoravnih vrsticah, takšna: ZBORI, SMUK, OPATILJA, ROB, LOKEV, DROGA, ITA, SENTVID, NR, PALI, ANILIN, OSEM, KAN, NIKA, STVAR, TOKAR, LESNIKA, IRIDA, ANK, MRKEV, KOL, RAI, ANALI, AKT.

MISLI

Kdor ljubi svojo usodo in se z njo poenoti, ta ne vprašuje po dolgem življenju, po slavi, po položaju, po bogastvu. Ljudje te vrste imajo mir v sebi. Nič na svetu jih ne more ogroziti, nič jim ne more biti sovražno. V sebi nosijo svojo usodo.

JANG ČU

NAGRADNA KRIŽANKA

27



DL	STRUP ZA PUSIČE	VETRICA	AZ VISOKA PLANOTA	SESTAVIL J. UDRI	VRSTA POLTRNOH KOLONOVI	ROBERT REEFORD	GR. PISEC BASNI	VRTILNA HITROST	KDOR SE S CILN NEPOKLICNO UKVARJA
DRAZILNO NASLADILO				IGRALKA GABRO/IZKAZOVANJE ČASTI					
VESOLJNI SVET									
UPORNIK						OSVEŽILNA PIVKA/RALKA			
KONEC PRI MOLITVAH/JUS									ZERJAV/EDVARD/ZVRTANA LUKNJA
DL	STAR DENAR	ZMRZEL SNEG/BESE DE BREZ NAGLASA		KDOR DELA RAKVE/MAJUNA POKIVKA					
OČKA			MADZ. M. IME/NOETVA BARKA					CLOVEKOVA OKONCINA	VRSTA SOCVETJA
TRAVA DRUGE KOSIČE				KRAVICA			TRČENJE/SEV JAVOR OTOK		
ZIMZELEN GRM				LJUD. IZBAZ ZA GALICO/LOTTO LORENZO					
RIM. KRALJ (ZGRADIL OSTIJO)								DOMACE Z. IME	
EGIPT. BOG SONCA			SINJSKA VITEŠKA IGRA					STRANKA ARAB. PREPORODA	

Papirnati telefon osvaja svet

Po 20 letih je telefaks postal izredno uporabna naprava — Pestra in široka uporaba — Prodaja se podvaja — Na pobudo nove generacije strojev

Japonski gasilci nimajo lahkega dela. Pogosto zelo težko pridejo na mesto požara, saj mnoge ulice prenatrpanih mest sploh nimajo imen ali oznak. V Hikonu in še nekaterih drugih mestih so se problema lotili na moderen način, s pomočjo računalnika in telefaksa oziroma faksa, kot v svetu pravijo elektronski napravi, ki prenaša celotno sliko dokumentov po telefonskih zvezdah. Zdj tamkajšnji gasilci kmalu po telefonskem pozivu na pomoč zdrviyo z gasilskim avtomobilom na kraj nesreče, saj ima sofer v rokah mestni zemljevid z natančno označenim mestom požara.

Gasilci so namreč del svojega opravila zaupali računalniku. Vanj so vložili vse telefonske številke in podatke o njihovi lokaciji ter natančen zemljevid mesta. Ko torej nekdo pokliče na pomoč, računalnik zabeleži številko, klicno mesto vpiše v zemljevid in kopijo ustreznega dela mestnega zemljevida po faksu pošlje v najbližjo gasilsko postajo, kjer tako že nekaj minut po klicu na pomoč vedo, kam peljati.

Seveda je za takšno učinkovito delovanje potrebno marsikaj, ne samo domiselnost. Brez dobre telefonske mreže, dosegljivih računalnikov, uveljavljene uporabe faksa in dobrih mestnih zemljevidov, ki pač ne smejo biti tajnost za javnost, se sistem ne obnese. V razvitem urbanem okolju pa delujejo zelo učinkovito.

To je le en primer uporabe računalnika in faksa. V svetu pa je tega čedalje več. Elektronika v tej obliki spreminja delo in navade ljudi. Tako, denimo, v Londonu mreža restavracij Gabrielle, v katerih se hranijo usluž-

benci številnih londonskih bank, že dolgo ne pozna več gneče in zamudnega čakanja. Vsako jutro pošljejo v banke preko faksa predlog jedilnih listov, uslužbenci si izberejo jedi, ki jih želijo za kosilo in izbiri prav tako po faksu pošljejo nazaj. Ob odmoru za kosilo je vse potrebno pripravljeno, ne da bi eni in drugi izgubljali veliko časa pri naročanju in izbiri jedi. Dejansko traja celoten prenos obvestil le nekaj minut.

Faks pravzaprav ni prava novost. V poslovnem svetu ga poznajo že kakih 20 let. Vendar je naprava postala zares široko uporabna šele z novejšimi tehnološkimi izpopolnitvami, ki so znatno zmanjšale ceno in povečale hitrost prenosa. Leta 1980 je faks v povprečju stal 10.000 dolarjev in je potreboval 6 minut za prenos ene navadne strani. Danes stane povprečna naprava samo še 2000 dolarjev, prenos ene strani pa traja 30 sekund.

Nižje cene in zmogljivejše naprave so povzročile pravi razcvet faksa. Letos jih bodo Japonci, ki so dejansko edini izdelovalci faksov, prodali okrog 3 milijone in zaslužili okrog 3 milijarde dolarjev. Prodaja v ZDA se zadnji dve leti vsakič podvoji. Enako je tudi na evropskem trgu, kjer bodo letos, kot kaže, prodali okrog 800.000 naprav. »Videti je, kot da hoče vsakdo imeti svoj faks,« pravi Serena Serafini iz rimske Tecno-Pecne, ki je dobavitelj pisarniške opreme.

Faksi so ta čas naprave, ki najceneje in najhitreje posredujejo različna sporočila na daljavo, naj bo z enega konca mesta na drugega ali pa kar z enega konca sveta na drugega. Račun kaže, da stane telegramska odposiljka sporočila s 70 besedami iz New Yor-

ka v London okrog 22 dolarjev, čas pošiljanja pa je okrog 20 minut. Raznih ekspresnih in letalskih pisem sploh ne bomo primerjali, saj so draga in počasna. Faks opravi enako nalogo za 3 dolarje in v manj kot minuti. Povrh vsega za pošiljko s faksom ni potreben operater, dela z njim se lahko vsakdo privadi tako hitro kot telefoniranja.

»V bistvu je to papirnat telefon,« pravi Nancy Colon, strokovnjakinja za trženje. »Povsod, kjer je telefon, je mogoče poslati ali sprejeti sporočila po faksu.« A ne samo navadna sporočila. S faksom je mogoče pošiljati rokopiše beležke, skice, grafe, zemljevide, načrte, celo fotografije.

Vse te zmogljivosti faksa so sprožile široko in pestro uporabo faksa v komuniciranju in pri delu. Faks uporabljajo že skoraj na vseh področjih dela, od vojke do arhitekture. Ameriško vojno letalstvo pošilja metereološke napovedi in zemljevide svojim enotam kar preko faksa, arhitekta I. M. Pei in Yann Weymouth, ki sta postavila zdaj že slavni stekleni piramidni portal pred Louvrom, pa sta probleme pri gradnji reševala s faksom in si skice pošiljala preko Atlantika. Na ta način sta prihranila mesec časa. To sta še dva primera uporabe faksa.

Zares, prihaja do prave faksne revolucije. V pripravi so že nove naprave, majhne, prenosne, še hitrejše. Četrta generacija faksov bo prišla na trg po letu 1990. Ti stroji bodo lahko poslali sliko dokumenta okoli sveta v pičlih dveh sekundah.

»Smo šele na začetku,« pravi analitik James Copel. »Vseh možnih uporab faksa sploh še nismo dojeli.«

MiM (Vir: Newsweek)

Oče iz lasu

Identifikacija s pomočjo genetskega koda — Očetovstvo

V Veliki Britaniji so odkrili nov način ugotavljanja očetovstva. Gre za metodo, ki ob številnih drugih, ki bolj ali manj zanesljivo dokazujejo predvsem, da nekdo ni oče, predstavlja doslej še najbolj dograjeno in zanesljivo.

Britanska metoda je prva, ki ugotavlja očetovstvo na osnovi zapisa v dedni snovi, v dezoksiribonukleinski kislini oziroma v DNA, kot jo s kratico poznajo po vsem svetu. Za identifikacijo zadošča vzorec tkiva, en sam las, kapljica krvi, sperme ali delček veznega tkiva. In medtem ko drugi podobni testi zanesljivo izključijo le možnost očetovstva, ga genetski test zanesljivo potrjuje.

Za metodo se ne zanimajo samo tisti, ki se ukvarjajo s tovrstnimi sodnimi spori, zanimanje kažejo tudi kriminalisti, zdravniki in pravniki. Las v rokah umorne žrtve bo nezmotljivo identifikiral morilca, ko ga bodo odkrili, pošiljevalca bo prav tako izdal vzorec sperme itd.

Metodo so razvili v veliki tajnosti in je zaenkrat še zelo draga, postopek pa dolgotrajen, traja okrog tri tedne. Vendar obljublja, da bo z izpopolnjevanjem sčasoma občutno krajši.

Kaj na tešče?

Vino ni primerna pijača na prazen želodec

Ni vseeno, kaj popijete na prazen želodec. Nekateri prisegajo, da jih spravi pokonci in v življenju je zgolj črna kava, nekateri prisegajo na kozarec mleka, soka, precej pa je tudi takih, ki si zjutraj najraje privedejo dušo s šilcem žganega ali s kozarcem vina. Za slednje je nekaj novosti.

Raziskovalci ameriškega centra DVAMC Walter Peterson, Cora Barnett in John Walsh trdijo, da je kozarec vina na prazen želodec bolj škodljiv kot kozarec žganega pijače. Raziskavo so opravili tako, da so merili, kaj posebej spodbuja želodec k izločanju želodčnega soka. In ugotovili so, da vino, naj bo rdeče ali belo, dvainpolkrat bolj spodbuja izločanje kot žganje pijače. Spodbujeno izločanje v praznem želodcu pa je tisto, kar lahko pripelje do različnih želodčnih težav.

Strokovnjaki torej svetujejo, naj se vino uživa le ob jedi in po jedi, ker pomaga pri prebavi in delovanju želodca, odločno pa ga odsvetujejo uživati pa razen žganega. Če že mora biti kaj močnejšega, potem je bolje popiti kozarec žganega pijače, seveda pa kozareček ne sme imeti repa, se pravi, da jih iz enega ne sme nastati nekaj več.

KOMUNALA

OBVESTILO

DO Komunala Novo mesto obvešča občane, da bo konzolni most za pešce na železniškem mostu v Novem mestu zaprt zaradi vzdrževalnih del v času od 18. do 27. julija 1988. Prehod v mesto in obratno je možen prek kandijskega mostu. Občane vljudno prosimo za razumevanje!

Poudarjati, da je vera opij za človeka, se mi ne zdi pravično. Iz preprostega razloga, ker pravzaprav nisem srečal odraslega človeka, ki bi v svojem življenju vsaj občasno ne uporabljal takšne ali drugačne oblike »opija« oziroma »mamila«.

J. KOSTNAPFEL

IZHAJA ROMSKO GLASILO

NOVO MESTO — Letos je pričelo v Novem mestu izhajati romsko glasilo »Rom«, ki ga izdaja OO ZSMS Rom iz novomeške občine. Doslej sta izšli dve ciklostirani številki, ki prinašata v slovenskem in romskem jeziku tekste s področja društvenega življenja Romov, izobraževanja, kulture, socialne dejavnosti in športa. Objavljenih je tudi nekaj izvirnih leposlovnih del, na koncu vsake številke pa je kratek slovensko-romski slovar. Odgovorni urednik glasila je Rajko Šajnovič, naslov uredništva pa je: Majde Šilc 2, Novo mesto.

Ekologija ali mamila

Načrt uničenja nasadov koke v Andih je ekološko zelo vprašljiv — Sporni herbicid

V srditi mamilarski vojni, ki jo že nekaj let vodijo Združene države Amerike, da bi se rešile hudega zla, narkomanije, ki se na njenih tleh vse bolj razrašča, si ne pomisljajo kaj dosti in ne izbirajo načinov. Med drugim so vojno prenesli s svojih tal na ozemlja drugih držav, predvsem v južnoameriške države, kjer gojijo koko, surovino za pridobivanje kokaina. Tudi na ta način poskušajo zaveziti val narkomanije, čeprav bi bilo najbrž treba glavno bitko le izbojevati na domačih tleh. Med zadnjimi poskusi je tudi načrt o uničenju divjih nasadov koke v Peruju. Prav ta pa je sprožil veliko pomislekov.

Najprej so strokovnjaki odkrili, da znani herbicid tebetiuron, ki ga proizvajalec Eli Lilly iz Kalifornije prodaja po vsem svetu pod komercialnim imenom spike, uničuje tudi nasade koke. V dogovoru s perujsko vlado se je ameriška že dogovorila, da bodo s tem herbicidom oprashi območje zgornjega dela doline Huallaga v vzhodnih Andih, kjer pridelajo večino svetovnega pridelka koke. Ameriška vlada naj bi zagotovila denar za

Samomori Eskimov

Desetkrat večja samomorilnost, kot je ameriško povprečje

Da je alkoholizem hud problem med prebivalstvom najsevernejše ameriške države Aljaske, se že dolgo ve. Tamkajšnji Eskimi, Aleuti in Indijanci so pogoste žrtve alkoholizma, prav tako pa mu podlegajo tudi priseljenci od drugod in belo prebivalstvo Aljaske, čeprav ne v takšni meri. Alkoholizem najhujše kosi prav med omenjenimi skupinami, predvsem v odmaknjenih manjših naseljih. Z alkoholizmom pa je povezan tudi porast nasilja, nesreč in prava epidemija samomorov.

Do odkritja o epidemiji samomorov in smrti zaradi nasilja ter nesreč, vse povezano z alkoholizmom, so se dokopali novinarji Anchorage Daily Newsa. V malem naselju Alakanuk, ki šteje 550 prebivalcev, so v 16 mesecih zabeležili 8 samomorov, 12 poskusov samomora, 2 umora in 4 utopitve. Potem so sprožili obsežnejšo akcijo. 30 novinarjev in fotoreporterjev je prepotovalo preko 45000 kilometrov po Aljaski in zbralo ogromno gradiva za zgodbo, ki so se vrstile v časopisu.

Primerjave podobnih podatkov iz drugih naselij so pokazale, da so domačini desetkrat bolj samodestruktivni, kot je ameriško povprečje. Samomorilnost je še posebej izrazita med moškimi v starostni skupini od 20 do 24 let.

Ljudje ne vedo, čemu živijo, in če vedo, je laž.

S. KOSOVEL

Od človekove osebnosti je odvisno, kaj kdo dela in kako živi.

F. TIHOLE



SOP Krško, specializirano podjetje za industrijsko opremo TOZD KLEPAR

Komisija za delovna razmerja

objavlja sledeča prosta dela oz. naloge:

1. SAMOSTOJNI PROJEKTANT
2. MONTER CENTRALNEGA OGREVANJA
3. ELEKTRIKAR pripravnik

Pogoji

pod 1:

- dipl. ing. elektrotehnike
- 2 leti delovnih izkušenj
- znanje enega svetovnega jezika
- zaželjene so izkušnje v projektiranju razvodnih postrojenj, elektromotornih pogonov, instalacij in industrijske elektronike,
- prednost imajo kandidati z opravljenim strokovnim izpitom.

pod 2:

- VK monter centralnega ogrevanja
- 3 leta delovnih izkušenj — delo na montažah

pod 3:

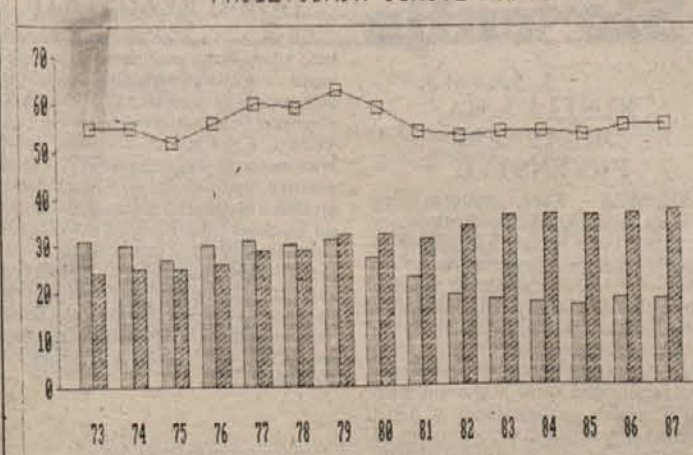
- končana srednja šola elektro smeri

Pod tč. 1. in 2 se delo združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom. Pod tč. 3 je delo za določen čas (za čas pripravništva). Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba 8 dni po objavi oglasa. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

svet v številkah

19

PROIZVODNJA SUROVE NAFTE



MANJ NAFTE IZ OPECA — Svetovna proizvodnja surove nafte je po upadu pred desetimi leti od leta 1981 naprej sicer ponovno v rahlem porastu, kot kaže v grafikonu linija s kvadrati, ki predstavlja gibanje svetovne proizvodnje surove nafte, merjeno v milijonih sodčih dnevnega povprečja za leto od 1973 do lani, vendar v svetovni proizvodnji močno upada delež držav proizvajalk nafte, ki so združene v organizaciji OPEC. Stolpci kažejo, da v skupni proizvodnji narašča delež držav zunaj te močne in pred leti zelo vplivne organizacije za OPEC velja prvi, za države zunaj OPECA pa drugi stolpec.

PRAZNIČNI NOGOMET

BRUSNICE — Tu bo v nedeljo, 24. julija, ob 8. uri tradicionalni turnir v malem nogometu, ki ga organizirajo v počastitev praznika KS Brusnice. Pare bodo žrebali 22. t. m. ob 20. uri v gostilni Hudoklin v Brusnicah. Prijave bodo sprejemali tudi po telefonu 85-981 in na dan žrebanja. Prijavnina znaša 20.000 din, plačajo pa jo ekipe lahko tudi na žiro račun 52100-679-14809. Najboljše 3 ekipe bodo prejele pokale, prvovršena pa se bo za povrh mastila z odjokom.

Favoriti ostali pod vrhom

Od 5. do 13. julija je bilo v Novem mestu 41. republiško sahovsko prvenstvo za mladince

NOVO MESTO — V Novem mestu meri znanje na 41. mladinskem sahovskem prvenstvu Slovenije za 1988 leto. 50 mladincev iz 22 slovenskih klubov. Na prvenstvu nastopa 10 mojstrskih kandidatov, 16 prvokategorikov in 24 drugokategorikov; med drugimi tekmuje tudi 5 igralcev SK Pionir Novo mesto, in sicer mojstrski kandidat Maks Rozman ter drugokategorik Damjan Gorše, Tomaž Koncilja, Marko Istenič in Klemen Jevnikar. Pokroviteljstvo nad prireditvijo so prevzeli novomeško GIP Pionir, Elan Begunje in novomeška telesnokulturna skupnost, pomagajo pa še nekatere dolenske delovne organizacije.

V času poročanja so šahisti od 9 kol odigrali 7. Medtem ko so pred začetkom prvenstva veljali za favorite za prvo mesto mojstrski kandidati Zlčan Dušan Brinovec, lanski prvak, Matjaž Musil (Metalna Maribor), Igor Jelen (Iskra Ljubljana), Marko Novčan (Kovina-Marles, Maribor) in Andrej Brcar (Iskra Ljubljana), kažejo rezultati partij drugačno sliko. Glavna značilnost turnirja je nezanesljivost in neprodorna igra favoritov. Nasprotno pa igra zelo zanesljivo in sproščeno Matjaž Slibar (Tomo Zupan, Kranj), ki je šele v 7. kolu oddal prvi remi. Zdjaj vodi s 6,5 točke kar za celo točko pred Matjažem Musilom, o prvem mestu pa o odločilo njuno medsebojno srečanje v 8. kolu. Od Novomeščanov je Maks Rozman po 7. kolu s 5 točkami na visokem 3.—6. mestu z izgledi, da tam tudi ostane.

Nekaj rezultatov: 1. kolo: Ličina—Musil 0:1, Brinovec—Furlan 1:0, Slibar—Makovec 1:0, Rozman—Habjančič 1:0, 2. kolo: Musil—Slanič 1:0, Žugaj—Slibar 0:1, Novčan—Veličkovič 0,5:0,5, Ramšak—Rozman 0:1, 3. kolo: Rozman—Musil 0,5:0,5, Brinovec—Tratar 1:0, Slibar—Kodrič 1:0, Jelen—B. Potočnik 1:0, 4. kolo: Brinovec—Slibar 0:1, Musil—Brcar 0,5:0,5, Cander—Jelen 0,5:0,5, Rozman—Novčan 0,5:0,5, 5. kolo: Slibar—Smolec 1:0, Musil—Tratar 0,5:0,5, Brcar—Brinovec 1:0, Jelen—Rozman 1:0, 6. kolo: Slibar—Jelen 1:0, Cander—Musil 0:1, Brcar—P. Potočnik 0:1, Smolec—Novčan 0,5:0,5, Gorše—Rozman 0:1, 7. kolo: P. Potočnik—Slibar 0,5:0,5, Musil—Kodrič 1:0, Brinovec—Jančič 1:0, Jelen—Smolec 0,5:0,5, Novčan—Keršič 1:0, Rozman—Rogelj 1:0, Cander—Brcar 0,5:0,5. Po 7. kolu je na 1. mestu Matjaž Slibar s 6,5 točke, na 2. Matjaž Musil (5,5), 3.—6. mesto si delijo Dušan Brinovec, Marko Novčan, Maks Rozman in Primož Potočnik (vsi 5 točk), 7.—11. pa Igor Jelen, Andrej Brcar, Martin Kodrič, Mitja Cander in Sašo Smolec (vsi po 4,5 točke).

Dober nastop novomeškega triatlonca

Andrej Švent v nedeljo v Avstriji na 17. mestu — Kdo želi tekmovali?

GRAZ — V nedeljo je bil v športno-rekreativnem središču blizu Gradca v Avstriji triatlon, na katerem je sodelovalo 141 tekmovalcev. Udeleženci so merili moči v plavanju na 1.000 m, na 28-kilometrski kolesarski progi in v teku na 8 km.

Na tekmovalcu je sodeloval tudi eden redkih slovenskih triatloncev Andrej Švent iz Novoga mesta, ki je za zmagovalcem (1:32:0) zaostal 8 minut in zasedel 17. mesto. Glede na to, da so pravi daljši triatloni na koledarju šele avgusta in septembra, je bil Gradec dobra preizkušnja moči za skrajne napore, ki čakajo tekmovalce na progah z 2.000 m plavanja, s 60 do 110 km kolesarjenja in 13 do 21 km teka. Na takih nastopih se bo preizkusil tudi Novomeščan Švent, ki se bo letos predvidoma udeležil še triatlonov 23. in 24. julija v Avstriji, 7. avgusta v Braslovčah in 17. septembra spet v Avstriji v Gradcu. Če bi se še kdo rad udeležil velikih prireditev ali si jih ogledal, se lahko oglasi na telefon 25-339 ali 23-774.

USPEŠNI NASTOPI

BELJAK — Novomeški in krški kolesarji so nastopili na dirki v Beljaku, na kateri je v sobotni preizkušnji član KK Krka Andrej Gimpelj med pionirji A zasedel 3. mesto. Med mlajšimi mladinci je bil Krčan Igor Kranjec najboljši, krkaš Bogdan Fink je zasedel 2. in njegov klubski tovariš Gorazd Stangelj 6. mesto. V nedeljo je na 70-kilometrski progi med mlajšimi mladinci zmagal Bogdan Fink, drugi je bil Igor Kranjec in sedmi Gorazd Stangelj.

Kolesarji Krke so dodali dobrim uvrstitvam še nastop na dirki po Umbriji. Na tem tekmovalstvu je reprezentant Jože Smole v končnem seštevku zasedel 3. mesto, na 3. mestu pa se je uvrstila tudi ekipa Krke.

DOBRI REZULTATI

KRŠKO — 1. julija je bilo v Krškem 4. kolo republiškega predtekmovalstva v plavanju za mlajše pionirke in pionirje A in B. Nastopili so predstavniki JB Maribor, ravenskega Fužinarja, Velenja iz Titovega Velenja, KN Celje in domačini. Izven konkurence so nastopili starejši pionirji in pionirke, med katerimi je bil tudi plavalec invalidov in državni reprezentant olimpijski kandidat Dan Pavičič iz Celja. Ob dobri organizaciji, v lepem sončnem vremenu in pred številnimi gledalci je tekmovalje izredno uspelo. Plavalci in plavke so dosegli nekaj dobrih rezultatov; omenimo naj domačinko Natalijo Repec, ki je na 800 m kralj zmagala z rezultatom 10:00,6.

ODOJEK ZA PRVO MESTO

DOLŽ — V nedeljo ob 8. uri bo na novem igrišču v Dolžu turnir v malem nogometu. Organizatorji bodo od ekip pobirali prijavnino 20.000 din, najboljšim moštvom pa podelili priznanja in pokale. Prvovršeno ekipo čaka odjok. Prijave za turnir sprejemajo jutri ob 20. uri v OS Dolž.

»Srebrni fantje« — novi sevniški upi

Sevniški pionirji drugi na neuradnem svetovnem rokometnem prvenstvu v Teramu

SEVNICA — Sevniški rokometiški pionirji (letnik 1973) so nadvse uspešno tekmovali na neuradnem svetovnem pionirskem prvenstvu v Teramu, manjšem mestu pri italijanski prestolnici Rimu. Med okrog 350 ekipami iz vsega sveta so se po zmagi v svoji skupini uvrstili v zaključne boje. Premagali so Švede 16:6, Norvežane 15:4, v finalu pa so klonili proti Čehoslovakom, ki jih je zastopala reprezentanca Praga.

Kakor smo zvedeli ob zaključku redakcije pretekli ponedeljek, ko so sorodniki že nestrno pričakovali »srebrne fante« iz Terama, kjer so izvrstno zastopali tudi slovenski in jugoslovanski rokomet, so Sevničani nastopili v finalu močno oslabljeni. Igrala nista niti Sečki, eden najboljših igralcev in strelcev, niti Cvetanovski, ker sta si poprej poškodovala mišici na nogi. Seveda lahko le ugibamo, kaj bi bilo v finalu, če bi igrala v sevniškem moštvu še oba odlična rokometiška. Gotovo pa bi bila za Čeha pot do zlate kolajne ob kompletni ekipi iz Sevnice mnogo težja, kajti tudi njihova zmagala 13:11 ni najbolj prepričljiva.

Povejmo še to, da je breme večine stroškov 8-dnevnega bivanja v Italiji padlo na ramena staršev »srebrnih fantov«. Le za stroške prevoza so dobili pomoč sevniških obrtnikov in nekaterih podjetij. Več o izjemnem uspehu sevniških rokometištev v prihodnji številki.

P. PERC



ZMAGOVALNA EKIPA IZ BREŽIC — V soboto dopoldne se je v Brežicah pomerilo sedem ekip voznikov, avtomobanikov in avtoelektrikarjev iz Dolenjske in Posavja. Vozniki so tekmovali v praktični vožnji, v teoretičnem znanju, avtomobaniki in avtoelektrikarji pa v odkrivanju napak na vozilih. Največ praktičnega in teoretičnega znanja so pokazali Brežičani (na sliki s pokalom). Na drugo mesto se je uvrstila ekipa ZŠAM Novo mesto, na tretje ekipa ZŠAM Trebnje, na četrto Prevoz Brežice, na peto ZŠAM Krško, na šesto ZŠAM Metlika — Črnomelj in na sedmo Gorjanci Novo mesto. (Foto: J. Teppey)

»Lahko sem dober golman«

Inles je imel zmeraj dobre vratarje — Benu Lapajnetu napovedujejo rokometno kariero

RIBNICA — V 30 letih obstoja ribniškega rokometnega kluba Inles so bili po nepisnem pravilu med najboljšimi posamezniki golmani. Svoj čas je bil to Ivan Kersnič, za njim je nastopil Stojan Gezle, danes pa je v ekipi na pomolu 15-letni Benu Lapajnetu, ki mu poznavalci te igre v Sloveniji napovedujejo bleščečo kariero.

»V začetku sem bil zapisan drugi igri, saj sem še v 1. razredu osnovne šole v Domžalah začel trenirati kolesarje. Šlo mi je dobro, najbrž pa je k temu precej pripomogla moja tedanja višina. Leta 1982 smo se preselili v Ribnico, kjer sem kot 9-letnik začel obiskovati rokometne treninge. Takoj sem se ogrel za to igro, pri tem pa me je z delom posebno navdušil trener Zdenko Mikulin, ki ga mladi igralci zlasti cenijo. Mikulin tako dobro trenira, da igralci lahko takoj prvi dan spoznajo svoje sposobnosti,« pravi Benu. S pionirji, kadeti in mladinci Inlesa je pobral domala vsa republiška priznanja. Ni bilo turnirja, da na njem ne bi veljal za najboljšega posameznika — popolnoma zaslužen. Preteklo mesec je s 14 leti debitiral v prvi Inlesovi ekipi in odlično branil celo prvenstvo.

»Sedanja obetavna izjemno mlada generacija Inlesa bi morala brez časa pokazati pravo vrednost. Dolga leta smo se srečevali kot igralci različnih sestavov, zato je razumljivo, da pričakujemo, da bomo v naslednjih letih skupaj dvignili ribniški rokomet na nekdanje mesto. Sam pa mislim, da nam v teh prizadevanjih manjka močan strelce, zunanji bek, po možnosti

levičar,« ugotavlja vratar Lapajnet. Resda je fant zaposlen z mislijo na okrepitev, a se verjetno bolj ubada s svojimi 197 cm višine in z 88 kg teže. Medtem ko bi se košarkarji vseeno, da v ten leten se rastejo, je za rokometne vratarje to manj razveseljivo. Vsak centimeter več namreč naredi vratarja nekoliko manj okretnega.

»Ne skrivam želje, da bi postal dober golman, saj imam za to vse osnove. Menim, da bi že zdaj moral trenirati najmanj pet ur na dan. S takim tempom bom začel v pripravah na jesensko sezono in v nadaljevanju posebej treniral delo nog in nekatero elemente obrambe metov s kril,« napoveduje Benu.

Ne gre dvomiti, da so prvotilski trenerji že vabili mladega Ribničana, ki je svoje rokometne sposobnosti pokazal že tudi zunaj republiških meja, med drugim nedavno v Tuzli, kjer je odločno branil mrežo slovenske reprezentance. Kam bo morda krenil v kasnejših letih, Benu zdaj ne razmišlja. Ta trenutno nestrno čaka na začetek priprav, saj pravi, da ne more brez rokometu.

M. GLAVONJIČ

Slovenija

KUSELJ 3. NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

SEVNICA — Konec prejšnjega tedna je vodja slovenske ekipe radioamaterjev in njihov trener Janko Kuselj popeljal pionirje, juniorje, člane in ženske na državno prvenstvo v amaterski radiogoniometriji (ARG), ki je bilo v črnomorskem Zabljaku. Kuselj, dolgoletni predsednik sevniškega radiokluba, ki je zadnja leta prepustil vjavi kluba mlajšemu Toneu Kranjcu, sam pa se je posvetil zlasti vzgoji mladih radioamaterjev v ARG, nam je v ponedeljek, ko se je še utrujen od poti odpravil počivat na zvezo v Ljubljano, povedal, da so slovenski radioamaterji v Zabljaku zmagali ekipno pri seniorjih. Pionirji so bili 2., juniorji 3. in ženske 4. Med posamezniki so se zelo dobro odrezali tudi trije Sevničani, in sicer je Jani Kuselj pri juniorjih dosegel 3. mesto, Lovro Kuhar pri seniorjih 8. in Damjan Spec pri pionirjih 15. mesto. Iz vseh slovenskih selekcij so v širšem izboru za SP v Švici 4 Slovenci, med njimi tudi Kuselj.

S. D.

POKAL EKIP CENTRA

NOVO MESTO — Balinarska ekipa KS Novo mesto-Center je zmagala na 4. balinarskem turnirju, ki ga je v počastitev dneva borca in 22. julija organiziral novomeški Dom starejših občanov. Za zmagovalno ekipo, v kateri so nastopili Jarc, Blatnik, Drenovec in Moro, so se uvrstili balinarske vrste KS Ločna-Makovce, KS Novo mesto-Draska in KS Bršljini. Pred turnirjem, na katerem se sicer tekmovalci potegujejo za organizatorjev prehodni pokal, se je mlada balinarska ekipa doma starejših občanov v sestavi Lončarič, Primc, Bobnar in Jordan srečala z reprezentanco Novoga mesta, za katero so igrali Štrumbelj, Juvan, Pungercar in Blatnik. Reprezentanca je zmagala z rezultatom 13:5.



PRISLI SO PRAVOČASNO — Posledice požara, ki je 1985. leta zajel prostoro skladišča zelišč v Bršljino, so bile mnogo večje. Čeprav škoda še ni znana, bo zagotovo mnogo manjša, saj je zgorela le električna napeljava, seveda če odmislimo vreče že pripravljenih zdravilnih zelišč, ki po požaru ne bodo več uporabna. (Foto: J. P.)

Dejanski preizkus opreme

V nedeljo dopoldne so se poklicni gasilci, vojniki in prostovoljci uspešno spopadli z ognjem v Zeliščih

NOVO MESTO — V nedeljo, ob 10.42 sta vratar in dežurni gasilec v Krkinem tozdu Zelišča v Bršljino zaslila s komandne plošče zvočni signal. To je bilo opozorilo, da se je nekje v skladišču pojavil ogenj. Še tisti trenutek sta po radijski zvezi poklicala dežurno enoto poklicnih gasilcev. Prvo njihovo vozilo je bilo že nekaj minut zatem na mestu požara, ostala gasilska vozila z vsjo potrebno opremo pa so se reševanju pridružila še pred enajsto uro.

V notranjost skladišča, napoljnega z vrečami posušenih zdravilnih zelišč, ki so bila pripravljena za izvoz, se je dalo le s popolno gasilsko opremo. Gasilci so si natakili maske, na hrbet pa so si oprtali kisikove bombe. Poleg dima se je po prostoru širila tudi vročina. Kljub naporom je prvi ekipi 17 poklicnih gasilcev uspelo požar lokalizirati. Pri reševanju nepoškodovanih in tudi tlečih vreč je pomagalo tudi 47 gasilcev-vojakov iz

vojašnice Milana Majcna, trije poklicni gasilci Krke ter 7 članov gasilskega društva iz Šmihela. Na mesto so prispela še nekatera druga gasilska društva, vendar so jih poslali nazaj, ker njihova pomoč ni bila več potrebna. Vzroke požara raziskujejo, po vsej verjetnosti pa je škoda, ki še ni ocenjena, povzročil samovžig.

Po uspelem reševanju je poveljnik poklicnih gasilcev Mihail Horvat povedal: »Alarmne naprave so naredile svoje, pa tudi lopute na strehi skladišča so se zaradi dima avtomatsko odprle. Tudi mi gasilci smo imeli nekaj sreče, saj na cesti ni bilo prometa in smo resnično v rekordnem času prispeli reševati. Mislim, da je bila to prva priložnost, da smo tudi uradno preskusili najodobnejšo opremo, ki nam jo je v zadnjem času omogočilo nabaviti dolensko združeno delo. Prvič nam je pri klicanju poklicnih gasilcev in okoliških gasilskih društev pomagala tudi dolenska radijska postaja Studio D.«

J. PAVLIN

FIČKO JE ZGOREL

TREBNJE — Marjan Knez iz Ljubljane je 9. julija ponoči vozil s fičkom iz Ljubljane proti Zagrebu. Ko je v Medvedjeku vozil po klancu navzdol, je opazil, da se iz avta kadi. Ustavil je in odprl pokrov motorja. Takrat je ogenj dobil zrak, fičko ni bilo pomoči, zgorel je do tal. Škode je za 1,2 milijona dinarjev.

NEVARNI MOTORČKI

ŠENTRUPERT — Anton Krnc iz Gabrovke je 9. julija zvečer peljal z osebnim avtom po krajevni cesti iz Slovenske vasi proti Šentrupertu. Ko je pripeljal v Brinje, mu je nasproti na kolesu z motorjem pripeljal 16-letni Peter Vidmar iz Šentruperta, ki je prehitel dva kolesarja na motorju. Krnc se je Vidmarju umikal, vendar se je ta kljub temu zaletel v prednjo levo stran avta. Huje ranjenega Vidmarja so odpeljali v novomeško bolnišnico, gmotne škode pa je za milijon dinarjev.

ČELNO TRČILA

NOVO MESTO — Mirko Zupančič s Potoka pri Straži je 10. julija ob 19.45 vozil z osebnim avtom iz Gor. Karteljevega proti Novemu mestu. Ko je pripeljal po rahlem klancu navzdol, je zašel nekoliko na sredo cestišča. Takrat mu je nasproti, prav tako po sredi pripeljal voznik osebnega avta Roman Krese iz Češče vasi. Avtomobila sta čelno trčila. V nesreči je bila hudo ranjena sopotnica v Kresetovem avtu Darinka Krese; odpeljali so jo v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 2,3 milijona dinarjev.

Z MOTORČKOM V VINOGRAD

SUHOR — Igor Goršin iz Novoga mesta se je 9. julija okoli polnoči peljal na kolesu z motorjem iz Hrasta proti Suhorju. Ko je pripeljal na Hrast, se je preveč približal desnemu robu ceste in se prevrnil v vinograd. Huje ranjenega so odpeljali v novomeško bolnišnico.

BREŽICE: PLAKETE ZA VZORNE VOZNIKE

BREŽICE — Komisija za preventivo in vzgojo v prometu je letos izbrala osem kandidatov za priznanje, značko in plaketo vzornega voznika. Prejeli so jih: Jože Hotko, Stanko Bukovinski, Ivan Kostevc, Edi Pirč, Vinko Škvarč, Jože Lasič, Jože Radanovič in Andra Musar. Podelitve je bila minulo soboto na slovesnosti v počastitev 13. julija, dneva šoferjev in avtomobanikov.

KRONIKA NESREČ

NEGREČNI KAZALCI — Antonija Nosan z Rateža je 9. julija ob 19. uri vozila z osebnim avtom iz Gabrja proti Vel. Brusnicam. Ko je pripeljala v Drago, ji je nasproti po levi strani vozišča s traktorjem pripeljal Anton Borse iz Šmarjeških Toplic, ki je imel vključene vse štiri smerokaze. Nosanova je zato mislila, da je ustavil na cesti, zapeljala je na levo polovico cestišča, da bi zapeljala mimo. Ko je bila ob traktorju, je voznik Borse zapeljal nazaj na svojo desno stran in pri tem trčil v prednjo

bočno stran avta Antonije Nosanove. V nesreči je bila 10-letna Saša Nosan huje ranjena, voznica in Zdenko Nosan pa laže. Gmotne škode je za 1,5 milijona dinarjev. NA NJIVO — Leopold Brulc iz Smolenje vasi je 9. julija popoldne peljal s Pionirjevim tovornjakom iz Lakenc proti Zburam. Ko je v tem naselju pripeljal v delno pregledni levi ovinek, je zapeljal v desno na bankino, peljal po njej 20 metrov, nato pa se je po nasipu prevrnil na njivo. Škode je za 2,5 milijona dinarjev.

POTA IN STRAŠNIPOTA

dežurni poročajo

OB GLASBO — V času med 8. do 9. julijem je neznanec vlomil v stanovanjsko hišo Malči Rajčević iz Trebnjega in odnesel televizijski sprejemnik znamke Sony in dva radiokasetofona. Lastnica je na škodi za 2,5 milijona. Za nepridipravom poizvedujejo.

Gorelo je tudi v Novolesu

Zareči košček lesa potegnili v odsesovalno napravo

NOVO MESTO — V petek, 8. julija, je okoli 18. ure gorelo v Novolesu, tozdr Straža. Delavka pri stroju za spajhanje lesnih blokov je opazila, da se je ob stroju nabralo precej žagovine. Da bi jo odstranila, je ustavila krožno žago, ki pa se zaradi visokega števila vrtiljavev ustavlja okoli 5 minut. Tačas se je ob list razgrete žage drgnil košček smolnatoga topolovega lesa in se zaradi visoke temperature vžgal. Zareči les je potegnili v odsesovalno napravo, kjer se je lesni prah vnel. Požar so hitro pogasili, vendar je škoda še vedno za 10 milijonov dinarjev.



LUKNJA ČAKA NA ŽRTEV — Slab mesec dni je, odkar so delavci cestnega podjetja razširili in obnovili mostiček na lokalni cesti Lešnica—Makovce. Mostiček je res postal most, vendar ne za dolgo. Ob desnem in levem robu je bilo delo opravljeno tako »strokovno«, da debele plasti asfalta in peska že padajo na spodnjo pot, za njimi pa ostaja praznina. Luknje sedaj čakajo na svojo prvo žrtev ali pa na delavce cestnega podjetja. (Foto: J. P.)

VEČ PROMETNIH KROŽKOV

Pogosto slišimo o prometnih nesrečah. Veliko ljudi v njih umre, nekateri ostanejo invalidi do konca življenja. Nesreče se dogajajo zaradi nepazljivosti med vožnjo. Povzročitelji nesreč so tudi pešci, zlasti otroci. Ko hodijo iz šole, brezglavo tekajo čez cesto. Zaradi tega se na šolah razvijajo prometni krožki. Mislim, da bi ta krožek moral biti bolj aktiven in da bi se moralo vanj vključiti čimveč učencev. Nekateri učenci se vozijo v šolo s kolesi, čeprav nimajo izpita zanje. Zaradi takšnih predrežev bi na cestah moralo biti več miličnikov, ki bi usmerjali promet.

GORDANA POLŠAK, 6.a OS Artiče

NAŠ VZORNIK

Tone Kambič je bil pred vojno komandir orožniške postaje v Kostanjevici. Ko so fašisti zasedli našo domovino, je odšel k partizanom v Gorjanski bataljon. Bil je hraber borec. Postal je komandant odreda. Toda že po enem letu borbe je padel v boju z belogardisti med vasema Velike Vodenice in Ržišče. Tam ima tudi spomenik. Toneta Kambiča smo si pionirji naše šole izbrali za vzornika. Zato se naš pionirski odred imenuje po njem.

LEA COLARIČ

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 15. VII.

15.45 — 00.00 TFLETEKST
16.40 VIDEO STRANI
16.15 TEDNIK, ponovitev
17.15 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.40 GRIZLI ADAMS, 24., zadnji del nanizanke
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 CAGNEY IN LACEY, ameriška nanizanka
21.05 NA KRILIH VETRA: GALAPASKO OTOČJE, dokumentarna serija
21.55 DNEVNIK

22.10 POLETNA NOČ
NAPOLEON IN JOSEPHINE, 1. del ameriške nadaljevanke
23.55 INFORMATIVNA ODDAJA ZA TUJCE
00.00 PADEC UPORNIH ANGELOV, italijanski film
Cecilija, mlada intelektualka aristokratskega rodu, živi utesnjeno v urejenem in na videz srečnem zakonu. Bližina smrti, njen oče je namreč neozdravljivo bolan, spremeni njeno razmišljanje. Zaradi vse močnejših občutkov nezadovoljstva in nesvobodnosti se odloči za avanturo z

SOBOTA, 16. VII.

16.55 — 00.00 TELETEKST
17.10 VIDEO STRANI
17.25 RAPOVEDNI TAČEK
17.45 MIŠKOLIN
18.00 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.55 RISANKA
19.07 KNJIGA
19.30 DNEVNIK
19.59 NAŠ UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 VEČER Z AGATHO CHRISTIE: MRTVEČEVA USTA, ameriški film
22.05 DNEVNIK
22.20 POLETNA NOČ
NAPOLEON IN JOSEPHINE, 2. del nadaljevanke
00.00 INFORMATIVNA ODDAJA ZA TUJCE
ROŽNATA NANIZANKA, 3. del
01.20 VIDEO STRANI

NEDELJA, 17. VII.

8.55 — 12.45 in 14.05 — 23.00 TELETEKST
9.10 VIDEO STRANI
9.20 ŽIV ŽAV
10.10 GRIZLI ADAMS, ponovitev zadnjega dela
10.35 GOSPA MONSOROJSKA, ponovitev 6. dela
11.30 ALPSKI VEČER 88, 4. oddaja
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
12.30 VIDEO STRANI
14.20 VIDEO STRANI
14.35 HOTEL POLAN IN NJEGOVI GOSTI, 2. del nemške nadaljevanke
16.30 ALAMO, ameriški film
19.05 RISANKA

PONEDELJEK, 18. VII.

16.30 — 00.00 TELETEKST
16.45 VIDEO STRANI
17.00 NAŠ UTRIP, ponovitev
17.15 ZRCALO TEDNA, ponovitev
17.30 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.20 RADOVEDNI TAČEK
18.35 MALA NADA, 6. del

neznancem, ki živi nevarno življenje, povezano s terorizmom. Zanj pomeni avantura nekaj vznemirljivega in nevarnega, zanj streženje in poskus vrnitve v normalno življenje. Zaradi različnosti njihovih ciljev se njuna zveza ne more končati srečno.
01.40 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

19.00 Alpski večer 88 (ponovitev 3. oddaje) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Narodna glasba — 20.45 Poročila — 20.55 Svečana otvoritev Splitskega poletja — Princ Homburški (gledališka predstava)

TV ZAGREB

8.35 Kisli dež — 9.05 Otroška oddaja - 9.35 Smola in njena predelava — 10.00 Poletno dopoldne — 12.10 Poletno popoldne — 15.30 Poročila — 15.40 Tour de France — 16.50 Program plus (ponovitev) — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.30 Dnevnik — 20.00 Nezdoljni center (nanizanka) — 20.55 Varošarije (zabavnoglasbena serija) — 21.55 Dnevnik — 22.15 Po deseti (kulturni magazin) — 23.15 Informativna oddaja za tujce — 23.20 Program plus — 01.00 Poročila

DRUGA TV MREŽA

14.50 Jugoslavija, dober dan — 15.20 Dolina miru (slovenski film) — 16.50 13. julij (ponovitev dramske serije) — 17.40 Ruska sol — 18.40 Dallas — 19.30 Dnevnik — 20.00 Napoved časa (oddaja iz kulture) — 20.30 Poročila — 20.35 Medigra — 21.00 Melodije morja in sonca

TV ZAGREB

8.00 Glasbena oddaja — 9.00 Mačja opravila — 10.20 Program Plus (ponovitev) — 12.00 Daljna obzorja (dokumentarna serija) — 17.00 Narodna glasba — 17.30 Poročila — 17.35 TV koledar — 17.45 Sedem TV dni — 18.30 Švenk — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Čedno dekle poleg mene (ameriški film) — 21.35 Dnevnik — 21.55 Informativna oddaja za tujce — 22.00 Nočni program — 00.00 Poročila

DRUGA TV MREŽA

19.30 DNEVNIK
20.05 KONEC TEDNA, komedija TV Beograd
21.15 ZDRAVO
22.45 INFORMATIVNA ODDAJA ZA TUJCE
22.50 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

8.55 Poročila — 9.00 Danes za jutri in igrani film — ... Športno-zabavno popoldne — 15.10 Grobnik: motodirke za VN Jugoslavije — 19.30 Dnevnik — 20.00 Po letu 2000 — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Mali koncert — 21.20 Sportni pregled

DRUGA TV MREŽA

19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK
20.05 JOE WILSON, 3. del nadaljevanke
21.05 DINAR
21.50 DNEVNIK
22.05 POLETNA NOČ
NAPOLEON IN JOSEPHINE, 3. del nadaljevanke

TOREK, 19. VII.

16.50 — 00.00 TELETEKST
17.05 VIDEO STRANI
17.20 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.40 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
18.45 ČE LADJA ZBOLI
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK

SREDA, 20. VII.

16.40 VIDEO STRANI
16.55 MOSTOVI, ponovitev
17.25 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.45 O ČUDOVITEM POVODCU, 1. del
18.55 MIŠKOLIN
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK
20.05 PESEM JE ROJENA, ameriški musical



Spored Studia D

ČETRTEK

12.00 avizo — pozdrav, predstavitev ekipe, napoved sporeda — pesem tedna — 12.30 novice — 12.45 kmetijski nasvet — 13.00 nekoč je bilo tako... — 13.15 zvedeli na 100,6 megaherca — 13.30 tema — 15.00 dolenski list — 15.15 kino spored — 15.30 dogodki in odmevi — 16.15 zvedeli na 100,6 megaherca — 17.00 z vami je Kompas — 17.15 strokovnjak — 18.00 kronika — kmetijski nasvet — 18.30 pesem tedna — odpoved programa 18.58 avizo

PETEK

12.00 avizo — pozdrav, predstavitev ekipe, napoved sporeda — pesem tedna — 12.30 novice — 12.45 kmetijski nasvet — 13.00 nekoč je bilo tako... — 13.15 zvedeli na 100,6 megaherca — 13.30 želeli ste, poslušajte — glasba po izboru poslušalcev — 14.30 minute za sport — 15.15 kino spored — 15.30 dogodki in odmevi — 16.15 zvedeli na 100,6 megaherca — 16.20 lestvica zabavne glasbe — vaših deset — 17.00 aktualna tema — 17.30 želeli ste, poslušajte — predvajamo glasbo po izboru poslušalcev vse do 18.50 — 18.00 kronika — kmetijski nasvet — 18.30 pesem tedna — odpoved — 18.58 avizo

SOBOTA

12.00 avizo — pozdrav, predstavitev ekipe, napoved sporeda izbor pesmi tedna — 12.30 novice — 12.45 kmetijski nasvet — 13.00 nekoč je bilo tako... — 13.15 zvedeli na 100,6 megaherca — 13.30 čestitke in pozdravi naših poslušalcev —

20.05 OSMI DAN, oddaja o kulturi
20.45 MEDNARODNA OBZORJA
21.30 DNEVNIK
21.45 POLETNA NOČ
NAPOLEON IN JOSEPHINE, 4. del nadaljevanke
00.30 INFORMATIVNA ODDAJA ZA TUJCE
NENAVADNE ZGODBE, 7. del
00.45 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

18.30 Mostovi — 19.00 Druga godba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Resna glasba — 20.45 Žrebanje lota — 20.55 Zabavni torek — 22.20 Arhitektura (oddaja iz kulture)

DRUGA TV MREŽA

21.40 DNEVNIK
21.55 POLETNA NOČ
NAPOLEON IN JOSEPHINE, 5. del nadaljevanke
KNJIGA ŠAL, 2. del
00.55 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

18.30 Beograjski TV program — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni večer — 21.30 Poročila — 21.35 Umetniški večer

14.00 oglašamo se vam ... — 15.15 kino spored — 15.30 dogodki in odmevi — 16.15 zvedeli na 100,6 megaherca — 16.30 skriti mikrofoni — 17.00 oglašamo se vam — 18.00 kronika — kmetijski nasvet — 18.30 pesem tedna — odpoved programa — 18.58 avizo

NEDELJA

8.00 avizo — pozdrav, predstavitev ekipe, napoved sporeda — 8.30 kmetijska oddaja — 9.30 kronika — repičeva draga — nekoč je bilo tako... — 10.00 zvedeli na 100,6 megaherca — kino spored — 11.00 mali oglasi — 12.30 čestitke in pozdravi naših poslušalcev odpoved programa — 17.59 avizo

PONEDELJEK

12.00 avizo — pozdrav, predstavitev ekipe, napoved sporeda pesem tedna — 12.30 novice — 12.45 kmetijski nasvet — 13.00 nekoč je bilo tako... — 13.15 zvedeli na 100,6 megaherca — 13.30 tema — 15.30 dogodki in odmevi — 16.15 zvedeli na 100,6 megaherca — lestvica narodnozabavne glasbe — 17.00 tema — 18.00 kronika — kmetijski nasvet — 18.30 pesem tedna — odpoved programa — 18.58 avizo

TOREK

12.00 avizo — pozdrav, predstavitev ekipe, napoved sporeda — pesem tedna — 12.30 novice — 12.45 kmetijski nasvet — 13.00 nekoč je bilo tako... — 13.15 zvedeli na 100,6 megaherca — 13.30 tema — 15.15 kino spored — 15.30 dogodki in odmevi — 16.15 zvedeli na 100,6 megaherca — 16.30 minute za narodno glasbo — 17.00 tema — 18.00 kronika — kmetijski nasvet — 18.30 pesem tedna — odpoved programa — 18.58 avizo

SREDA

12.00 avizo — pozdrav, predstavitev ekipe, napoved sporeda — pesem tedna — 12.30 novice — 12.45 kmetijski nasvet — 13.00 nekoč je bilo tako... — 13.15 zvedeli na 100,6 megaherca — 13.30 glasbena oddaja — 14.30 tema — 15.15 kino spored — 15.30 dogodki in odmevi — 16.15 zvedeli na 100,6 megaherca — 16.30 čestitke in želje naših poslušalcev — 17.00 tema — 18.00 kronika — takoj po kroniki kmetijski nasvet — 18.30 pesem tedna — odpoved sporeda — 18.58 avizo

Slovenija

Servis Candy obvešča stranke, da bo delavnica zaradi letnega dopusta zaprta od 11. do 25. julija. Se priporočam! Dančulović Nikola
Glavni trg 4, tel. 24-314.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi žene, mame, stare mame, sestre, tašče in tete

IVANKE AUPIČ

iz Rodin 10 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, z darovanim cvetjem izrazili spoštovanje in jo spremili na poslednji poti. Posebna zahvala velja družinam Grahek, Šuš in Mate, pevkam iz Otovca, godbi iz Črnomlja in župniku za opravljen obred.

Vsi njeni

Dne 11. julija 1988 smo se na krškem pokopališču poslovili od naše upokojenke

FANI OMERZU

Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Delavci Žito, TOZD IMPERIAL, Krško

Solza, žalost, bolečina te zbudila ni, a ostala je tišina, ki močno boli.

ZAHVALA

V 60. letu nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, dedek, tast

JANEZ JALOVEC-ŽANI

iz Lobetove 10, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom ter trgovskemu podjetju Novotehna in Standard konfekciji za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se tudi zdravnikom in sestram pljučnega oddelka bolnice Novo mesto, patronažnim sestram, dr. Balažiču, Institutu Golnik in gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

V SPOMIN

13. julija je minilo pet let, odkar nas je zapustil naš dragi oče in stari ata

ALOJZ VIVODA

iz Metlike

Vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

Zapustila nas je naša

HELENA ČARMAN

z Ljubljanske 9, Novo mesto

Od nje smo se v družinskem krogu poslovili 1. julija na pokopališču v Prečni.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očija

ROMANA KUHLJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani, duhovniku za opravljeni obred, Iskri Hipot Šentjerneji za vso pomoč in šentjernejski godbi. Vsem še enkrat naša iskrena zahvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob izgubi naše mame, stare mame in prababice

FRANČIŠKE KUŽNIK

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in prijateljem za podarjeno cvetje, za izraženo sožalje in pospremitve na zadnji poti. Lepa hvala vaščanom za pomoč, pevcem za občuteno zapete pesmi, gospodoma župnikom za poslovilne besede in lep pogrebni obred. Hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in sočustvovali z nami.

Gor. Ponikve, 4. julija 1988

Sinovi in hčere z družinami



ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče in stric

JANEZ TURK

iz Podturna 1

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno vetje. Posebna zahvala Zdravilišču Dolenjske Toplice, Mladinski knjigi ter župniku in kaplanu za lepo opravljeni obred. Pristrčna hvala vsem, ki ste našega očeta spremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi



Kje ste, ljuba mama, kje vaš zlati je obraz, kje so vaše pridne roke, ki so delale za nas?

V SPOMIN

12. julija mineva žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra

SLAVKA MURN

iz Podgore

Hvala vsem, ki obiskujete njen tihi dom!

VSI NJENI

tedenski koledar

Četrtek, 14. julija — Jelena Patek, 15. julija — Vladimir Šbota, 16. julija — Dan tankistov Nedelja, 17. julija — Aleš Ponedeljek, 18. julija — Miroslav Torek, 19. julija — Zlata Sreda, 20. julija — Marijeta

kino

BREŽICE: 15. in 16. 7. (ob 20. uri) ameriški film Plavi žamet. 17. (ob 18. in 20. uri) in 18. 7. (ob 20. uri) ameriška komedija Morska sirena. 19. in 20. 7. (ob 20. uri) ameriško-nemška kriminalna Pištola ali ljubizen.
 ČRNOMELJ: 14. (ob 20. uri) in 17. 7. (ob 18. uri) hongkonški akcijski film Mafija proti Nindži. 15. 7. (ob 20. uri) italijanski film Sodni dan. 17. 7. (ob 20. uri) italijanski film Sužnja skušnjava. 19. 7. (ob 20. uri) ameriški film BMX razbojniki. 21. 7. (ob 20. uri) ameriški film Ekspertiment Philadelphia.
 KRŠKO: 14. in 15. 7. (ob 22. uri) nemški erotični film Izredna ženska. 15. 7. (ob 20. uri) ameriška komedija Čudežno dekle. 17. 7. (ob 18. uri) hon-

stanovanja

PRODAJ garsonjero (30 m) v Brežicah. Ogled v soboto in nedeljo od 9 do 17. ure. Ilijaž, Slomškova 11, Brežice. Plačilo po dogovoru. (č. 28-28)
 ENOPOLNOBNO STANOVANJE (48 m²) v Krškem ugodno prodam. Informacije: (068) 72-711, zvečer. (P28-52MO)
 V NAJEM vzajem garsonjero za eno leto ali po dogovoru ali kupim stanovanje v okolici Trebnjega. Naslov v upravi lista. (3663-ST-28)

motorna vozila

ŠKODO COUPE, LADO 1200, po-robno manjšega popravila, poceni prodam. Prodajni frajtonarico Be, es, as. Zbogar, Semeč. (3700-MV-27)
 126 PGL, star 6 mesecev, prodam. Tel. 27-694, popoldne. (3702-MV-28)
 RENAULT 18, letnik 1982, prodam ali menjam za manjši avto. Tel. 25-148. (3715-MV-28)
 126 P, registriran do aprila 1989, prodam. Miklič, Ruperč vrh 51 a Novo mesto. (3720-MV-28)
 Z 101, letnik 1982, registriran do junija 1989, prodam. Cena 460 SM. Turk, Velike Brusnice 58 a. (3721-MV-28)
 Z 101, letnik 1986, prodam. Stane Pekolj, Zagorica 7, Dobrič. (P28-42MO)
 126 P, star tri mesece, prodam. Tel. (068) 22-815. (P28-44MO)
 LADO 1200 karavan, letnik 1985, prevoženih 60.000 km, prodam. za 6 M. Tel. (068) 79-836. (P28-39MO)
 Z 750 LE, letnik 1981, prodam. Cena 1,8 M. Krakow, tel. 65-014. (P28-40MO)
 VW 1200, letnik 1976, registriran do junija 1989, in smrekove deske (5 cm in 2 cm) prodam. Alojz Prijatelj, Ravnik 29, Sentrupert, tel. (068) 40-190. (P28-41MO)
 ZASTAVO 750 LC, letnik 1979, prodam. Franc Vidmar, Laze 18, Uršna sela. (3724-MV-28)
 Z 1300, letnik 1977, v voznem stanju, registrirano, zelo poceni prodam. Brezovar-Kopina, Gor. Kamence 24. (3725-MV-28)
 R 4, letnik 1978, karamboliran, za dele (zadnja polovica vozila in prednja leva stran) prodam. Tel. (068) (52-023. 3726-MV-28)
 JUGO 45, maj 1986, prodam. Ciril Škufca, Sadinja vas 40, Dvor. (3727-MV-28)
 LADO, letnik 1987, 12000 s, karambolirano (motor v voznem stanju), prodam. Alojz Gajski, Mala dolina 7, Jesenice na Dol. (P28-48MO)
 BMW 1600, starejši tip, odlično ohranjen, prodam. Jože Kastelic, Ragovo 8, Novo mesto, tel. 25-951. (P28-49MO)

gkonški film Enoroki boksar. 19. 7. (ob 20. uri) argentinska kriminalka Uradna verzija. 20. 7. (ob 18. uri) ameriški film Obačun na zlati ladji.
 MIRNA PEČ: 16. 7. film Ogenj z ognjem.
 NOVO MESTO — DOM KULTURE: 14. 7. (ob 10. uri) domači film Svet, ki izginja. 14. 7. (ob 18. in 20. uri) italijanski erotični film Noči gospe Simone. Od 14. do 17. 7. (ob 22. uri) ameriški erotični film Dober tek. Od 15. in 16. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Moderna dekleta. 17. in 18. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriška pustolovska komedija Banana Joe (v gl. vlogi Bud Spencer, Terence Hill). 19. 7. (ob 10. uri) risanka Pink panter. 21. 7. (ob 10. uri) risanka Zlati rudnik Jake Racmana.
 NOVO MESTO: — DOM JLA: Od 15. do 17. 7. ameriški akcijski film Trgači. Od 18. do 21. 7. ameriški film Šina, kraljica džungle.
 SEVNICA: 14. in 15. 7. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Zanka. 16. in 17. 7. (ob 20. uri) ameriški film Kalidor — rdečelasa bojevnica. 19. in 20. 7. erotični film 1001 ljubezenska noč Seherade. 21. 7. ameriški film Priča.

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1986, prodam. Telefon (068) 56-062, po 20. uri. (P28-30MO)
 ZASTAVO 128, letnik 11/1986, prodam. Cvetka Božič, Gotna vas 10. (3732-MV-28)
 Z 101 po delih in barvni TV Grundig (v okviri) prodam. Šiler, Golobinjak 1 a, Mirna peč. (3733-MV-28)
 APN 7 in šotor z opremo za kampiranje prodam. Tel. 28-030. (3739-MV-28)
 BT 50, kot nov, prodam. Tel. (068) 25-894. (3741-MV-28)
 ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985, garažirano, registrirano do junija 1989, ugodno prodam. Telefon 23-508. (3743-MV-28)
 ZASTAVO 101, letnik 1978, in 126 P, letnik 1980, prodam. Informacije na telefon 84-934, po 19. uri. (3746-MV-28)
 R 4 TL, letnik 1979, ugodno prodam. Informacije na tel. 61-180, vsak dan od 12 do 14. ure. (P28-57MO)
 126 P in Z 128, letnik 1985, prodam. Gazvoda, Črmošnjice 58, Novo mesto. (3750-MV-28)
 GOLF diesel, letnik 1984, prodam ali menjam za manjše vozilo. Tel. 76-078. (3752-MV-28)
 Z 850, letnik 1982, prodam. Juvanc, tel. 23-292. (3755-MV-28)
 R 4 TLS in pretočni bojler prodam. Valantičev 17, Novo mesto. (3760-MV-28)
 MOTOR Tomos elektronik (90 kub.) ugodno prodam. Informacije na tel. (068) 58-665, (068) 58-549, Badovinac, CBE 62, Metlika. (3761-MV-28)
 GOLF, letnik 4/80 (za 7,2), ter čelado Uvex prodam. Bučar, Lutersko selo 20, Otočec. (3762-MV-28)
 GOLF 87, zamrzovalno skrinjo, sedežno garnituro in omaro prodam. Tel. 27-434. (3764-MV-28)
 WARTBURG, letnik 1972, ohranjen, ugodno prodam. Tel. 51-396. (3766-MV-28)
 126 P, letnik 1987, prodam. Stane Lah, Dol. Maharovec 31, Šentjernej. (P28-4MO)
 R 4 GTL, letnik 1986, prodam. Šuštaršič, Zagrebška 31, Šentjernej. (P28-4MO)
 ZASTAVO 128, letnik 1986 septembra, prodam. Tel. (068) 27-682. Ob Težki vodi 58, Novo mesto. (P28-66MO)
 Z 750, letnik 1980, prodam. Tel. 20-205. (P28-71MO)
 GOLF bencinar, letnik 1982, prodam. Informacije na tel. (068) 23-850. (P28-75MO)
 BT 50 in spojlerje za jugo prodam. Peter Simončič, Vratno 6, Šentjernej. (3772-MV-28)
 126 P, letnik 1984, registriran do mar-

ca 1989, v odličnem stanju, prodam. Tel. 24-221. (3776-MV-29)
 UGODNO prodam jugo 45 ax, vinsko rdeče barve, v garanciji, Fiat 126 PGL, dodatno opremljen in v garanciji, ter golf JGL, letnik 1981, bele barve. Vsa vozila so garažirana in zelo negovana. Telefon 85-985, 44-155 in 27-536. (3774-MV-29)
 AVTOMATIK, letnik 1986, prodam za 55 milijonov. Tel. 27-693. (3677-MV-28)
 R 4, neregistriran, prodam. Simič, Šegova 6/30. (3675-28/MV)
 Z 101, letnik 1978, pravkar registrirano, oranžne barve, dobro ohranjeno, prodam. Alfonz Duhančič, Gazice 7, 68263 Cerklje ob Krki. (P28-29MO)
 ZASTAVO 750 lux, letnik 1976, na novo registrirano, prodam. Sršen, Blanca 21. (P28-28MO)
 YUGO 45, letnik 1984, ugodno prodam. Tel. 25-862. (3688-MV-28)
 JAWO 350 cm, letnik 1979, prodam. Tel. 56-133. (3689-MV-28)
 ZASTAVO 101 comfort, 1982, prodam. Tel. 26-604. (3691-MV-28)
 FIAT 132, 2000, star 8 let, odlično ohranjen, in ZASTAVO 750, letnik 1979, prodam. Tel. vsak dan od 7 do 15. ure 42-025, Franc Grubar, Gor. Vrhpolje 9, Šentjernej. (P29-29MO)
 MOTOR MZ 150 TS prodam. Cena ugodna. Rajko Jevič, 21. maja 25, Brežice. (3729-MV-28)
 RENAULT 9, 1983, prodam ali menjam za traktor. Andolšek, Vel. Mrševce 30, Podbočje. (3695-MV-28)
 R 4, letnik 1983, prodam. Feliks Cesar, Kettejev drevored 43, tel. 28-142, dopoldne. (P29-31MO)
 Z 101, letnik 1984, prodam. Franci Urbič, Dol. Dobrava 12, Trebnje. (P29-32MO)
 R 4, star 10 let, obnovljen, prodam. Škrubej, Šentjernej. (3694-MV-28)
 R 4, letnik 1986, prodam. Janez Katelec, Mali vrh 19, Mirna peč. (3694-MV-28)
 GOLF diesel, letnik 1986, konsignacijski, s petimi prestavami, prodam. Tel. 76-222. (3730-MV-28)
 JUGO 45, letnik 1986, prodam. Tel. 26-961, po 20. uri. (3654-MV-28)
 JUGO 45, letnik 1986, prodam. Telefon 24-572. (P28-8MO)
 VW hrošč, letnik 1976, prodam. Ernest Šmalcelj, 68343 Dragatuš 7. (P28-4MO)
 126 P, letnik 1981, prodam. Telefon 72-809. (P28-26MO)
 JUGO 45, letnik 1983, 52000 km, lepo ohranjen, ugodno prodam. Tel. (061) 881-339, po 18. uri. (P28-21MO)
 LADO 1200 karavan, beige barve, letnik 1983, prevoženih 67000 km, dobro ohranjeno, prodam. Tel. 71-724, popoldne od 15. do 17. ure. (P28-19MO)
 LADO KARAVAN, letnik 1987, prodam. Jože Učman, Črmošnjice pri Stopičah 48. (3668-MV-28)
 R 4, otocec, po delih. Milan Zagorc, Paka 6, Otočec. (P28-17MO)
 Z 126 P, letnik 1980, prodam. Tel. 26-849. (3669-MV-28)
 Z 101, letnik 1974, ugodno prodam. Kopina, Šmarješke Toplice 153, tel. 84-050. (3666-MV-28)
 HONDO CB 400N, letnik 1980, prodam. Telefon (068) 86-234, popoldne. (P28-13MO)
 MINI 1000, letnik 1974 z alu-platišči prodam. Tel. 26-184, dopoldne. (P28-13MO)
 Z 750, letnik 1980, prodam. Tel. 24-184. (3674-MV-28)
 R 4, 1983, in ZASTAVO 16 P, letnik 1986. Tel. 24-309. (č. 28-28)
 Z 128, star tri leta, prevoženih 6000 km, zelo dobro ohranjen, prodam. Slavko Pugej, tel. 24-538. (3744-MV-28)
 LADO NIVO prodam. Telefon dopoldne 21-570, popoldne Podgrad 12. (3745-MV-28)
 JUGO 45, letnik 1982, in JUGO 45 A, letnik 1986, prodam. Tel. 47-169. (č. 28-28)
 FICA, letnik 1983, ugodno prodam. Jože Tomazin, Podgozd 15, Dvor. (3698-MV-28)
 PRODAJ novo motorno kolo Tomos avtomatik. Lončarič, Šmarješke Toplice 126. (3699-MV-28)
 GOLF D, letnik 1984, prevoženih 49000 km, prodam. Telefon 60-001. (P28-53MO)
 126 P, letnik 1980, prodam. Andrej Divjak, Dol. Prekopa 19 a, Kostanjevica. (P28-54MO)

prodam

Ugodno prodam kovinsko belo posteljico, zadeto na srečelovu. Tel. 25-747.
 UGODNO prodam gumijast čoln Sport Beograd in motor Tomos 4. Tel. 22-556. (3767-PR-28)
 VINO — ŠMARNICO in cviček ugodno prodam. Telefon 72-644. (3770-PR-29)
 ZAMRZOVALNO SKRINJO Obočin (310 l), ohranjeno, poceni prodam. Tel. 24-968. (P28-63MO)
 PRODAJ lepe hrastove plohe pri Krškem. Tel. (064) 28-733. (P28-70MO)
 PRODAJ športno kolo na 5 prestav in kolo BMX. Dominič, Šmarješke Toplice 42. (P28-74MO)
 GAŠENO APNO prodam. Smolenja vas 16a, Novo mesto.
 UGODNO prodam 60 m² nosilec in polnilce za ploščo. Tel. 65-241. (P28-59MO)
 DIRKALNO KOLO Personal prodam. Miroslav Miklavčič, Kristanova 28, Novo mesto, tel. 27-804. (P28-60MO)
 PRODAJ gumijast čoln z motorjem in prikolico za prevoz čolna ter otroško posteljico. Košialova 40, Novo mesto, tel. 27-366. (3754-PR-28)
 DIRKALNO KOLO Personal, 10 prestav, poltabularji, kolearske šprinterice št. 38, čeladno Nava 2 in srednji blatnik

za vespo prodam. Tel. 26-050. (3757-PR-28)
 UGODNO prodam še nerabljen CO2 Varnig 200 D 21. Marjan Počervina, Jurka vas 12, tel. 84-862. (3759-PR-28)
 PRODAJ 10 tednov stare rjave jarkice. Cena 4.000,— din. Stanonik, Log 9, 64220 Škofja Loka. (3759-PR-28)
 ČOLN gumenjak Sport Beograd in Tomos 4, kot novo, rabljeno eno sezono, prodam za 40% ceneje. Tel. (068) 21-104. (č. 28-PR-28)
 PRODAJ balkonsko streho, pokrito z valovito plastiko, cevno konstrukcijo ter ograjo (2 x 7 m), rabljeno betonsko strešno opeko in mešalec (350 litrov). Tel. 20-408. (3731-PR-28)
 PRODAJ novo motorno žago Stihl 041 AV elektronic. Tel. 82-607, zvečer. (P28-27MO)
 KRAVO, četrtič brejo 6 mesecev, prodam. Čeh, Gor. Ponikve 13, Trebnje. (3682-PR-28)
 ELEKTRIČNO ČRPALKO Hobi za škropljenje vinograda — original kleder cevi, prodam. Tel. (068) 62-056. (P28-5MO)
 COMODORE 4 t, kasetnik in nekaj programov, ugodno prodam. Mencin, Gabrijelje 53, 68296 Krmelj. (P28-9MO)
 PRODAJ 10 čebeljih družin v novih AŽ panjih in 4 v starejših. Jože Rožman, Dobljaka gora 13 a, Črnomelj, telefon (068) 52-372. (P28-24MO)
 SURF SUN 375 prodam. Tel. 21-954. (P28-23M)
 PRODAJ motor za čoln Tomos 4, nov, za 10% ceneje. Tel. 24-140. (3672-PR-28)
 PRODAJ pletilni stroj Super standard 72. Telefon 85-995, Novina, Gumberk 11, Otočec. (3738-MV-28)
 PRIKOLICO ADRIA 530 karavan ugodno prodam. Telefon 71-724, popoldne, od 15. do 17. ure. (P28-18MO)
 OVERLOK (4 niti, dve igli) in nov šivalni stroj, oboje Singer, in rabljen pomivalni in pralni stroj prodam. Tel. (061) 223-838, dopoldne, (061) 266-940, popoldne. (P25-40MO)
 PRODAJ avtoradio Blaupunkt, skrinjo (420 l) in enobrazdni plug. Tel. 65-119. (3662-PR-28)
 POROČNO OBLEKO prodam za 150.000 din. Tel. 81-929. (P28-11MO)
 PRODAJ ohranjeno mizo, dvosed k mizi in dva stola. Telefon (068) 21-155, od 14. do 16. ure. (3679-PR-28)
 ČEBELE na AŽ satju, 20 družin močne, prodam. Ivan Antončič, telefon (068) 67-328. (P28-60MO)
 GUME TRAYAL 155 SR 13, nove, prodam 20% ceneje. Tel. (068) 22-221. (3687-PR-28)
 PRODAJ dobro ohranjeno športno kolo Personal na 10 prestav. Cena po dogovoru. Bojan Benec, Belčji vrh 24, 68343 Dragatuš. (P29-33MO)
 PRALNI STROJ in prikolico (za avto) prodam. Tel. (068) 62-987. (P28-34MO)
 PRODAJ stružni avtomat Index 12. V račun vzajem osebni avto. Tel. 44-928. (č. 28-PR-28)
 RISALNO MIZO Zeiss — Robotron A-1 format prodam. Telefon (068) 84-591. (3701-PR-28)
 KRAVO, brejo, prodam. Franc Mali, Krka 16 a, Novo mesto, tel. 27-814. (3709-PR-28)
 VIDEOREKORDER, nov, ugodno prodam. Tel. 23-562. (3703-PR-28)
 KOZE, stare in mlade, prodam. Zoran, Dol. Kamence, Novo mesto. (3704-PR-28)
 NOVO BELO otroško posteljico z joggijem (120 x 70) in otroški avto sedež prodam. Luzar, Slavka Gruma 2, Novo mesto. (3710-PR-28)
 KOBILO in zebre, brejo, prodam. Avgust Pavlič, Hrib 6, Šmarješke Toplice. (3716-PR-28)
 PRODAJ žagan les, velikosti 6 x 4, primerno za brunarico-drvarnico, ter motorno žago Homelite, gajbice za krompir in črno-beli televizor, tel. 27-842. (3718-PR-28)
 PRALNI STROJ Gorenje in termoakumulacijsko peč AEG, oboje brezhibno, prodam. Marjanovič, Stranska vas 1/a, Novo mesto. (3728-PR-28)
 TELICI, breji, prodam. Tel. 42-366. (3723-PR-28)
 BARVNI TELEVIZOR Gorenje 613 (ekran 56, daljinsko upravljanje) prodam. Tel. 26-252. (P28-45MO)
 HRASTOVO HLODOVINO (cca 5 m³) prodam. Tel. 69-255. (P28-46MO)
 PRODAJ rabljen pralni stroj in pomivalno korito z omarico. Gazvoda, tel. 21-820, int. 46. (P28-47MO)
 RABLJENE KUHINJSKE elemente, štedilnik in sedežno garnituro ugodno prodam. Tel. 26-908. (P28-38MO)
 PRODAJ 900 strešnikov rdeče barve, novih, Drobruška vas, za 20% ceneje. Tel. 43-716. (3740-PR-28)
 KRAVO s telikom prodam. Alojz Zakrajšek, Dol. Podboršt 5, Trebnje. (3712-MV-28)

kupim

MLATILNICO, manjšo, na zobe, s popolnim čiščenjem, znamke Korobot, Jembah, Šift, kupim. Tel. (061) 375-168. (P28-6MO)

posest

VEČ PARCEL kmetijskega zemljišča — njive, travnike in gozdove — v Birčni vasi pri Novem mestu ugodno prodam. Cvetičarna Štefan Knafec, Tržaška 75, Ljubljana, tel. (061) 263-993. (3472-PO-26)
 POSESTVO (hiša 90 m², travnik 89 arov, njive 126 arov, gozda 4 ha) v Sloveniji, v okolici Sevnice, prodam. Tel. (041) 155-205. (P27-38MO)
 PARCELO za vinograd v izmeri 500 m² v okolici Sevnice ugodno prodam. Tel. (068) 82-478. (P28-20MO)
 VINOGRAD (cca 12 arov) z lesnim hramom v bližini Šentjanja prodam. Naslov v upravi lista. (P28-16MO)

GRADBENO parcelo v Cirkju pri Raki po zelo ugodni ceni prodam. Janez Zorko, Brezje 24, Raka. (3667-PO-28)
 DAJEM v najem za daljši čas posestvo (hiša, vrt, njive, gozd) v Vrhu pri ob cesti Mirna peč-Trebnje (pri Sv. Ani). Informacije: Vladimir Legan, Karasova 5, 41000 Zagreb, ali po telefonu (041) 218-177, od 17. do 19. ure. (3664-PO-28)
 PARCELO (cca 2000 m²) v bližini starega gradu (za vinograd) prodam. Električna na parceli. Informacije na tel. 85-184, od 14.30 do 16.30. (3658-PO-28)
 BREŽICE — ARTICE: Hišo, prtilnico (80 m²), urejeno podstrešje, gospodarsko poslopje, garaža, 2800 m² zemljišča, voda, elektrika, telefon, opremljeno, vseljivo, takoj prodam. Sabolek, S. revolucije 28, Zagreb, tel. (041) 415-962. Obisk objekta mogoče 30. in 31. julija. (P28-10MO)
 PRODAJ dve kočeni in dva gozda pri Sveti Geri (Jeri) in kotel za žganjekuho (160 l), stroj valek BOMRG. Danijel Keserič, Keseri 4, Radatovič. (3685-PO-28)
 PARCELO za sadovnjak, vinograd, vikend v vasi Lomno (36 arov) ob asfaltni cesti Krško — Radeče za gradbenim materialom, elektriko, vodovodom na parceli ugodno prodam. Darko Cizerle, Ponikve 9 pri Studencu (68293), tel. (082) 44-204. (P28-50MO)
 HIŠO z gospodarskim poslopjem in nekaj zemlje po ugodni ceni prodam. Ogled od 14. ure dalje, Andrej Pucelj, Grmovlje 18, 68275 Škocjan. (3692-PO-28)
 PARCELO, zazidljivo, s sadovnjakom, njivo in travnikom v Zdolah pri Krškem, prodam po ugodni ceni. Tel. (061) 487-504. (3697-PO-28)
 PARCELO na Kamencah v izmeri 1500 m² prodam. Cena 2 S mil. Tel. (068) 86-230. (3717-PO-28)
 PRODAJ starejši vinograd v Beli krajini (655 m²) in poleg 424 m² travnika. Informacije na tel. (064) 34-418. (P28-51MO)
 PARCELO (njivo in travnik) med Obrhom in Seli pri Dol. Toplicah (19 arov) prodam. Kupci, pozor! Ključite na tel. (068) 65-433. (3765-PO-28)

razno

NUDIMO odlično plačano akvizitersko delo. Informacije v soboto po 12. uri na tel. (068) 67-481. (P28-58MO)
 NEGA NA DOMU — samo ponoči od 20. do 8. ure zjutraj — pri ostareli ženski na Bučki. Plačilo po dogovoru. Javite se po telefonu (061) 771-145 ali (068) 76-282, zvečer. (3773-RA-28)
 MLAD PAR vzame v oskrbo ostarele lastnike srednje velike kmetije v bližini Novega mesta. Naslov v upravi lista. Šifra: »MOŽNOST DEDOVANJA«. (3705-RA-28)

preklci

FRANCKA KAMNAR, roj. Mole, Mokronog 157, opozarjam vse, ki v moji odškodnosti delajo kakršnokoli škodo pri hiši št. 157, naj s tem prenehajo. V nasprotjem primeru bom kršitelje sodno preganjala. (P28-35MO)

čestitke

Dragemu možu in atku FRANCETU SAŠKU iz Gabrja pod Gorjanci za njegov 50. rojstni dan, ki ga bo praznoval v petek, želimo iz srca mnogo zdravja, sreče in zadovoljstva v krogu svojih dragih, predvsem pa, da bi bolj pazil na svoje zdravje. Žena Marija, sinova Franci in Joško in mama Albina. Franciju, ki služi vojaški rok v Zagrebu, pa prijetno nedeljsko popoldne. (P28-56MO)

kmetijski stroji

ZETOR 5545 in koso Mertel prodam. Tel. 47-380. (3686-KS-28)
 TRAKTOR TV (22 KS) PRODAM. Janez Turk, Ob Krki 16, 68351 Straža. (3707-KS-28)
 TROSILEC za hlevski gnoj, skoraj nov, prodam. Franc Mali, Krka 16 a, Novo mesto, tel. 27-814. (3709-KS-28)
 KOT NOVO traktorsko prikolico z dvojnim kolesi in zračnimi zavorami prodam. Slavko Mišmaš, Budganja vas 14, Žužemberk. Tel. 65-715. (3711-KS-28)
 TRAKTOR Ferguson 35 s kabino prodam. Judež, Cikava, tel. 23-484. (3714-KS-28)
 PRODAJ mlatilnico na reto, manjši mlin s kamnom na elektriko in slamerznicco. Franc Uršič, Prečna 28, Novo mesto. (3722-KS-28)

TRAKTORSKO KOSILNICO Creina 165 prodam. Stane Pekolj, Zagorica 7, Dobrič. (P28-43MO)
 ZETOR 50-11 (400 delovnih ur) v odličnem stanju ugodno prodam. Milan Beluhan, Kraj Donji, Vodovodna 30, 40292 Senkovec pri Dobovi. (P28-1MO)
 TRAKTOR IMT 533, letnik 1978, 1600 delovnih ur, s kabino in bočno koso, ohranjen, prodam. Jankovič, Dol. Brezovica 12, Šentjernej, tel. 42-495. (3672-KS-28)
 PRODAJ skoraj novo mlatilnico na gumi kolesih s popolnim čiščenjem vseh vrst zrni. Vinko Sterbenc, Zagorac 18, 68342 Stari trg ob Kolpi, tel. (061) 869-657. (P28-14MO)
 TRAKTOR Deutz, star 5 let, prodam. Jože Ribič, G. Leskovec, 68283 Blanca, tel. (068) 79-441, tel. (068) 79-441. (P28-8MO)
 PRODAJ kombinirano mlatilnico, molzni stroj Alfa Laval ter plug Slavonac. Kramar, Mirna peč 15. (3753-KS-28)
 KOMBAJN Massey Ferguson 6305 prodam. Telefon (068) 77-055, Butkovič. (3756-KS-28)
 ZETOR 49-11, lepo ohranjen, motorno kolo 15 SL in ventilator za žagovino prodam. Tel. (063) 783-130, popoldne. (P28-72MO)

obvestila

CENJENE potrošnike obveščamo, da bo mesnica v Škocjanu zaradi kolektivnega dopusta od 18. julija do 8. avgusta zaprta. Mesarstvo PAVEL BOBIČ, Škocjan. (3719-OB-28)
 PO UGODNI CENI posojamo poročne obleke. Zagreb, Vlaška 70, tel. (041) 418-014. (2741-OB-20)
 SERVIS ZAMRZOVALNIKOV FIZELJ opravlja kompletna popravila (izolacija, plin, kompresorji). Naše geslo je: Kvalitetno in pošteno delo! Tel. (062) 301-893. (P26-9MO)
 PIŠČANCE, bele, stare tri tedne, bom prodajal 27. julija. Rjave nesnice bodo v prodaji od 7. avgusta dalje. Jože Jeršin, Račje selo, Trebnje, tel. 44-389. (3763-OB-28)
 CENJENE STRANKE! Sedaj je čas, da se naročite za sliko, pleskarska dela ter polaganje tapet. Tel. 86-296. (880-OB-8)
 SERVIS ZAMRZOVALNIKOV — Popravljamo vse vrste zamrzovalnikov, ki točijo, rosijo, zunaj ledenijo. Naročila opravimo hitro in s 3-letno garancijo. Tel. (062) 38-885. Bojan Čeh, Biš 55, 62254 Trnovska vas. (P28-62MO)

ELEKTRIČNE OMARICE, zunanje ter notranje, kompletno opremljene, prodam za 30% ceneje. Tel. (061) 213-244. (P28-15MO)

SALON RENATA — podaljševanje in nega nohtov — frizerski salon Renata ŠTIH Jedinščica 18 Novo mesto, tel. 28-138 del. čas: torek, sreda, četrtek, petek ob 8. do 11. ure, od 14.30 do 19.30 sobota ob 7. do 13. ure (3771-OB-29)

iskra servis, p. o.
61000 Ljubljana
Rožna dolina, c. IX/6

Cenjene stranke obveščamo, da smo s 1. 7. 1988 zaprli naš tehnični servis v Prekopi. Od 1. 8. 1988 dalje bo storitve na področju električnega ročnega orodja in gospodinjstkih aparatov opravljal Franc Drobnič, naš pogodbeni serviser v Krškem, Cesta 4. julija 21. Za RTV aparate priporočamo naš pogodbeni servis Vinko Plankar, Pod Trško goro 44, Novo mesto (za območje Novega mesta in Sentjerneja) ter elektrotehniški servis Amigo, CKŽ 25, Krško (za območje Krškega in Kostanjevice).

V SPOMIN

**BOJANU
BOBIČU**

iz Kostanjevice

Prijatelji



*Silvester, če tvoja bolezen ne bi huda bila,
te še črna zemlja ne bi krila.*

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 60. letu zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat

**SILVESTER
BAŠKOVIČ**

Gornje Skopice

Ob boleči izgubi bi se radi zahvalili dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem, gospodu župniku, pevcem, govorniku, godbi, gasilskemu društvu Skopice, Krška vas, Cerklje, vsem organizacijam in društvom za vence, šopke, sveče, denar, za izraženo sožalje in številno spremstvo na zadnji poti.

Žalujoci: žena Nada, hčerka Jožica, sin Slavko z družino in ostalo sorodstvo



V SPOMIN

ANTONU TOMCU

dipl. inž. elektr.
iz Nove Loke 28 pri Črnomlju

8. julija sta minili dve leti neutulajljive žalosti za našim predragim sinom, ki nam ga je kruta usoda za vedno iztrgala iz naše sredine. Dragi sinko, ostal boš vedno v naših srcih, saj ne mine ura, da se te ne bi spominjali z bolečino. Hvala vsem, ki se ga spominjate, postojite ob njegovem preranem grobu in mu prižigate sveče.

ZAHVALA

Na drugo obletnico sinove smrti, 8. julija 1988, je kruta usoda vzela iz naše sredine nadvse dobrega in skrbnega ter ljubečega moža, očeta in dedka

ANTONA TOMCA

upokojenega avtomehanika

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem, znancem in bivšim sodelavcem Rudnika Kanižarica, ki so nam kakorkoli pomagali v trenutkih najtežje bolečine.

Žalujoci: vsi njuni najdražji



*Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je tišina,
ki močno boli.*

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je po hudi boleznini zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, in stric in tast

**CIRIL
HOČEVNAR**

iz Sadinje vasi 16 pri Dvoru

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Posebna zahvala Novolesu-TOZD Žaga Straža, kolektivu Planika in Alpina Novo mesto ter upravi Žiri. Hvala pevskega zboru iz Žužemberka, gospodu kaplanu Francu Godcu in gospodu Jožetu Nemanicu za lepo opravljeni obred ter govornikom za poslovilne besede. Prisrčna hvala vsem, ki so pokojnika spremljali na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi



ZAHVALA

V 60. letu nas je po dolgotrajni boleznini zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat

**KONRAD
MEZEK**

iz Soteske 28

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani in darovali vence. Še posebej se zahvaljujemo Fifoltovim, govorniku Virantu za poslovilne besede, gospodu župniku za opravljeni obred. Prisrčna hvala vsem, ki so pokojnika spremljali na zadnji poti.

Žalujoci: žena Elka, sin Rado in hčerka Andreja z družinama ter ostalo sorodstvo



*Ptičice nad tvojim grobom prav milo so
zapele,
rožice vse so se razcvetele.
Lučka ti v pozdrav gori,
a naša solza te ne prebudi.*

V SPOMIN

11. julija je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila naša skrbna žena, mama, stara mama, sestra in hčerka

**FANIKA
TRPINC**

iz Zagrada 2, p. Škocjan

Prisrčna hvala vsem, ki ste našo mamo ohranili v lepem spominu, ji prižigate svečke in krasite njen mnogo prerani grob.

Žalujoci: vsi njeni



*Skrb, delo in trpljenje,
to bilo vaše je življenje.*

ZAHVALA

Po hudi boleznini nas je v 79. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

**MARIJA
ŠPELIČ**

roj. Ostanek

Gorenje Kamenje 1, Dobrnič

Zahvaljujemo se vsem vaščanom in sosedom, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, izrekli sožalje in darovali cvetje. Posebna zahvala družinam Špec, Barle, Anžlovar, delovni organizaciji IMP Livar Ivančič na Gorici in Unis Ljubljana ter župniku za lepo opravljeni obred. Vsem skupaj iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni



ZAHVALA

Po težki boleznini nas je v 66. letu starosti zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

**CECILIJA
KRAVCAR**

iz Belšnje vasi pri Trebnjem

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše ljube mame se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalja, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se dr. Žnidaršiču, med. sestri Leničevi, pevcem za zapete žalostinke, gospodu kaplanu za lepo opravljeni obred, vaščanom, še posebej družinama Hočevnar in Udovič. Se enkrat vsem skupaj iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni



ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila ljuba žena, mama, babica, prababica, sestra in teta

**ANA
FABIJAN**

Dol. Sušice 17

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše ljube mame se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnico v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo sorodnikom in vaščanom za izkazano sočutje in pomoč, zdravstvenemu osebju bolnišnice v Novem mestu, pevskega zboru Žužemberk, gospodu župniku pa za lepo opravljeni obred.

Vsi njeni



*Skrb, delo in trpljenje,
draga mama,
bilo tvoje je življenje.*

ZAHVALA

V 50. letu starosti nas je tiho in nepričakovano zapustila naša draga mama, hčerka, sestra, stara mama in tašča

**MARIJA
NEMANIČ**

iz Bušnje vasi

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ter se od pokojnice v tako velikem številu poslovili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo govornici Martini Štefanič za poslovilne besede pred domačo hišo, pevkam in župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: hčerka Jožica in sin Jože z družinama, mamca in sestra Tončka z družino ter ostalo sorodstvo



*Tiho pristopam k tvojemu grobu,
solza in žalost te ne zbudi,
a ostala je tišina,
ki močno boli.*

ZAHVALA

Po težki boleznini nas je v 72. letu starosti zapustil dragi mož, brat in stric ter bratranec

**FRANC
PLANTAN**

iz Vavte vasi 45

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje in podarjene vence, govornikom za besede slovesa ter vsem ostalim, ki ste pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala združenju Zveze borcev Straža, gasilskemu društvu Vavta vas in društvu upokojencev Straža za spremstvo s prapori. Posebna zahvala osebju ZD v Straži in dr. Živkoviču ter nevrološkemu oddelku bolnišnice v Novem mestu, dr. Gradišarju in tamkajšnjemu osebju, Zdravstvenemu domu Novo mesto in dr. Novaku ter patronažni sestri Jelki za obiske na domu, Danici in Vinku Ržek, družini Zupančič iz Straža za vsestransko pomoč ter Adiju za žalostinko pri odprtem grobu, gospodu župniku za lepo opravljeni obred in poslovilne besede, cerkvenim pevcem, pogrebcom in ostalim.

Žalujoci: vsi njegovi

DARKO JELČIČ



ložaja, kot ga je imela nekoč v Avstriji. Takrat so za sadjarje ogromno naredili. Po kakovski se z drugimi predeli države lahko kosajo predvsem jabolka, za marelice in breskve pa je klima na jugu ugodnejša, zato jih oni vedno prehitijo na tržišču in poberejo smetano.

Zrasel je na Oklukovi gori, na kmetiji z dolgoletno sadjarsko tradicijo, ki sega tja v avstroogrske čase, v obdobje, ko je Slovenija, posebej pa Stajerska, že slovela po dobrih starih sortah jabolk. Darko Jelčič se je šolal v Mariboru in je po poklicu kmetijski inženir. Zaposlil se je pri brežiški Agrarii, pred dvanajstimi leti pa se je odločil za kmetijo in vpeljal intenzivno sadjarjenje. Nekaj so ga imeli v tem okolju že po prvi vojni, ko so novosti prinesli s Primorskega Koršiči. Jelčičevi so se preživljali pretežno z breskvami in hruskami. Pozneje so začeli pridelovati še jabolka. Tudi vinograd so posekali in ga zasadili s sadnim drevmem.

Mladi gospodar Darko je kooperant Agrarie, odkar ima ta oddelek za sadjarsko proizvodnjo. Spominja se, da je predtem veljalo nepisano pravilo, da v kooperaciji ne bi širili intenzivnega sadjarjenja, nakar so ga Brežičani vseeno vpeljali in pri tem prehiteli posavske sosede. Jelčičevi so sodelovali tudi pri vzgoji mareličnih sadik za poskusne nasade ljubljanske biotehniške fakultete. Vzgajali so avtohtono piščeko marelico in druge sorte. Darko ve povedati, da so na tem območju vse v svetu priznane sorte za eno kakovostni razred boljše od tistih, ki zrastejo drugod.

Darko meni, da Slovenija kot pridelovalka sadja dandanes v Jugoslaviji nima tako ugodnega po-

Ime Jelčič se ne pogloblja le v stroko, ampak ves čas spremlja razmere v našem kmetijstvu in domačini ga cenijo kot dobrega poznavalca tega področja. V Sloveniji je Jelčič najbrž eden prvih predsednikov Slovenske kmečke zveze v krajevnih skupnosti. Sromljani so pohiteli z ustanovitvijo in so takoj sledili navdušenju, ki je spremljalo nastanek nove organizacije v Ljubljani.

»Sromeljski ustanovni zbor je bil nekaj enkratnega, nekaj izredno spontanega in ljudje so se brez pisanih obvestil zgrinjali v solo polno upanja, da snujejo nekaj, kar bo obrnilo tok razvoja njim v korist,« pravi Darko. »Kmetje nismo imeli več nobene opore, najhujše pa je bilo razočaranje ob lanski ceni mleka, ki je nismo mogli zvišati. Prišlo je tako daleč, da so družbene kmetijske organizacije začele ukinjati farme, novomeška Krka celo dve. Spoznali smo, da je kmetijstvo preveč ujeto v sozde in da imajo sozvodski interesi prednost pred kmetovi. Tako se je nova organizacija porodila med mladimi in sprejela jo je tudi Zadruga zveza. Prve rezultate že imamo in kmetje so z zadovoljenjem sprejeli letošnji napotek, naj ne oddajo živine, dokler se odkupna cena ne zviša na tri-tisočake. Ta čas je sporna cena za pšenico, ki nikakor ne sme biti cenejša od krmil. Od kmečke zveze veliko pričakujejo tudi vinogradniki, ki ta čas preživljajo hudo krizo. Odigrala naj bi pomembno vlogo samopomoči pri opremljanju polnilnic, da bodo lahko poslali na trg vino s svojo znamko.«

JOŽICA TEPPEY

Jugoslavijo vodijo pionirji

V taboru Sutjeska je tudi letos 80 pionirjev in njihovih mentorjev iz vse Jugoslavije — Največ kopanja, za spoznavanje Slovenije pa je zmanjkalo denarja

DOLENJSKE TOPLICE — Tradicionalni slovenski tabor Sutjeska, ki je letos pod partizanskim Rogom že 31. po vrsti, združuje 80 pionirjev, ki so v šotarišče blizu osnovne šole Baza 20 prišli iz Ogulina, Kočanov, Nikšiča, Vogasča, Niša, Žitišča, Vučitrna in Pirana. Vesplošno pomanjkanje sredstev, ki jih za tabor zagotavlja republiška Zveza prijateljev mladine, je v mnogočem skrčila tudi letošnji program tabora, prvič pa se je tudi zgodilo, da so se pionirji družili le deset dni, že jutri se bodo vrnili na svoje domove. Ostala bodo le tovarištva, pisma in spomini.

Tudi tabor Sutjeska je zadnja štiri leta med tabori, ki potekajo ta čas po drugih republikah, nekaj posebnega. Os-



J. PAVLIN

BRATSTVO IN TOVARIŠTVO POD ŠOTORI — Deset dni je bilo seveda premalo, da bi se pionirji iz vse Jugoslavije dobro spoznali, kot so to počeli v dobrih starih časih, ko so se družili tudi po enainvajset dni. Kljub temu je bilo skovanega veliko prijateljstva, še več pa začetege, ki se bo nadaljevalo po pismih in še kako drugače. (Foto: J. Pavlin)

Ponosni na svojo staro

Stoletna brizgalna je ponos GD Žužemberk

ŽUŽEMBERK — Žužemberški gasilci so ponosni na stoletnico svojega društva, prav tako pa na letošnje jubilejantko, ročno črpalko, ki jim jo je uspelo obdržati v dobrem stanju vse od leta 1888, ko so jo dobili v last. Takrat je stala natanko 1.150 goldinarjev, lepotico pa so izdelali v Samassovih tovarnah v Ljubljani.

Čeprav črpalka že dolgo ni več v rabi, jo skrbno hranijo, srečo pa so imeli,

da so jo ohranili tudi v vihri druge svetovne vojne, ki je Žužemberk sicer zelo prizadela. Med drugim jim je takrat zgorel dragocen gasilski papir, ki so jim ga ob ustanovitvi darovali ameriški rojaki. Črpalka pa je le ostala, čeprav so nekateri leseni deli že močno načeti.

Dolgoletni gasilski navdušenec v tem kraju Janez Gliha, ki je bil med drugim predsednik društva celih trindvajset let, pravi, da jo bodo strokovno popravili. Zamenjali bodo stransko lego, ki se je pod težo časa in bremen že prelomila, ter oje za konjsko vprego, ki se je, popolnoma črveno, prelomilo, ko so črpalko iz skladišča prepeljali na razstavno mesto ob proslaviti stoletnice društva.

»Sicer pa črpalka še dela. Vodo v njen rezervoar je treba nalivati z vedri, po dva možaka pa morata pritiskati na vsaki strani težke črpalne roče. Delo s to črpalko nikakor ni bilo lahko,« pravi Janez Gliha. Kot zanimivost je povedal še, da so pred sto leti k tej črpalki priključili kar 850 metrov cevi, več, kot jih premorejo žužemberški gasilci danes.

T. JAKŠE

IKAR MED ZMAGOVALCI

LJUBLJANA — Na kasaški preizkušnji v Stožicah je zasedel Ikar pod vodstvom Draga Lesa iz šentjernejskega kluba prvo mesto. Na 1.600-metrski progi je premagal neposrednega tekmeča Adrio pod vajejtni Zagrebčana Lučiča.

POSLEJ VARNI PRED NEBRZDANO GRADNJO

BREŽICE — Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto je že 1984 predlagal sprejem odloka o varovanju arheološkega območja in kulturne krajine od Šentvida do Malence, vendar so vse to odlagali, zato je zraslo tam precej črnih gradenj. Šele zdaj jim napovedujejo konec, razen tega bodo preverili njihovo nastajanje. Občinska skupščina je na zadnji seji sprejela osnutek odloka o razglasitvi območja Šentvid — Malence za kulturni spomenik, da bi ohranili zeleno zaledje ne le Brežičanom, ampak tudi vsem tistim, ki se vozijo mimo po avtomobilski cesti Ljubljana — Zagreb in se jim oči veliko raje spočijejo na zelenih kulisah kot na divje pozidanih pobočjih.

ČVER LJUDSKIH PESMI IN NAPEVOV

VINICA — ZKO Črnomelj in KUD Oton Župančič Vinica prirejata v soboto, 16. julija, ob 21. uri v kampu v Vinici večer starih belokranjskih ljudskih pesmi in napevov. Nastopile bodo pevke iz Adlešičev, Daljnih njiv, Talčjege vrha, Vinice, z Zilj, Jazo in Vinice, tamburaši iz Sodevcev, godci na bršljanov list in harmonikarji. Za hrano in pijačo bo poskrbelo viniško turistično društvo.

SLAK NA KMEČKIH IGRAH

MIRNA PEČ — Vsa društva, ki delujejo v krajevni skupnosti, pripravljajo v nedeljo, 17. julija, ob 16. uri pod vodstvom aktivna mladih zadrugnikov veliko prireditev, ki bo sestavljena iz tekmovanja v kmečkih igrah in vrtno veselice. Ob tej priložnosti bo po dolgih letih pred domačim občinstvom spet nastopil ansambel Lojzeta Slaka.

PAVLIC NAJBOLJŠI

LENDAVA — Zvonko Pavlic je zmagal v vseh petih nastopih na dirki za Donavski pokal v Lendavi. Tako je bil najboljši med posamezniki, medtem ko so v ekipni razvrstitvi na sobotni tekmi slavili speedwayisti iz ČSSR.

Ljudsko blago otemlje pozabi

T. Uršič spleta svitke — Za spomin in okras

PREČNA — Da bi koristno porabila prosti čas, se ob tem zabavala ter hkrati primaknila še kakšen dinar k sicer skromni pokojnini, se je Tončka Uršič iz Prečne pred desetletjem odločila, da začne spletati svitke. »Svitke sem seveda spletala tudi že prej v mladih letih, ko sem jih sama potrebovala za nošenje košar in veder z vodo na glavi. Danes pri nas nihče več ne uporablja svitkov, in tako bi to ljudsko blago gotovo počasi potonilo v pozabo,« pove Uršičeva.



Tončka Uršič

Tončka priznava, da se je odločila za izdelovanje svitkov tudi zato, ker je spoznala, da so se začeli zadnje čase ljudje vse bolj zanimati za ljudsko blago, za vse, kar je domače in ročno narejeno. In ni se zmotila. Samo lani je naredila okrog 100 svitkov. Nekaj jih je podarila, vse ostale pa prodala. »Svitke, ki so različnih velikosti, od nekaj centimetrov do tako velikih, da bi si jih človek lahko obesil okrog vratu, ljudje v glavnem kupujejo za spomin, pa tudi zato, da z njimi okrasijo stene,« pravi Uršičeva, ki potrebuje za izdelavo enega izdelka najmanj 4 ure. Drugih stroškov razen časa pa s svitki nima, saj ji material zanje priskrbijo sorodniki in sosedi.

Tončka pa kupcev ne čaka le doma, ampak se z blagom rada tudi sama odpravi med ljudi. Tako je že dobro poznajo obiskovalci kmečke veselice v Prečni, pred kratkim pa se je podala čez Gorjanec na kmečke igre na Jugorju ter tako tudi sama pripomogla k temu, da so bile te belokranjske igre brez meja v malem še bolj domače.

M. B.-J.

IZ TRGOVINE DELAVNICA — Knjigovec Pavle in tapetnik Luka v nekdanji trgovini »Bojana« na Mestnih njivah. (Foto: J. P.)

Dva obrtnika na enem mestu

V nekdanji trgovini Bojana knjigovec in tapetnik

NOVO MESTO — Trgovina »Bojana« na Mestnih njivah že nekaj časa ne obstaja več. Prazne prostore sta vzela v najem obrtnika knjigovec Pavle Kelbič in tapetnik Luka Balabančič.

Predvsem obrtnika s knjigoveško dejavnostjo Novo mesto že vrsto let ni imelo. »Dandanes so knjige drage in ni, da bi jih metali proč, če se obrabijo in raztrgajo. Moje največje veselje je, da knjigi dahnem novo življenje in da gre spet med ljudi,« pove Pavle in pokaže postopek, kako povsem obrabljene platnice knjige restavrira in knjiga je spet kot nova.

Njegove najpogostejše stranke so seveda knjižnice, v vezavo pa mu ljudje prinašajo tudi razne revije, diplomske naloge, akte in podobno. »Imam vse potrebne stroje, še največ pa v knjigoveststvu pomenijo roke in potrpljenje. Samo z restavriranjem platnic ene knjige se včasih zamudijo tudi po tri ure.«

Kelbič in Balabančič opravljata mirni in sorodni obrti, zato sta si prostor za lahkoto razdelila. Sedaj si želita le še strank in čimveč dela.

J. P.

Spust po Kolpi

Rekreacijsko-ekološki spust od Broda na Kolpi do Vinice bo 23. in 24. julija

VINICA — Viniški Partizan pripravlja za soboto in nedeljo, 23. in 24. julija, rekreacijsko-ekološki spust s čolni po Kolpi od Broda na Kolpi do Vinice. To bo že tretji tak spust po Kolpi.

Lani se je spusta udeležilo okoli 60 ljudi v 30 kanujih, letos pa organizatorji pričakujejo vsaj toliko udeležencev. Namen tega spusta je spoznati ta izredno lep, a malo znan del Kolpe, katere dolina sodi v kulturno in naravno dediščino, ki jo je treba ohraniti pred uničevalno človeško brezbriznostjo. Zbor udeležencev spusta bo 23. julija ob 9. uri v Brodu na Kolpi, večerja, priloženosti program in družabno srečanje bo v Prelesju pod Starim trgovom, naslednji dan pa bodo nadaljevali pot do Vinice, kamor naj bi prispeli ob 16. uri in se vključili v prvo točko športno-turistične prireditve Igre na Kolpi. Prispevek znaša 8.000 dinarjev, za to pa bodo udeleženci spusta dobili večerjo in zajtrk. S seboj je treba vzeti spalno vrečo ali šotor. Prijave za spust pošljite na naslov: Partizan Vinica, 68344 Vinica, najkasneje do 20. julija. Podrobnejše informacije pa lahko interese dobijo po telefonu (068) 55-335 ali 55-303.

Nove prikolicice nared

V Portorožu predstavili nove modele iz IMV — Nova oblika in funkcionalna notranjost

PORTOROŽ — Prvi prikolicici, ki jo je leta 1965 IMV izvozila na Švedsko, je sledila prava poplava teh proizvodov na skandinavski in trge zahodne Evrope. V trindvajsetih letih so v IMV proizvedli več kot 35.000 prikolic različnih tipov, ki so jih vsa leta izvažali na te zahodne trge, za 24. prodajno sezono pa razvojni inštitut pod vodstvom magistra Staneta Lukšiča pripravila ponovno osvojitve zahodne Evrope s povsem novo gama Adrio v treh razredih: Prima, Optima in Forma. Nove modele iz tako imenovane četrte generacije so Novomeščani predstavili v tih dneh tujim in domačim novinarjem, trgovcem in poslovnim partnerjem na portoroški Marini. Po mnenju večine obiskovalcev se bodo razstavljeni modeli uspešno kosali z ostro evropsko konkurenco.

Novosti in izboljšave novih modelov, pri katerih so se stari oblikovalcem pridružile tudi mlade moči, so predvsem privlačna zunanja oblika, aerodi-

namičnost in varnost, smotrna notranja ureditev, boljša funkcionalnost, modularna sestavitve elementov in ob manjši teži povečana trdnost ter izboljšana toplotna in vodna izolacija.

V IMV so sedaj nared za proizvodnjo novih modelov. V ta namen so izvedli rekonstrukcijo na tako imenovani senčnici dvic liniji, uvedli pa so tudi poseben test instalacij in zavornega sistema. Že jeseni se bo nova generacija prikolic pojavila na specializiranih evropskih sejmih, kjer bo moč izmeriti že prve odzive trga. Pomembno je tudi, da se je s temi proizvodi novomeška prikolica povzpela v visok cenovni razred.

Na promociji v Portorožu so predstavili tudi nekaj modelov avtomodov, ki jih IMV izdeluje v svoji tovarni v Belgiji. Prav te dni so tam izdelali tisoči adriatik. Od novih prijemov v oblikovanju, predvsem pa v izboljšani kakovosti, si v IMV veliko obetajo.

J. Š.



STARA IN MLADA GENERACIJA — Sto let stara črpalka gasilskega društva Žužemberk, poleg pa dolgoletni bivši predsednik Janez Gliha in sedanjí predsednik Boris Sajevec. (Foto: T. Jakše)

Vročje Viniško poletje

Uspela prva letošnja turistična prireditev v Vinici

VINICA — Več kot 3000 ljudi se je v soboto zvečer zbralo v viniškem kampu, kjer je tamkajšnje turistično društvo pripravilo prvo letošnjo prireditev v okviru Viniškega poletja. Kolpa poje in pleše. Takšna množica ljudi je presenetila celo prireditelje, tako da večina ni imela kje sedeti in tudi hrane je zmanjkalo že pred polnočjo. Vendar to dobrega razpoloženja ni motilo, saj se je na prireditvenem prostoru stalno dogajalo kaj takega, da je privabilo večino obiskovalcev.

Najprej sta se z več kot enournim programom predstavili folklorni skupini Planika in Mladi val, sestavljeni iz

potomcev naših izseljencev v Kanadi. Veliko zanimanja je bilo za modno revijo Beti in Novoteksa, na kateri so dekleta in en fant, med njimi so bile tudi kandidatke za miss Kolpa 88, katere izbor je bil po reviji, prikazale najuspešnejše letošnje modele teh dveh tekstilnih delovnih organizacij, od kolkap, jogginog do oblačil za prosti čas. Za miss Kolpa 88 se je prijavilo samo sedem deklet, za najlepšo pa so izbrali Ljubljankanko Ksenijo Peer in tudi obe spremljevalki, Tadeja Cankar in Maja Razpotnik, sta prišli iz slovenske prestolnice. Brhke Belokranjke in dekleta iz sosednjih hrvaških krajev pa so svo zavedo opazovale od strani.

Prireditve se je udeležil tudi novi predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Marjan Rožič. Izkupiček od te in ostalih prireditev v okviru Viniškega poletja bo šel za turistični razvoj kraja.

OSLOVSKA NOČ

MOZELJ — Tukaj bo v soboto, 16. julija, ob 19. uri tradicionalna Oslovska noč. V tej tropski vročini bo skorajšnja mozelska prireditev več kot dobrodošla. Organizatorji noči bodo poleg že ustaljenih oblik zabave, kot so oslovski srečelov, oslovska požrtuja, oslovski pozdravi itd., žrebali točno popolnočjo vstopnice in srečnežu izročili živega osla. Za dobro razpoloženje bosta letos poskrbela ansambel Nika Zajca in humorist Ribniški sveder. Če želite spoznati in doživeti resnično enakopravnost v družbi enakopravnih — pribite!



LANSKA IN LETOŠNJA MISS KOLPE — Najuspešnejše modele Bete in Novoteksa sta predstavili tudi lanska in letošnja miss Kolpe, Klara Poljanec (desna) in Ksenija Peer.



KANADČANI V VINICI — Potomci naših izseljencev iz Kanade, ki delujejo v folklornih skupinah Planika in Mladi val, so turnejo po Sloveniji zaključili z nastopom v Vinici.

Gostilna in diskoteka KOSOV HRAM